

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OĐNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257

BROJ
579

Subotica, 9. svibnja 2014. Cijena 50 dinara

NOVI SERIJAL
GORANA MILICA

ĐURĐIN-ETNO KUĆA
ZABORAVLJENO BLAGO

SOMBOR:
SKANDALOZNA RASPODJELA

300. OBLJETNICA
TEKIJSKOG SVETISTA

INTERVJU
PETKO VOJNIC PURČAR

Nova rubrika:

Generacije na istom poslu

GRATIS REKLAMA

ZA DOBAR START

VAŠEG BIZNISA

Dve nedelje besplatno u Vojvođanskoj Svaštari

Uslovi: Samo za nove klijente koji pokreću novi biznis
Dimenzija reklame: 7 x 8 cm, na crno/belim stranama

Rezervacija besplatne reklame:
Tel: 024 673 667
Mob: 065 4000 130
marketing@svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

www.svastara.rs

SURFUJ BRŽE, ZA SAMO 1 DINAR!

OVOG PROLJEĆA

**izaberi BRŽI ADSL paket,
a plaćaj ga manje!**

Prijavi se sada i dobit ćeš ADSL paket Max 10 po cijeni
nižeg paketa, ADSL Max 5! I to nije sve!

Prva tri mjeseca plaćaj samo **1 din**

TIPPNET
INTERNET

www.tippnet.rs

Karađorđev put 2, Subotica
024/555-765

Јавно комунално предузеће „Суботицегас“ • Суботица
Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat • Szabadka
Javno komunalno poduzeće „Suboticaplin“ • Subotica

Za Vaš topli dom

24000 Subotica, Jovana Mikića 58
tel: 024/641-200, fax: 024/641-220
Dežurna služba : 024/641-211

TURIZAM

Igre bez granica

Sjećate li se, nekada davno, onih prekrasnih »Igara bez granica«? Oni stariji zasigurno će se sjetiti tih večernjih emisija koje su uvijek prenošene uživo, uvijek iz nekih divnih morskih mjesta na Mediteranu, emisija koje su slavile umiješnost, sportski duh, natjecanja između starijih i mlađih, spretnih i veselih ljudi. Gdje bismo uvijek navijali za našu ekipu, bodrili ih iz svojih fotelja i trosjede u dnevnim sobama, kladili se tko će više izdržati u maštovitim igrama ovog natjecanja. Volio bih da se to vrati na male ekrane i u naše živote...

Piše: Marjan Antić
urednik web-sajta

Znam da je tv produkcija jako skup i zahtjevan posao, znam to iz prve ruke, ali isto tako znam i da će gledanost takvoga programa apsolutno zasijeniti sve aktualne »reality show«-e, i kao preteča, i pravi show takve vrste, vratiti dostojanstvo i televizijama i njenim gledateljima. Bilo je takvih produkcijskih pokušaja, i bit će ih svakako i dalje, ali se tu nisu susretale ekipe iz afričkog Tunisa s Europljanima, Talijanima, Španjolicima, i našima... Sjećam se također da je bilo zbilja prestižno ući u odabranu ekipu natjecatelja, da je moj profesor tjelesnog odgoja bio jedan od natjecatelja, da nam je ponosito pričao kako je bilo nakon što smo ga imali prilike zadivljeno gledati na televiziji. Bili smo jako dobri, kao uostalom i u svim grupnim sportovima, prosto smo talentirani za to. Spoj atraktivnih događanja, igara, natjecanja, s turističkim znamenitostima, krajevima, gradovima – pa to je idealna formula za apsolutni dobitak. Sjećam se i gužvi na rivi pokraj natjecateljskih arena, sjećam se tadašnjeg Trogira, Pule, Splita, plavoga mora tijekom tih dana i vrcavih noćnih vatrometa, osmjeha i poljubaca. Može se to organizirati i danas, i uvijek. Može se i treba se slaviti ljepota, spretnost, smjeh i radost ljudi, zdravi život i zdravo uživanje u svemu što nešto tako dobro nosi sa sobom. Kada bih bio sarkastičan, rekao bih da smo iz tih igara uletjeli u neke naopake igre bez granica, i zato dajem svoj glas tome – da ove nove »igre«, kada nemamo više vremena ni za pojesti nešto na miru, popričati opušteno sa svojim bližnjima, razmišljati... Da ih zamijenimo onim pravim, maštovitim i razdraganim igrama. Hrvatska je puna idealnih mjesta za to, adrenalinskih parkova, bazena, trgova, arena i sportskih terena. Prepuna je mladih ljudi koji bi se opet iznova radovali i sudjelovali u takvim događanjima. Svi bi slavili turističke fešte i druženja koja bi proistekla iz tih igara.

Sada imamo raznorazne festivale, dane »ovoga ili onoga«, smotre »ovih ili onih«, fešte »od kužine«... Ali, ja glasujem da nam se vrate prave »Igre bez granica«!

Photo: Photonet.hr
Tourism Promotion Network

Znajte da ste uvijek dobrodošli u Hrvatsku, kao i na naš web-sajt sa imenom – www.dobrodosli.net

AKTUALNO

Neduzne žrtve besmislene agresije i rata . 7

TEMA

Gospodarski odnosi Hrvatske i Srbije

Dva gospodarstva se približavaju 8-9

INTERVJU

Petko Vojnić Purčar, književnik

Buran život u znaku književnosti.... 11-12

SUBOTICA

Jan Ključik, šef Službe interne revizije pri Gradskoj upravi

Preporuke za bolje poslovanje..... 18

ŠIROM VOJVODINE

Fijaker postao dio stalnog postava Gradskog muzeja u Somboru

Obilježje grada muzejski eksponat..... 25

KULTURA

U Subotici otvorena izložba slika iz kolekcije Stjepana Pohižeka

Nesebično promicanje umjetnosti..... 30

SPORT

Nada Vidaković Hadnađ, košarkašica Spartaka

Nikada mi nije teško trenirati..... 49

Naša sadašnjost i prošlost

Prošloga tjedna imali smo zadovoljstvo i čast razgovarati s velikim novinarom, dobro poznatog svim televizijskim gledateljima širom zemalja bivše Jugoslavije, Goranom Milićem. On je dobro poznat i čitateljima »Hrvatske riječi«, koju je u njezinim počecima podržao pišući u prvim brojevima nekoliko kolumni.

»Čovjek svih televizija«, kako su ga titulirali u tjedniku »Vreme«, najširoj publici poznat je kao urednik emisija i Dnevnika na HTV-u, ali je daleko najveću popularnost u posljednje vrijeme stekao svojim dokumentarnim putopisnim reportažama iz svih dijelova svijeta. Negovi putopisni serijali - »Idemo u Ameriku«, »A sad u Europu!« i »Idemo na Sjever« privlačili su veliku pažnju javnosti, kako u Hrvatskoj tako i svugdje gdje se program HRT-a može pratiti, pa tako i kod nas. Danas je izgleda došlo vrijeme da, na sebi svojstven način, tragajući i otkrivajući, sve ono što je pozitivno u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Srbiji, Hrvatskoj predstavi nama.

Na prvi pogled lakši, a zasigurno mnogo teži zadatak. Jer lakše je, čini mi se, napraviti zanimljiv serijal s nekog dalekog, nama malo poznatog mjesta. Mnogo je zahtjevniji zadatak govoriti o onome što je blisko – što svi poznajemo i o čemu svi mislimo da znamo sve.

Kako je Milić rekao za naš tjednik u njegovom novom autor-skom serijalu kojeg snima i emitira Al Jazeera Balkans pod nazivom »Alhemija/Alkemija Balkana« naglasak je na ljudima koji nešto proizvode, koji nešto prave, koji se bore na staromodan način - radom i znanjem. U suštini kao uposlenici manjinskih institucija možda se i ne uklapamo u njegov prototip čovjeka tipa »krenuo od nule, kopao kanale krampom, a danas je vlasnik luksuznog hotela s pet zvjezdica«, ali nam je rekao kako ga je u Subotici zanimalo i položaj hrvatske manjine. I ne samo da se ne uklapamo zbog svog zanimanja, nego i zbog svega onoga što taj posao podrazumijeva, a to je da prateći, analizirajući i dokumentirajući položaj hrvatske manjine pratimo i govorimo i pišemo o svemu - kako o onome pozitivnome, tako i negativnome. A kako smo bili pozvani govoriti o položaju hrvatske manjine – kako prikazati samo jednu stranu? Te su mi se misli vrzmale po glavi kada je Milić u razgovoru za »Hrvatsku riječ« govorio o tome kako uvijek traži nešto pozitivno i da nakon strašnog rata obnova povjerenja može biti kroz rad i poduzetništvo, a da vraćanje u povijest ne donosi ništa dobro. Zasigurno je u pravu, osobito kada znamo da tu povijest, onu blisku prije svega, više pišu novinari nego li povjesničari i da je ona još uvijek nabijena emocijama. Pa ipak ne možemo, a da ne podsjetimo da su se prije 22 godine dogodili Hrtkovci, više od 20 Hrvata je u to vrijeme ubijeno, a ubojstva su ostala nerazjašnjena i nitko za njih nije odgovarao. To nije stvar povijesti, ipak, nego stvar pravde i vladavine zakona, pa i obnove povjerenja. Odnosno naše sadašnjosti.

J. D.

NOVI DOKUMENTARNI SERIJAL GORANA MILIĆA

Alkemija Balkana

Dokumentarni serijal produkcije Al Jazeera Balkans »Alkemija Balkana« o zemljama regije snima se ovih dana, točnije od 24. travnja do 25. svibnja, u Srbiji. Autor serijala je dugogodišnji novinar, urednik i direktor različitih medijskih kuća Goran Milić, koji na sebi svojstven način sada vodi gledatelje uzduž i popreko Balkana snimajući polusatne emisije o mjestima i ljudima.

Do sada je snimljeno i emitirano 14 polusatnih emisija o Bosni i Hercegovini, zatim 11 emisija o Crnoj Gori, a na jesen će se emitirati 14 polusatnih emisija o Srbiji, a Goran Milić najavljuje i snimanje emisija o Hrvatskoj, a onda ... tko zna gdje još.

TRAŽIO SAM NEŠTO POZITIVNO

Prvoga svibnja ekipa Al Jazeera i autor emisije Goran Milić posjetili su i Suboticu s namjerom snimiti proslavu Dana rada na Paliću, porazgovarati s gradonačelnikom i različitim poduzetnim ljudima, a dio priče o Subotici je i priča o hrvatskoj manjini u Srbiji. Goran Milić je o toj temi razgovarao osim mene i s Tomislavom Žigmanovim, a mi smo s njim razgovarali za »Hrvatsku riječ«.

»Ideja nam je dati razne aspekte života u Srbiji od ljudi koji su kreatori u modi, dizajnu, umjetnosti, informatici, do nadamo se intervju s premijerom Vučićem i do susreta na dvoru s kraljem Aleksandrom. Razgovaramo s novinarima, posjetili smo muzeje, vrtove, pa evo i ovaj prvosvibanjski uranak na Paliću. Emisije su snimane i u Sandžaku, južnoj Srbiji, s nagla-

Poznati novinar i urednik Goran Milić danas je direktor programa i vijesti na Al Jazeera Balkans sa sjedištem u Sarajevu, a od prošle godine krenulo je njegovo televizijsko proputovanje kroz BiH, zatim kroz Crnu Goru i sada kroz Srbiju

U razgovoru s glavnom urednicom »Hrvatske riječi« Jasminkom Dulić

skom na ljude koji proizvode, koji nešto prave, koji se bore. Ima recimo jedan primjer za koji sam čuo, nadam se da će sve biti u redu, zove se Milomir Cicmil i na Fruškoj gori ima hotel Premijer Aqua s pet zvjezdica, a potpuno je nepoznat široj javnosti. To je čovjek koji je došao u Novi Sad, umro mu je otac i onda je rekao majci – ne šalji mi novac, ja ću sam – i prekopao je pola kanala i vodovoda Novog Sada, sam, fizički, s krampom i od nule je napravio puno, puno toga. Optimist je, radi cijeli dan, a navečer uživa. E, takve volim sresti, otprilike je takav moj prototip.

U Sandžaku smo vidjeli Priboj koji je na koljenima, ali i neke tvrtke koje rade, koje su od nule krenule, a danas izvoze

za Švicarsku, Njemačku. Vidjeli smo ove koji proizvode trapeze i cipele u Sandžaku, imate i vi trgovinu tih cipela ovdje u u Subotici, i jednostavno ljude koji u teškim uvjetima rade, ali se bore, ispunjavaju obaveze i poštenim staromodnim načinom – radom i znanjem idu kroz život. I toga u ovoj zemlji ima, toga ima i u Bosni i Hercegovini više nego što ljudi misle, toga ima i u Crnoj Gori i mi dajemo prednost tim ljudima. Ovim ljudima kojima je zanimanje govoriti kako je stanje loše i očajno, a oni imaju bar 50 televizija u Srbiji gdje to svaki dan govore, pa neka govore i dalje, a ja sam tražio nešto pozitivno, jer mislim da nakon ovog strašnog rata, obnova povjerenja, suradnje i boljitka za sve može biti kroz rad i poduzetništvo, a

vraćanje u povijest i prebrojavanje tko je kome što učinio, prošlo je dvadeset godina i mislim da to nove generacije manje zanima. Ali začas se oni otroju ako je to glavna tema«, kaže Milić.

PODUZETNIŠTVO U REGIJI

U čemu je onda problem, ako takvih ljudi koji proizvode, bore se, ne manjka u našoj regiji, zašto se to poduzetništvo o kojem se jako puno priča u posljednje vrijeme ipak tako teško razvija? Prema Miliću, naslijeđe komunizma je to koje još uvijek ometa razvoj poduzetništva. »Dvije su se stvari dogodile, za naše podneblje veoma loše. Nestao je socijalistički načina rada i velike tvornice, ali ljudi su bili navikli na to. Studenti, na primjer.

Studiraš da bi dobio diplomu, a onda ćeš ući u neku tvrtku gdje ćeš naučiti raditi. Ali danas nijedna tvrtka neće uzeti 10-15 ljudi da ih nauči raditi, nego uzmeš gotove ljude. **Dakle, nismo se prilagodili tržišnom načinu studiranja, učenja.** I druga stvar, došla je ekonomska kriza, jer nakon 2005. do 2007. godine kada smo se počeli polako privikavati na novi sustav, rebnula nas je ta kriza i jednostavno stavila na koljena cijelu tu regiju. Osim do neke mjere, Crnu Goru koja ima goleme strane investicije, apsolutno najviše u regiji, 10 do 15 puta više po stanovniku nego Srbija, nego Hrvatska, ali je opet kod njih problem što njihova radna snaga uopće nije adaptirana potrebama tih investicija. Sve ono što treba investicijama – oni nemaju. **Nemaju električare, zidare, kono-**

SVJETSKI TREND I SVJETSKI REKORD

Vi ste dakle optimist, pitali smo Milića. »Nisam optimist za Makedoniju. Kosovo ima relativno mali broj stanovnika i potporu Amerike i oni su vrlo vrijedni ljudi. Oni neće ići na velike zahvate, na velike izmišljotine, oni će se prihvatiti rada i napraviti će te vinarije kako spada, poljoprivredu će dići, organizirat će se,

Ravnatelj ZKVH Tomislav Žigmanov iznosi svoje viđenje položaja hrvatske manjine

dobit će industrijske proizvode i oni će, prihvaćajući i male plaće u početku, rasti. Problem kod Hrvatske i Srbije je što se vidi naviknutost na standard koji je bio viši i 400 eura plaće, koja je ovdje u Srbiji iznad prosjeka, u stvari ne hrani ženu i dvoje djece. A vi radite osam sati čak i napornije nego što ste prije radili i pod većim pritiskom i odgovornije. Tu trebaju doći nove investicije koje će pokrenuti sve. I konačno, ovo što se sad vrednuje to je ta nova tehnologija koja je svuda u svijetu izdigla inovatore i vlasnike. Jer klasični rad se plaća 400 eura, a onaj koji izmisli neku igricu na internetu iziđe s dva milijuna eura. I zaposle informatičare koji u najboljem slučaju mogu doći do 800 eura, a oni zarade za dvije godine njemu 2 milijuna eura. Takav je život. To se događa i u Americi svake godine. Vi vidite, kriza traje, ali je broj milijardera sve veći, i broj osiromašenih sve veći, dakle nije to specifičnost Balkana, to je svjetski trend«.

I na koncu, zapitali smo Milića što je bio razlog da dio priče o Srbiji bude snimljen i u Subotici.

»Ima dva-tri razloga. Moramo otići u Vojvodinu nekoliko puta, tu je Subotica kao drugi grad po veličini u

Vojvodini, na granici je, pretežno je tronacionalan, zanimao nas je i položaj hrvatske manjine, bio je 1. svibanj na Paliću, događaj gdje u Srbiji bude valjda najveći broj ljudi na jednom mjestu, dakle nekoliko stvari. A 1. svibanj je dan kad nitko ne radi, pa smo iskoristili da sve to spojimo. Na uranku smo sreli i neke zanimljive novinare i neke

Leskovčane koji su pekli roštilj pa nismo morali ići u Leskovac i gradonačelnika Subotice i vas smo posjetili, tako da smo napravili našu dnevnu normu koja se bliži svjetskom rekordu, da mi otprilike pola emisije od pola sata pravimo na dan. Znači na dva dana jednu.

J. Dulić

DSHV: Nedužne žrtve besmislene agresije i rata

Utorak, 6. svibnja, navršava se 22. godine otkako je u srijemskom selu Hrtkovci održan miting na kojem je, među ostalima, bio prisutan i lider Srpske radikalne strane **Vojislav Šešelj**, a na tom skupu su pročitana imena mještana hrvatske nacionalnosti kojima je zapriječeno da se moraju iseliti.

Taj događaj se uzima kao početak progona nesrpskog stanovništva i ostalih neistomišljenika iz Srijema, a poznato je kako su upravo srijemski Hrvati bili pod najžešćim udarom. Deseci tisuća nedužnih stanovnika, lojalnih građana ove zemlje, koji nisu imali nikakve druge krivice osim nacionalne pripadnosti, morali su se iseliti zbog ubojstava, incidenata, prijetnji i opće nesigurnosti.

Od ovakvog udara se ovdašnja hrvatska zajednica vrlo teško može oporaviti. Ističemo kako su vojvođanski Hrvati nedužne žrtve besmislene agresije i rata, i da sami nikada nisu dali povoda da ih se tako surovo kazni.

Kao kršćani, u Bogu tražimo utjehu i nadu kako će otopliti kamena srca počinitelja i podariti spokoj žrtvama.

Nadam se kako će postojati snaga da se zajednički gradi novo društvo na temeljima tolerancije, suradnje i prihvaćanja. Svoj priključak sa suvremenom civilizacijom možemo dosegnuti jedino produblivanjem prijateljstva sa svima.

Neka nam Europa bude primjer i partner.

GOSPODARSKI ODNOSI HRVATSKE I SRBIJE

Dva gospodarstva se približavaju

Prije 20 godina, neki od prvih koraka u normalizaciji odnosa Hrvatske i Srbije načinjeni su na polju gospodarske suradnje i trgovine. Tadašnje je stanje vapilo za suradnjom, a slično je i sada, pod udarom svjetske gospodarske krize. Ipak, nije sve isto, vremena se pomalo mijenjaju. Kako uočava stručni časopis »Biznis i finansije«, bruto društveni proizvod dviju država se sve više izjednačava, a očekuje se da razlika u 2015. godini bude 2,3 posto u korist Srbije. Međutim, budući da Srbija ima više stanovnika od Hrvatske, to ni u kom slučaju neće predstavljati reper standarda.

No, standard je ovisan i o izvozu. Godine 1995. srpski izvoz činio je 31,6 posto hrvatskog, a već se 1997. povećao na 62 posto. Nakon pada na 32 posto vrijednosti hrvatskog u 1999. godini, opet je rastao do 78 posto u 2008. godini. Tada počinje globalna kriza, ali se gledajući postotke

izvoza Srbija malo bolje snašla, te je razlika sve manja.

POKAZATELJI

Zaposlenost se u objema državama smanjuje, ali je razlika u brzini gubitka radnih mjesta, opet prema službenim pokazateljima, na štetu Hrvatske jer je, kako uočava spomenuti časopis. 2012. u Srbiji smanjen broj zaposlenih za 0,9 posto, a u Hrvatskoj za 2,2 posto. No, po visini plaće Hrvatska suvereno vodi, prosječne zarade i nadalje su dvostruko veće od srpskih. Fond isplaćenih zarada u Hrvatskoj je oko 850 milijuna eura mjesečno, a u Srbiji 560 milijuna. Po glavi to je u Hrvatskoj oko 735 eura, a u Srbiji oko 360 eura. Krucijalna razlika se čita u podacima o štednji, koja je lani s depozitima na tekućim računima u Srbiji iznosila 8,7 milijardi eura, a u Hrvatskoj 20,4 milijardi, što je faktički 2,3 puta više, ali je gledajući po glavi stanovnika čak 4 puta više!

Ali, ako pogledamo dug, možemo uočiti kako je dug stanovnika Hrvatske 17, a Srbije 5,7 milijardi eura, što je faktički tri puta više, a po glavi stanovnika čak pet puta više! Dakako, stambeni krediti su glavna stavka dugova, a ekonomski analitičar *Miroslav Zdravković* je čak izračunao kako bi građanima Srbije trebalo točno deset mjesečnih zarada kako bi se razdužili, dok bi građanima Hrvatske trebalo dvostruko više, dvadeset mjesečnih zarada kako bi otplatili svoje dugove ne dirajući uštedevinu.

Premda je javni dug Srbije značajno manji od hrvatskog, on mnogo brže raste. Stoga, kako smatra ovaj autor, pogled u Hrvatsku je zapravo pogled u našu budućnost i može se očekivati niz nepopularnih mjera u vidu povećanja poreza, smanjivanja potrošnje, i to će djelovati u smjeru pada gospodarske aktivnosti.

OMJER SURADNJE

Na službenoj stranici Ministarstva vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske stoji kako, premda samo 13 posto poduzeća u Hrvatskoj izvozi, ona ujedno zapošljavaju polovicu zaposlenih u svim poduzećima, te ostvaruju 65 posto od ukupnih prihoda od prodaje, a da u razvoj ulažu čak 70 posto ukupnih sredstava.

Nadalje se navodi kako su države u koje Hrvatska najintenzivnije izvozi Italija, BiH, Njemačka, Slovenija, Austrija, Srbija, Rusija, SAD, Mađarska i Nizozemska. Srbija sudjeluje u hrvatskom izvozu s 4,3 posto.

Imajući u vidu kako je u Republici Hrvatskoj uposleno oko 1,5 milijuna osoba, lako je izračunati kako izvoz u Srbiju osigurava egzistenciju za oko 32 tisuće radnika i njihovih obitelji, a iz tih plaća se financira i porez od kojeg žive državne službe.

Generalni trend po kojem Srbija pravi nešto veće

gospodarske korake od Hrvatske nije praćen

kakvoćom standarda. Ipak, od prošle jeseni

otvorile su se nove mogućnosti za Srbiju

Iako se 4,3 posto može činiti malim postotkom, taj postotak u gospodarstvu može značiti razliku između rasta i stagnacije, između razvitka i recesije.

S druge strane je broj uposlenih u Srbiji oko 1,7 milijuna osoba, a Srbija izvozi u Hrvatsku oko 3 posto svog ukupnog izvoza, te je Republika Hrvatska na desetom mjestu srpskog izvoza. Dakle, možemo ocijeniti i kako u Srbiji oko 30 tisuća radnih mjesta ovisi o izvozu u Hrvatsku.

PROMETNA ROBA

Prema podacima Privredne komore Srbije, u izvozu u Hrvatsku dominirali su u prva tri tromjesječja protekle godine: ulje od suncokreta, električna energija, papir i karton, pogače uljane od suncokreta, baloni i boce od plastičnih masa, džemperi i puloveri, dijelovi za motore, toaletni papir, polietilen, pšenica, drveni namještaj...

Istodobno, Srbija iz Hrvatske uvozi ureu, cement, cigarete, željezne ostatke, preparate za pranje rublja i posuđa, prehrambene proizvode, boce od obojenog stakla, dijelove za sjedišta, žive svinje, srdele, testlajnere, električne transformatore, lijevke...

PERSPEKTIVA

U trgovini između Srbije i Hrvatske primjenjuje se Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju od 1. rujna 2013. godine, koji Srbiji omogućuje neograničen bescarinski pristup tržištu Europske unije za skoro sve poljoprivredno-prehrambene proizvode, osim šećera, vina, pastrve i junetine. Stoga bi Srbija većinu svojih proizvoda mogla prodati na hrvatskom tržištu pod povoljnijim uvjetima nego ranije u okviru CEFTA sporazuma, gdje je međusobna razmjena za zna-

čajan broj proizvoda bila limitirana kvotama. Konkretno, zaostatak od preko 70 milijuna eura prema podacima Hrvatske gospodarske komore za 2013. godinu u međusobnoj razmjeni Srbija ima prigodu nadoknaditi jer je Hrvatska veći izvoznik (381 milijun eura) nego uvoznik iz Srbije (307 milijuna eura).

Kao zanimljivost možemo navesti kako je u krugu deset najvećih izvoznika iz Srbije u Hrvatsku i jedna subotička tvrtka, Masterplast YU doo čiji je direktor Tivadar Bunford, predsjednik gradske organizacije Saveza vojvođanskih Mađara u Subotici.

TVRTKE

Najznačajniji izvoznici iz Srbije u Hrvatsku su:

Victoriaoil AD Šid,
Dijamant AD Zrenjanin,
Benetton Serbia d.o.o. Niš,
Tetra Pak Production d.o.o. Beograd,
Inos papir servis d.o.o. Beograd

Najznačajniji uvoznici robe iz Hrvatske u Srbiju su:

Petrokemija d.o.o. Novi Sad
Victoriaoil AD Šid,
JP EMS Beograd,
Carlsberg Srbija d.o.o. Čelarevo,
GENI-I d.o.o. Beograd

S Hrvatske strane među najvećim izvoznicima su:

Janaf DD,
Handa,
Petrokemija DD,
Končar d.o.o.,
Vetropack Straža DD

Nikola Perušić

ATHEIST rap

Ateiste sam prvi put sreo na novosadskom Exitu. Na sajmu nevladinih udruga pojavili su se »Ateisti Srbije«, i naravno da pokraj najrazličitijih skupina nisu nešto odveć specijalno. Liberalizam i demokracija se zasnivaju na slobodnom izražavanju, zašto oni koji nisu vjernici ne bi imali prava na okupljanje kao i svi drugi?

Ipak, malo me je štrenculo kada sam vidio kako pozivaju mlade da potpišu svoj izlazak iz crkve, pravoslavne ili katoličke nebitno. To je već nešto drugo, pozivati, nagovarati nekoga da napusti vjeru predaka. Mislim, naravno da odrasle osobe, pa čak i tinejdžeri imaju pravo donositi svoje odluke, imaju svoju savjest, slobodni su birati put koji žele. Štoviše, ukoliko budu razmišljali o ovim temama imat će i razvijenije uvjerenje. Ali, ipak mi je zasmetala propaganda o napuštanju vjere i glorificiranju tog čina. Sve nesavršenosti crkava ipak po mom mišljenju nisu dovoljan razlog za ukidanje vjere u viši svijet i Boga na njegovu prijestolu.

Naravno, radi se o tome da su »Ateisti Srbije« stigli i do Subotice, ubacili su se na sajam naobrazbe, a zatim su bili kivni jer su odatle i izbačeni! Ok, što je sljedeće, »Ateisti« žele ući u školu, u obrazovni sustav, treba li učenicima omogućiti da biraju između vjeronauka, građanskog odgoja i ateizma? Da nije smiješno bilo bi žalosno.

Zapravo je tragično. Poznavao sam vrlo moralne ateiste, ljudske gromade, velike humaniste. Ali, ovaj pokret mi se ne čini takvim. Oni koji smiju samo kritizirati kršćane, a boje se i pomisliti nešto prozboriti protiv drugih vjera, recimo islama ili židovstva, očito su neiskreni i lažni. Štoviše, nisam primijetio ni kako su aktivni protiv jedne od po mom mišljenju najaktivnijih vjerskih skupina, sotonista, koji se prikriveno slave u svim segmentima.

Mislim, koliko je tu autentičnosti? Odbijaju li ateisti državne vjerske praznike, odlaze li oni raditi kako bi pokazali da ne »zarezuju« Uskrs, jesu li se odrekli neradne nedjelje ili taj dio religije prihvaćaju? Lako je biti protiv nečega, teško je ponuditi nešto drugo kvalitetno. Ne bi mi bio problem braniti ateiste kada bi ih netko napao, ali mi se čini kako ovdje oni napadno agitiraju protiv nečeg što ne shvaćaju. Mislim, na svijetu postoje čak i ateističke religije. Pobogu, obrazujte se ljudi!

Stoga mislim da ravnateljica Tehničke škole zaslužuje našu potporu. Mislim da je u redu što ih je zamolila da napuste školu. Da napravim paralelu, jedno je biti kozmopolit, a drugo je pozivati ljude da se odreknu svog nacionalnog osjećaja. Jedno je reći da si stanovnik svijeta, a drugo je reći da je osjećanje pripadnosti naciji nešto loše i nisko pa davati ljudima neke ispisnice.

Ali, prave vjernike sve ovo neće zbuniti, oni će moliti i za ateiste, neće ni podići glas, nekmoli sukobiti se s njima. Uostalom, Bog najviše voli opraštati svojoj zabludjeloj djeci, zar ne?

Nikola Perušić

MIRKO BABIĆ, PREDSJEDNIK HRVATSKOG POSLOVNOG KLUBA, NAKON POSJETA SUBOTICI

Upoznavanje s potencijalnim partnerima

Vrijednost robne razmjene između Hrvatske i Srbije prošle je godine iznosila 900 milijuna dolara, prema podacima Privredne komore Srbije, a trenutačno na teritoriju Srbije posluje oko 220 hrvatskih kompanija. Među njima su najznačajnije i najveće hrvatske kompanije Agrokor, Dukat, Kraš, Badel, Vindija, Podravka, DIV Samobor, kao i Rotografika iz Subotice. Kakve su perspektive buduće gospodarske suradnje i kako prevladati postojeće probleme na tržištu, bila je tema razgovora u Subotici na nedavno upriličenom sastanku ovdašnjih i hrvatskih gospodarstvenika. Posjet subotičkoj lokalnoj samoupravi, Regionalnoj gospodarskoj komori te Slobodnoj zoni organizirali su Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu i Hrvatski poslovni klub, koji okuplja tvrtke koje djeluju u Srbiji, a imaju vlasništvo hrvatskih kompanija.

SLOBODNA ZONA PRIVLAČNA ZA POSLOVANJE

Predsjednik HPK i direktor predstavništva »Badel 1862« u Srbiji Mirko Babić kaže kako je taj posjet bio dogovoren radi nekoliko zainteresiranih tvrtki koje u subotičkoj regiji imaju svoje potencijalne partnere. »Imali smo pojedinačne razgovore s novim potencijalnim dobavljačima ili kupcima, gdje su oni nama predstavili svoje proizvode, cijene, usluge, kao i mi njima. Znači, ovo su bili inicijalni susreti koji su trebali dovesti do upoznavanja asortimana, upoznavanja tvrtki, jedni drugih. Nakon ovog poslovnog dijela sastanka organiziran je posjet Slobodnoj zoni, gdje su nam oni predstavili svoje potencijale i tamo smo se uvjerali kako postoji stvarno sva infrastruktura, dobra volja, kadrovi, itd. Koliko će od ovih naših tvrtki netko biti zainteresiran, koliko

će uspjeti i hoće li se eventualno pokrenuti taj proces nekakve proizvodnje, to je još sada teško reći, jer to su dugotrajniji procesi. Koliko će svaka pojedinačna tvrtka moći naći nekakve konkretne rezultate, za to možda treba proći šest mjeseci ili godinu da se vidi je li bilo nekih konkretnih pomaka«, kaže Mirko Babić.

NOVI ARTIKLI

On ističe kako je svrha posjeta bila informirati nadležne u Gradu i Gospodarskoj komori o aktivnostima Hrvatskog poslovnog kluba i zainteresiranim tvrtkama upriličiti razgovore kako bi se upoznali s mogućnostima suradnje. »Primjerice, za Badel sam imao nekih ponuda proizvođača zanimljivih artikala za koje nisam ni znao da postoje. Sada će te ponude analizirati naši stručnjaci u proizvodnji i nabavi, pa sam dogovorio jedan sastanak

u Zagrebu, a hoće li se iz tog sastanka nešto roditi ili neće, to je pitanje«, kazao je Babić.

Djelatnost hrvatskih tvrtki koje posluju na teritoriju Srbije pretežito je vezana za robu široke potrošnje, poput proizvodnje pića i hrane, a također su zastupljeni i elektroindustrija, transport i špedicija, te osiguranje. S gospodarstvenicima iz Hrvatske poslovnu suradnju ostvaruje oko stotinjak srbijanskih tvrtki. Hrvatski poslovni klub utemeljen je 2006. godine na inicijativu predstavništva Hrvatske gospodarske komore u Srbiji, s ambicijom da se u njega učlane sve hrvatske tvrtke-kćeri koje posluju u Republici Srbiji i svojim aktivnim sudjelovanjem pridonose radu Kluba i unapređenju ekonomske suradnje između Republike Hrvatske i Republike Srbije u cjelini.

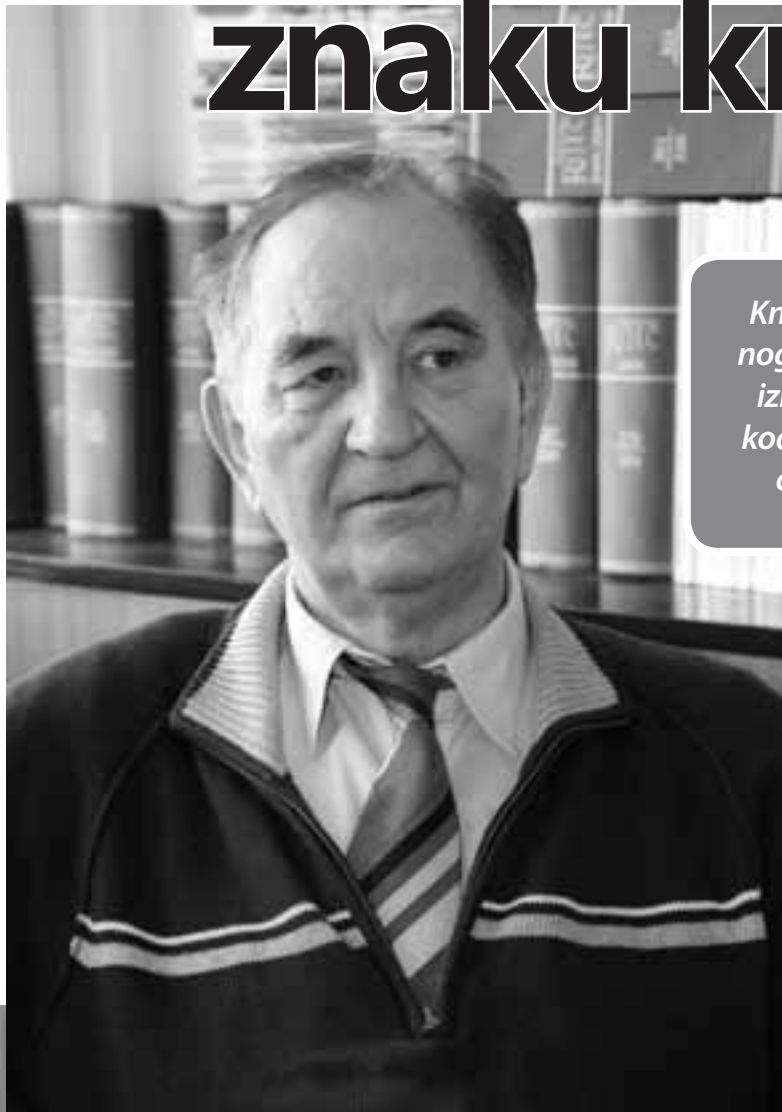
S. M.

Bili su ovo prvi inicijalni susreti koji su trebali dovesti do upoznavanja asortimana, upoznavanja tvrtki, jedni drugih

PETKO VOJNIĆ PURČAR, KNJIŽEVNIK

Buran život u znaku književnosti

*Književnost je uvijek bila moćna poluga kulturnoga i društvenoga razvoja, čak i onda kada nije izravno govorila o temama i problemima svakodnevnog života * Polovicu romana »Dom, sve dalje« napisao sam podno Eiffelovog tornja*

Razgovarao: Davor Bašić Palković

Lijepoj kolekciji nagrada dobivenih za književno stvaralaštvo, Petko Vojnić Purčar nedavno je pridado još jednu. Riječ je o nagradi za životno djelo Društva književnika Vojvodine, koja mu je uručena prije mjesec dana u Novom Sadu. U intervjuu za naš tjednik poznati književnik govori o ovoj, ali i drugim nagradama koje je dobio, društvenom značaju književnosti nekada i danas, te o zanimljivim iskustvima tijekom više desetljeća duge književne karijere.

HR: Na početku razgovora, kažite nam kako ste doživjeli nagradu za životno djelo, koju vam je dodijelilo Društvo književnika Vojvodine?

Svakom umjetniku nagrada za životno djelo puno znači. Pogotovo što je dobiješ nakon četrdeset ili pedeset godina književnoga rada, pisanja iz dana u dan – pokraj redovitoga posla – i što si neprestano podložan sudu književne kritike i sudu čitatelja. Imao sam sreću da su povjerenstvo za nagradu činili kritičari i tumači književnih

djela koji su pisali i o mojim književnim djelima. Prije nekoliko godina u Društvu književnika Vojvodine postrožili su dodjelu ove nagrade, i glede starosne dobi i glede književnoga opusa onoga kome se nagrada dodjeljuje. Prilikom dodjele na godišnjoj skupštini Društva književnika Vojvodine čestitali su mi na nagradi pisci koji pišu na srpskom, mađarskom, hrvatskom, rumunjskom, slovačkom i rusinskom jeziku. U tome času osjećao sam se kao da sam u europskom spisateljskom parlamentu. Bijaše lijepo, neponovljivo!

HR: Na književnoj sceni prisutni ste skoro pedeset godina. Kada se osvrnete unatrag, kako doživljavate taj, nazovimo ga, prijeđeni književni put?

Nekada se govorilo: »Svi će jednoga dana pisati poeziju!« Danas, pak, u Vojvodini i u Srbiji, može se reći: »Svi pišu romane!« Od svoje četrnaeste do osamnaeste godine i sam sam napisao dva romana, zbirku pjesama i dramu

koja je, začudo, dobila i nagradu beogradskoga lista »Mladost«. U to vrijeme kao da si dobio jugoslavenskoga Nobela.

Imao sam i buran život. Rođen sam baš u strašno vrijeme početka Drugog svjetskog rata – 1939. Doživjeh i nekoliko bombardiranja Subotice, 1943. i 1944. godine. Kao i bombardiranje 1999. godine u Petrovaradinu, koje pamte i današnji mlađi naraštaji. Preživjeh i seksualnu revoluciju sedamdesetih i osamdesetih godina, ne samo ovdje, već i u Parizu, gdje bijah stipendist francuske vlade.

Nikada nisam želio biti disident, niti sam bio politički aktivist, bavio sam se književnošću i to mi je bilo dovoljno. Međutim, i pokraj toga doživio sam da s repertoara u subotičkom kazalištu skinu moju predstavu »Dolaziš opet Adame«, moj dokumentarno-igrani film »Posne godine, godine rodne« držan je godinu dana u bunkeru, nazivali su me neprijateljem naroda itd. Bijah, čak, zabunom,

i u istražnom vojnom zatvoru! Ali, sve sam to stoički izdržao. Pa i *Krleža*, i divni *Nušić*, bijahu u kazamatima!

Inače, kao dječak, živio sam s roditeljima u Beču i Budimpešti, a kao tridesetogodišnjak boravio sam u Parizu i upoznao, među ostalim, veoma ugledne ljude, poput pisca *Sartrea*, redatelja *Truffaut*a, glumice *Bisset* i *Barrault*a, slikara *Vimarda*... Danas, pak, taj program, književni i filmski, ne bih mogao, ni fizički, ni psihički, ponoviti. Ustajao sam u 6 ili 7 sati i bio neprestano u pokretu do 23 sata. Počeo sam već i sanjati na francuskom. No, polovicu romana »Dom, sve dalje«, napisao sam podno Eiffelovog tornja.

HR: Spomenuli ste roman »Dom, sve dalje«, za kojega ste 1977. doбили NIN-ovu književnu nagradu. Kako danas, s ove distance, gledate na taj trenutak Vaše karijere?

Po završetku studija komparativne književnosti u Beogradu, moji prijatelji *Ljubivoje Ršumović*, *Radomir Mićunović*, *Filip David* i *Ljuba Simović* nagovarali su me da ostanem s njima u glavnom gradu i zaposlim se. Bio sam umoran, te se vratih u Suboticu, ubrzo odem u vojsku, u nišku vojnu oblast, u A jedinicu; tu bivam kratko u istražnom zatvoru, pogreškom, te na isteku roka postanem i najbolji strijelac. Bože, kako su nas trenirali i driblali – pa, skoro svaki dan proklinjao sam one koji su izmislili vojni poziv. Ni dana nisam dobio otići doma. Maloprije spomenute kolege sa studija začikavali su me kako nikada, baš nikada neću dobiti Ninovu nagradu za roman!

Nakon 18 godina od fakultetske diplome, 7 članova povjerenstva »NIN«-a jedno-glasno odlučio nagraditi moju malenkost. Žiri – svi kritičari iz prijestolnice. Moji prijatelji iz Subotice – *Vujkov*, *Merković* i *Sekelj* – radovali su se najviše. I moji prijatelji iz Novoga Sada – *Leskovac*, *Tišma*, *Kovaček*, *Zivlak* bijahu također ushićeni, kao i

Zagrepčani – *Foretić*, *Mandić*, *Tenžera*, *Donat*.

Komitet, pak, u Novom Sadu bijaše očajan što nisu mogli zaustaviti nagrađivanje Petka Vojnića Purčara. Zašto?

HR: Pratite li književni život vojvodanskih Hrvata – knjige, časopise, promocije? Kakvom vam se čini spomenuta produkcija?

Pratim književni život vojvodanskih Hrvata. Imao sam sreću, jer sam i u osnovnoj školi i u gimnaziji učio hrvatski jezik. Pamtim i svoje profesore: *Zlatu Jukić* i *Antu Jakšića*.

Što se tiče scene, važno je da ima što više stvaralaca, a od njih bi uvijek netko mogao dati

je nedavno pokrenut još jedan književni časopis na hrvatskom jeziku »Nova Riječ«.

HR: Član ste Društva hrvatskih književnika i Hrvatskog društva pisaca. Kako ste zadovoljni recepcijom vašeg književnog djela u Hrvatskoj?

Ne samo moje djelo, već i nekoliko drugih ovdašnjih hrvatskih pisaca zastupljeno je svojim pjesmama i prozom i u velikim hrvatskim antologijama. Prije nekoliko godina Hrvatsko društvo pisaca organiziralo je veoma lijepe i studiozne okrugle stolove o stvaralaštvu *Jasne Melvinger* i mojem. Hrvatska književna kritika prati kontinuirano, već pet

Petko Vojnić Purčar rođen je 1939. godine u Subotici. Autor je više knjiga pripovjedaka i novela, pet romana, pet pjesničkih knjiga, te sedam kazališnih i TV drama. Diplomirao je komparativnu književnost na Filološkom fakultetu u Beogradu, potom je u Parizu studirao multimedijalnu režiju. Radio je kao profesor subotičke Pedagoške akademije, potom kao prosvjetni savjetnik, pa kao novinar-urednik Radiotelevizije Vojvodine u Novom Sadu. Bio je predsjednik Društva književnika Vojvodine, te član uredništva književnih časopisa »Rukovet« i »Klasje naših ravni«. Djela su mu prevedena na više jezika. Zastupljen je u brojnim antologijama poezije i proze, kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj. Emitirane su mu 43 radijske drame u zemlji i inozemstvu. Snimio je nekoliko zapaženih kratkih filmova.

Dobitnik je NIN-ove nagrade, nagrada »Károly Sirmai« i »Balint Vujkov Dida«, Oktobarske nagrade Novog Sada, a odlikovan je ordenom Reda Danice Hrvatske s likom Marka Marulića za očuvanje kulture hrvatskog naroda u Srbiji. Njegova novela »Hrast lužnjak / Snivajući pod snijegom« je 2003. godine na godišnjem natječaju zagrebačkog »Večernjeg lista« izabrana među 10 najboljih hrvatskih kratkih priča. Živi i radi u Petrovaradinu.

neko antologijsko djelo. Stoga me raduje kad netko od njih objavi novu knjigu. Također, postoji i lijep broj nakladnika od kojih svaki ima svoje mjesto na sceni. Drago mi je da izlazi i književna periodika na hrvatskom jeziku. Pratim književni časopis »Klasje naših ravni« u čijem sam uredništvu jedno vrijeme i sam bio, a čuo sam da

desetljeća, gotovo sve knjige koje smo objavili. I sada, raspadom Jugoslavije, to se prorijedilo, gotovo nestalo.

Inače, financijska moć Hrvatske je upitna i slabo materijalno pomaže pisce koji tamo žive. A u Srbiji nijedan pisac hrvatske nacionalnosti nije dobio tzv. nacionalnu mirovinu. Znam dosta i drugih primjera, ali, sada,

navest ću samo svoj slučaj: nekoliko godina u Parizu, na radiju, promicao sam ponajviše srpsku književnost, kao i na radiju u Budimpešti, s kojim je Radio Novi Sad imao dobru suradnju. Nacionalno-manjinske zajednice, danas, uglavnom su mrtvo slovo na papiru!

HR: Koliko su se, po vašem mišljenju, književnost, pa i njezina društvena pozicija i uloga, promijenili u odnosu na neka ranija vremena? Kako gledate na zbivanja u suvremenoj književnosti?

Književnost je uvijek bila moćna poluga kulturnoga i društvenoga razvoja, čak i onda kada nije izravno govorila o temama i problemima svakodnevnog života. Prije koliko godina je *Kafka* anticipirao u svojim knjigama strah od nadolazećeg fašizma? Zar bi ljudi letjeli na Mjesec da to nije opisao jedan francuski spisatelj? I sam inženjer atomske podmornice priznao je kako ne bi konstruirao to plovilo da nije pažljivo pročitao knjigu više puta. Čaki i osnovne mjere podmornice je, veli, u knjizi našao. A u početku je mislio kako pisac samo uludo fantazira.

HR: Radite li na nekom novom književnom tekstu? Što u tom, ali i u smislu eventualne ponovne objave vaših ranijih knjiga možemo očekivati?

U posljednjih nekoliko godina u zajedničkom izdanju nakladnika iz Zagreba, Beograda i Novog Sada objavljeno je prvo kolo od pet mojih knjiga s ulomcima iz kritika, eseja, studija. Sada pripremam drugo kolo od pet naslova, te treće kolo, također od po pet knjiga.

Radim na novoj zbirci pjesama, te kuckam pomalo jedan povijesni roman i jedan suvremeni. Također se nadam kako ću uskoro dovršiti još jedan dramski tekst u tri čina, koji se bavi razdobljima od Adama i Eve do nas današnjih, te onih što će nas motriti s Marsa i Venere.

Inače, na jesen planiram održati književnu večer u Subotici.

ISPRAVAK INFORMACIJE

HNV je pružao potporu Dužijanci

Spozivom na Zakon o javnom informiranju, molim Vas da u istoj rubrici i stranici objavite ispravak nepotpunih i netočnih informacija izrečenih u intervjuu dr. th. Andrije Anišića u Hrvatskoj riječi br. 577 od 25. travnja 2014.

Kada je u tijeku više ovršnih postupaka, koje je dio od mnogobrojnih vjerovnika vodio protiv HKC-a *Bunjevačko kolo* radi prisilne naplate svojih potraživanja (neke od ovrha pokrenutih prije 2012. bile su u završnom stadiju, a tijekom 2012. pokrenuto je još nekoliko ovrha), nad ovom udrugom u studenome 2012. otvoren stečajni postupak (dakle, nije HKC »odveden u stečaj«, već je to bio rezultat višegodišnjih nagomilanih dugova, nastalih i u svezi s prijašnjim dužijancama), s osobama uključenim u organizaciju Dužijance dogovoreno je da HNV bude *formalni organizator* Dužijance 2013., što je nastavljeno i nakon obustave stečajnog postuka u lipnju 2013., jer je najveći dio aktivnosti već uvelike uzeo maha, imajući prije svega u vidu natječaje na koje se apliciralo ili su sredstva dobivena prije obustave stečaja.

Naime, HNV se pojavljivao kao aplikant na natječajima, primatelj novčanih donacija i izravnih proračunskih izdvajanja za potrebe ove manifestacije, financijski je obrađivao i isplaćivao sve fakture, podnosio izvješća o utrošenim sredstvima (na pravdanja nije bilo primjedbi, za razliku od ranijih godina), a pomagao je i u izradi natječajnih prijava (ove godine je aplikacija UBH-a *Dužijanica* na natječaj Grada Subotice odbačena zbog neuredne tj. nepotpune natječajne prijave). Za ovu je manifestaciju HNV, dakle, pružao svu *potporu* u okviru svojih mogućnosti, prije svega financijski memadžment

Na temelju odluke HNV-a o trima manifestacijama od pokrajinskog značenja za hrvatsku zajednicu (a ne dvjema u Srbiji, kako je navedeno u intervjuu, niti se odluka odnosi samo na subotičku dužijancu već na »dužijancu-dužionicu«, dakle i na somborsku i lemešku dužionicu) te nesporne činjenice da Dužijanica predstavlja nematerijalnu kulturnu baštinu bunjevačkih Hrvata, smatrali smo potrebnim zaštititi hrvatsku komponentu ove manifestacije, što je i postignuto rečenom odlukom.

manifestacije, s čime je u prijašnjem razdoblju bilo i najviše problema. Zbog toga je netočna tvrdnja da je to »u nekim dijelovima jako opteretilo samu organizaciju« manifestacije, ali ako se pod time mislilo na zahtjev da se prenesu ovlasti za samostalno potpisivanje virmana za potrebe subotičke Dužijance na nekoga iz Organizacijskog odbora, to sam kategorički odbio imajući u vidu ne samo što odgovaram za zakonitost rada HNV-a, nego i da je upravo traženo dovelo udrugu u financijske probleme koji su rezultirali stečajem. Pri tome naglašavam da je Dužijanica 2013. nakon više godina završena bez gubitaka, a preostali je iznos u cijelosti doznačen na račun *Bunjevačkog kola*, kao i da je financijsko poslovanje bilo transparentno i bez ikakvih negativnih konotacija, za razliku od prijašnjih godina.

Usto je HNV samostalno ili zajedno sa ZKVH-om, čiji je suosnivač, i na druge načine *pružao potporu* organizaciji Dužijance, primjerice, ZKVH je radio lektorske usluge, dio svojih programskih aktivnosti posvetio je Dužijanci (prvo u povijesti terensko etnološko istraživanje, priređivanje znan-

stvenog kolokvija s nekoliko doktora znanosti, u pripremi je objavljivanje nekoliko radnji u publikacijama Zavoda), djelatnici ZKVH-a bili su članovi Organizacijskog odbora, a neki su bili uključeni u realizaciju konkretnih priredaba.

HNV i ZKVH su sve navedeno, naravno, radili bez naknade, dok je u intervjuu najavljeno da će za potrebe subotičke dužijance HKC *Bunjevačko kolo* izdavati uz naknadu svoje prostorije i veliku dvoranu UBH-u *Dužijanica*?

HNV i ZKVH i dalje će u okviru svojih mogućnosti i nadležnosti *pomagati i surađivati* na ovoj, kao i ostalim hrvatskim manifestacijama u Bačkoj i Srijemu, ali ne i na njihov uštrb, jer je HNV tijelo manjinske samouprave cijele hrvatske zajednice, a ne samo subotičkih Hrvata, te zato što se hrvatske manifestacije organiziraju i u drugim mjestima. Što se tiče traženog *poticanja* na hrvatske udruge da sudjeluju na završnoj svečanosti u Subotici, prije svega je stvar organizatora dogovoriti sudionike, a HNV može eventualno *uputiti pozive* za sudjelovanje na ovoj, kao i drugim manifestacijama.

Glede odluke Skupštine Grada Subotice da HNV predlaže gradonačelniku Organizacijski odbor, donesena je u suradnji dužnosnika i vijećnika DSHV-a s dužnosnicima HNV-a, potaknuta javnim nastupima novih gradskih dužnosnika da se Dužijanica neće organizirati kao do sada i da »ona mora biti gradska manifestacija... u čijoj organizaciji moraju sudjelovati sve nacionalne zajednice... dok je do sada u praksi to bio monopol jedne zajednice« itd., što je izazvalo bojazan mnogih pripadnika zajednice. Na temelju odluke HNV-a o *trima manifestacijama od pokrajinskog značenja za hrvatsku zajednicu (a ne dvjema u Srbiji, kako je navedeno u intervjuu, niti se odluka odnosi samo na subotičku dužijancu već na »dužijancu-dužionicu«, dakle i na somborsku i lemešku dužionicu)* te nesporne činjenice da Dužijanica predstavlja nematerijalnu kulturnu baštinu bunjevačkih Hrvata, smatrali smo potrebnim zaštititi hrvatsku komponentu ove manifestacije, što je i postignuto rečenom odlukom. Više puta je traženo od organizatora Dužijance da HNV-u dostave 29 imena, koliko po odluci ima organizacijski odbor, a kako to nisu učinili HNV nije htio dostavljati gradonačelniku nikakve druge prijedloge mimo prijedloga usuglašenih s Katoličkim društvom *Ivan Antunović*, HKC *Bunjevačko kolo* i UBH *Dužijanica*. Racionalni razlozi zbog kojih prijedlozi za članove organizacijskog odbora nisu dostavljeni nisu se do sada čuli, pa se nadam da motivi nisu u domeni osobnih animoziteta ili privatizacije Dužijance, čega ona ne bi smijela biti taocem.

*dr. sc. Slaven Bačić,
predsjednik HNV-a*

STIPAN I TOMISLAV BAŠIĆ, STOLARI

S oca na sinove

Tradicija stolarskih radova u obitelji Bašić datira još iz pedesetih godina prošloga stoljeća

Tradicija stolarskog zanata obitelji Bašić seže još u davne pedesete godine prošloga stoljeća, kada je još Stipanov otac Petar počeo za praktičnu uporabu funkcionalno obrađivati drvo. Iako sam nije izravno naslijedio oca, danas Stipana Bašića, poznatijeg kao Škarabu, u poslu »Stolarije Bašić« koja posluje od 1996. godine sve više nasljeđuju njegovi sinovi Marin i Tomislav. Priču o drvetu i njegovoj obradi, koja je slobodno se može reći obiteljska tradicija, ispričali su nam otac i sin, a prvi je, kako dolikuje, počeo Stipan:

»S drvetom sam se počeo družiti praktično još od malih nogu, jer me je sve u vezi očevog posla oduvijek okruživalo. Nažalost, tata je umro kada mi je bilo trinaest

godina, i još nisam bio stasao za šegrta, pa sam, kada je došlo vrijeme upisa u srednu školu, odlučio krenuti njegovim stopama i upisati stolarski smjer u ondašnjoj Školi učenika u gospodarstvu. Na praksu sam išao kod privatnika Jožefa Kovača, a moj prvi samostalni rad u drvetu je bila jedna polica za kazetofon i stalak za televizor«, nasmijao se Stipan Bašić prisjećajući se svojih stolarskih početaka.

STOLARIJA BAŠIĆ

Put do otvaranja samostalnog obrta »Stolarije Bašić«, njenog utemeljitelja je vodio preko zaposlenja u nekadašnjoj tvrtki Fa-fa, gdje je, kako sam kaže, pretežito radio na ručnoj obradi drveta, potom je jedno vrijeme bio kod vatrogasaca u službi održavanja, a čak u radnom stažu ima i godine rada u OŠ Ivan Milutinović, gdje je uz majstorski posao pomagao u praktičnom dijelu nastave tehničkog obrazovanja, kao i petogodišnji staž rada u kulturi. No, sredinom devedesetih godina prošloga stoljeća odlučio se vratiti obiteljskom poslu i osnovati privatni obrt.

»Stolarija Bašić se najviše bavi radom u tzv. drvenom masivu, i maltene mnogi objekti u gradu imaju ponešto što je izašlo iz naše majstorske radione. Sve crkve, sinagoga, hoteli na Paliću, bilo enterijeri bilo eksterijeri u određenim dijelovima imaju naš potpis. Čak smo se oprobali i u izradi kipova od drveta, pa smo napravili statue sada već svetog pape Ivana Pavla II i blaženog Alojzija Stepinca koji se nalaze izloženi u crkvi na Bikovu«.

HRASTOVINA I LIPOVINA

»Najbolji i najekskluzivniji materijal za rad je svakako hrastovina, ali smo primjerice reljefe svetaca za kapelu sv. Roka i dijelove oltara u katedrali radili od lipovog drveta. Ali, klasična građevinska stolarija se ponajviše radi od jelovine. I, što bih volio posebno naglasiti, još uvek se veliki dio posla, osobito kada je u pitanju spomenuti masiv, radi ručno. Stroj odradi svoje, ali dok se to rukom ne ogladi proizvod nije

finaliziran. To je ono što majstorski rad čini posebnim u odnosu na industrijski, i konačno, samo finalno lakiranje je čisto ručni posao i tu dolazi do segmenta u kojemu primjerice nastupa moj sin Tomislav«.

Na naše spontano pitanje je li izravno imao utjecaja na to da se i njegova djeca počnu baviti stolarskim zanatom, Stipan Bašić iskreno odgovara: »Možda svojim postupcima i radom, ali nije bilo nikakvih pritisaka. Stariji sin Marin je baš stolar, dok je mlađi Tomislav ličilac po struci ali se praktično specijalizirao za bojenje namještaja i to je njegov segment rada u našoj obiteljskoj tvrtki«.

OČEVIM STOPAMA

Mlađi Stipanov sin Tomislav isprva se odlučio za ličilacki zanat, no s vremenom je svoj afinitet prema ličenju usmjerio i specijalizirao prema finalizaciji proizvoda od drveta.

»Položio sam prijamni za stolara, išao sam i na specijalistički tečaj u Bologni (Italija) i sada radim uslužno bojenje stolarije. Brat Marin je ostao na obradi grubih dijelova, ja sam na onim završnim, finijim dijelovima posla i tako imamo potpuno zatvoreni krug cijeloga posla obrade drveta«.

Tomislavu postavljamo isto pitanje u vezi potencijalnog očevog utjecaja na njegov izbor životne profesije, a on kaže: »Ostalo je nešto obiteljskog u meni, u mojoj genetici, jer su mi i djed i otac stolari, pa je nekako logično bilo da i ja krenem tim profesionalnim putem«.

PRVI POSLOVI

Kako je to izgledalo na smom početku i na koji način se prvi puta oprobao u radu s drvetom, prisjećajući se najmlađi stolar Bašić.

»Bilo je tu ispočetka šmirglanja i pomoći kod određenih lakših radnji, a potom su uslijedili i složeniji poslovi. Uglavnom, volio sam biti u radioni i sve je to nekako išlo spontano. Što se tiče nekog prvog samostalnog uradka mislim da je to bila jedna vrtna garnitura«.

LIČILAČKA SPECIJALIZACIJA

Spajanje afiniteta prema ličilackom zanatu i praktično-korisne primjene u stolariji, Tomislav Bašić je stigao i do svojevrstnog specijaliziranja tehnike bojenja drvenih izradaka.

»Bio sam na specijalističkom tečaju u Bologni, gdje sam upoznao stručne tehnike za najkvalitetnije bojenje finalnih izrađenih dijelova. Opet sve ovisi je li se radi o poliuretanskoj, vodenoj ili nitro bazi, pa je i sve povezano s vrstama boja koje će se koristiti. Ali, niti jedna boja se ne može kvalitetno nanijeti ukoliko prethodno nije kvalitetno urađena podloga na koju ona treba doći. Konkretno, mi najčešće radimo na poliuretanskoj podlozi za unutrašnje radove, dok je vodena baza najprikladnija za vanjske radove. Primjerice, vodena baza je izdržljivija, ima više smole i otpornija je na štetne utjecaje različitih vremenskih uvjeta poput leda ili jake kiše«, stručno nam je pojasnio neke detalje vezane uz finese njegovog segmenta rada u Stolariji Bašić.

ZAJEDNIČKI RAD

Na pomalo provokativno pitanje kako se obiteljski finalizira poslovni dogovor oko određenog radnog rješenja i čija je zadnja, Tomislav se nasmijao i pogledao prema ocu Stipanu:

»Sve se dogovoramo, ali zna se čija riječ ima najveću težinu. Tata je ipak najiskusniji od svih nas i mnogo nam znači svaki njegov savjet, ali s druge strane daje nam puno slobode u samostalnom radu, pa zato svi skupa djelujemo najbolje što možemo. A kvaliteta naših uradaka to najbolje je potvrđuje. Konačno, drago mi je da sam se odlučio krenuti očevim stopama i baviti se stolarskim zanatom, ugrađujući u njega i svoj osobni afinitet i sklonost prema ličenju«, zaključio je svoju priču Tomislav Bašić, a tata Stipan je samo kratko na koncu dodao:

»I meni!«

Dražen Prčić

Pitanje tjedna: Vjerujete li da će nova Vlada sprovesti najavljene ekonomske reforme?

dipl. ecc. SVETLANA
CUCANIĆ

Dvije grupe građana

Najavljene mjere nove Vlade su uglavnom usmjerene na financijsku konsolidaciju proračuna, reformu javnog sektora i podršku privatnom sektoru. Koliko će nova Vlada uspjeti istrajati u najavljenim reformama? Nije to pitanje povjerenja. Srpska napredna stranka je dobila nadpolovičnu podršku, s koalicijskim partnerima imaju više i od dvijetrecinske većine, njihova odgovornost je potpuna. Naše je da se strpimo i pričekamo bar srpanj ove godine, kada su nam obećani novi zakoni o radu, stečaju, planiranju i izgradnji. To će biti prva točka na osnovi koje ćemo vidjeti ozbiljnost nove Vlade. Međutim, u ovoj zemlji su se u proteklom desetljeću iskristalizirale dvije grupe građana. Umirovljenici i oni koji plaće ili neke druge prinadležnosti primaju iz proračuna na jednoj strani, i svi drugi - nezaposleni, poduzetnici i zaposleni u privatnom sektoru na drugoj strani. Prema najavama, najveći teret reformi podnijet će ovi prvi, oni koji su u odnosu na »običan« svijet odlično živjeli svih ovih godina ekonomske krize. Pitanje je kako će Aleksandar Vučić izaći na kraj s 800.000 ljudi koji neće tako lako dozvoliti da im se umanje stječena prava? Od svega najlakše će biti pomaknuti odlazak žena u mirovinu sa 60 na 63 godine, što je sasvim izvjesna mjera nove Vlade. A kako će se spriječiti daljnje partijsko zapošljavanje to valjda samo Aleksandar Vučić zna. I na kraju, kako dostići gospodarski rast koji bi uz najavljene uštede osigurao smanjenje fiskalnog deficita? Što će se u Srbiji proizvoditi, što će se izvoziti, kako će se naše gospodarstvo pozicionirati u oštroj konkurenciji, to su suštinska pitanja.

S. D.

prof. dr. LJUBOMIR
MADŽAR,
ekonomist iz Beograda

Više skepse no optimizma

Za ovo što nas je snašlo bile su potrebne godine i godine gomilanja pogrešnih mjera i naopakih poteza. Raskorak između ekonomski racionalnog i politički celishodnog postoji i dan-danas i on će biti ozbiljna smetnja za uspješno, pa čak i polovično pokretanje reformi. Doduše, taj se raskorak u novije vrijeme smanjio, jer je voda došla do poda i okretanje ekonomskoj racionalnosti postalo pitanje opstanka i samih političkih elita.

Druga komponenta je izvodljivost reformi. Nikakve promjene, pa ni one institucionalne i sustavne, ne mogu se dogoditi ako ne budu na raspolaganju potrebna sredstva za izvođenje reformi. Mnogo toga u postojećem sustavu - agencije, ljudi, informacijski sustavi, organizacijska rješenja u javnoj upravi - nije upotrebljivo ili je tek djelomično upotrebljivo u novom, reformiranom sustavu. U sve to treba ulagati, a proračun je već sada doveden do točke pucanja. Ozbiljno ograničenje predstavlja i činjenica da je više od polovice stanovništva ispod linije siromaštva. A kako zadirati u beznadno oboren standard onih koji jedva drže glavu nad vodom i za koje se odista postavlja pitanje - kako uspijevaju preživjeti i u sadašnjim uvjetima?

Kad je riječ o izgledima za reforme, čini se da mjesta ima više za skepsu nego za optimizam. Pa ipak, još se nije desilo da neki problem, kad već naraste do zastrašujućih razmjera, ne bude riješen. Nekako će se riješiti i ovo naše gospodarsko zlo. Moguće je, pa i vjerojatno, da ovu operaciju jedan broj građana neće moći preživjeti.

Z. V.

MIROSLAV KIŠ,
predsjedavajući Saveza
udruga poljoprivrednika

Optimisti po naravi

Budući da se i sam bavim poljoprivrednom proizvodnjom, mogu reći kako smo mi poljoprivrednici po naravi svoga posla optimisti, jer sijemo i kad ne znamo hoćemo li žeti, niti kome ćemo prodati, niti po kojoj cijeni. Tako nam i sada ne preostaje drugo nego da budemo optimisti, te da kroz naš Savez udruga i Asocijaciju poljoprivrednika pokušamo i novoj ministrici i predsjedniku Vlade ukazati na značaj poljoprivrede. Očekujemo da će zakoni, koji će se prilagođavati EU, biti donošeni tako da budu u interesu registriranih obiteljskih gazdinstava, a ne kao do sada samo u interesu prerađivača, velikih sustava i zemljoposjednika. Očekivanja ima, a vidjet ćemo kako će biti. U svakom slučaju, zalagat ćemo se da predsjednik Vlade dio svojeg plana i ostvari. Među najavljenim novinama, kako je premijer izjavio, jest djelomično mijenjanje politike poticaja i povećanje prosječnog prinosa kroz način subvencioniranja, međutim s planiranim proračunom i izdvajanjima ne znamo na što je točno mislio. Znamo da će se mijenjati određeni zakoni i propisi - zakon o poljoprivrednom zemljištu, o sigurnosti hrane, o nasljeđivanju, poticajima, a kako će to točno izgledati ostaje da vidimo. Također se u koalicijskom sporazumu između SVM-a i SNS-a točno definira rješavanje nekih pitanja koja vučemo dvije, tri godine. Želim vjerovati kako će ti prioriteti sada i biti provedeni. Smatram kako će ova Vlada imati dosta ključnih, sustavnih, reformskih zakona i promjena, za koje želimo da budu u interesu obiteljskog registriranog gazdinstva.

S. M.

RAZGOVOR S POVODOM: RADIVOJ BELANČIĆ, broker

Rezovi u javnom sektoru nedovoljni za gospodarski oporavak

Pred novom Vladom Republike Srbije i premijerom Aleksandrom Vučićem puno je problema u području gospodarstva. Ako se utvrdi na koliko se koraka ovdašnje gospodarstvo nalazi od ambisa bankrota države, bit će lakše orijentirati se i uhvatiti u koštac mukotrpnog povratka na put gospodarskog oporavka.

O najavljenim ekonomskim mjerama Vlade za ovaj gospodarski podvig, koje trebaju pridonijeti i osigurati novu fiskalnu strategiju, razvoj poduzetničkog duha, poticanje inozemnih investicija, te stvaranje institucionalnih mehanizama za koordiniranje funkcioniranje svih dijelova državnog aparata, razgovarali smo s brokerom Radivojem Belančićem.

Ako se ovoga puta ne izvrše najavljene promjene u području gospodarstva, prijeti li nam »grčki scenarij«, bankrot i agonija?

Ako se te mjere ne ostvare, prijeti nam jedna strašna situacija. »Grčki scenarij«, ili možda još nešto gore, jer smo stigli do ambisa, što se tiče ekonomije. Ovaj program nove Vlade nije

specijalno nov, i ranije vlade su imale dobre programe, međutim bio je problem u provođenju tih mjera programa. Na to su utjecale u proteklom godinama i pozicija i oporba, svi oni političari koji su se smjenjivali na vlasti u posljednjih dvadeset i više godina, a uspjeli su totalno raskršmiti ovu zemlju i upropastiti gospodarstvo, ali i pravni, školski i zdravstveni sustav.

Mišljenja sam kako se sada mora nešto dogoditi u smislu da se ispuni plan, ili bar veći dio plana Vlade, tj. ono što je premijer Vučić iznio u ekspozeu, jer je situacija glede gospodarstva gora nego što se to može procijeniti na prvi pogled. Sada najviše problema može biti glede provođenja reformi, bar prema onome kako sam do sada promatrao našu političku scenu, upravo unutar same Srpske napredne stranke i unutar stranaka manjih koalicijskih partnera, a na nižim razinama tih stranaka, u slučaju da se nastavi trend shvaćanja vlasti i kao mogućnost zapošljavanja i »zauzimanja« funkcija. Obećanja su drugačija, o departizaciji javnih poduzeća se mnogo govori, ali sačekajmo da prođe određeno vrijeme.

Pri svemu ne smijemo zaboraviti kako kod nas ne postoji vidljiva stručna javnost, profesionalna javnost. Stručnjaci se ne oglašavaju, ili su marginalizirani, ili su neprimijećeni, a to nije dobro.

Može li tu pomoći samo smanjenje plaća i rezovi u javnom sektoru?

To je jedna od prvih mjera ove Vlade. Smanjenje tih plaća jest bolno, ali to je jedan mali moment, koji možda donese povjerenje kod nekih građana da se ipak nešto radi. Naravno da to neće biti dovoljno za gospodarski oporavak. Neophodno je poticanje onoga što je još ostalo od gospodarstva, bolje reći od poljoprivrede i malog gospodarstva. Veliki gospodarski sustavi se ne mogu pokrenuti mjerama Vlade, to mogu jedino financijski partneri – inozemni investitori, ali poljoprivrednu proizvodnju i malo gospodarstvo možemo sami potaknuti. Neophodno je da to pomogne bankarski sustav u vidu poticaja.

Treba li nama tzv. teška industrija?

Situacija je takva da nemamo za to ekonomske snage. Teška industrija u smislu obnavljanja, primjerice, željezare u Smederevu nije nam potrebna, jer ne možemo biti konkurentni na europskom tržištu. Trebali bismo razvijati prerađivačku industriju u okviru zaokruživanja poljoprivredne proizvodnje.

Mnogi kažu kako se »prodaje obiteljsko srebro«, ali što je ono što bi trebalo ostati u vlasništvu ove države?

Država mora zadržati u svom vlasništvu prometnice, resurse rječne plovidbe, željeznica, bar jedno zrakoplovno poduzeće, distribucijske i energetske susta-

ve, te pojedine velike poljoprivredne kombinata.

Što znači kada premijer Vučić kaže kako je proračunski deficit osam posto od bruto društvenog proizvoda?

To znači da sve što proizvedemo ove godine nije dovoljno da pokrije sve ono što nam je potrebno u proračunu za troškove države. To je najjednostavnije objašnjenje. Dakle, nedostaje nam još osam posto, što nije malo, da bismo bili na nuli, kad govorimo-računamo u svezi s republičkim proračunom.

Je li ova godina izgubljena za boljitak gospodarstva?

Jest. Kako Srbija nije turistička sila, od te grane gospodarstva se ne može očekivati mnogo, a bolje prihode možemo očekivati jedino od poljoprivrede. Ove godine jedino poljoprivredna proizvodnja, dobar rod žitarica, može pomoći našem gospodarstvu.

Kada će stanovništvo imati koristi od najavljenih promjena?

Najavljeno je da će se određeni boljitak osjetiti za dvije godine. Mislim da to neće biti tako brzo, osim ako se samoinicijativno ne pokrenemo i efikasno radimo onim čime raspolažemo, jer je za sada teško očekivati brzu pomoć od strane inozemnih investitora. Na osnovu reformi koje bi se trebale provesti ne vjerujem da će biti neki vidniji boljitak za stanovništvo u idućih četiri-pet godina.

Z. Sarić

USKORO IZVJEŠĆE REVIZIJE U »ČISTOĆI«

Poduzeće bilježi dobit

Nadam se da će rezultati rada policije i interne revizije uskoro biti priopćeni, i da će ljudi koji su »Čistoću« doveli u ovako tešku dubiozu biti procesuirani, kazao je gradonačelnik Jenő Maglai

»Zbog nagomilanih dugova lokalna je samouprava, u interesu zajednice, morala intervenirati i spasavati ovo javno komunalno poduzeće (Čistoća i zelenilo), a na saniranju financijske situacije ozbiljne korake poduzeli su i direktor i vodstvo JKP. Nadam se da će nam rezultati rada policije, koja je mjesecima u ovom poduzeću, kao i interne revizije koju sam imenovao, uskoro biti priopćeni i da će ljudi koji su JKP »Čistoća i zelenilo« doveli u ovako tešku dubiozu biti procesuirani«, istaknuo je gra-

donačelnik Jenő Maglai, koji je s predsjednikom Skupštine Grada Ilijom Maravićem nedavno obišao ovo poduzeće.

V. d. direktora JKP Slobodan Milošev kazao je kako se pokazalo da »Čistoća i zelenilo« može izvršiti sve zadatke i obveze postavljene od strane osnivača.

»Dobra je vijest da smo u prva tri mjeseca ove godine ostvarili dobit u iznosu od oko 21 milijun dinara. U prva tri mjeseca prošle godine gubitak poduzeća iznosio je 16,5 milijuna dinara. Uveli smo i restriktivni program rada. Uštede u prva dva mjeseca su 13

milijuna dinara, a tijekom prva tri mjeseca ove godine potrošeno je 60 tona goriva manje u odnosu na isto razoblje u 2013. godini«, iznio je Milošev.

Selektivni centar na gradskom deponiju također je počeo bilježiti dobit. Ovdje godišnje ulazi 55.000 tona čvrstog komu-

nalnog otpada, a taj posao je u prvom tromjesečju već donio dobit od 1,8 milijuna dinara, a ne gubitke kao do sada, kako je rečeno. Ocjene su kako bi Selektivni centar od 2016. godine JKP-u »Čistoća i zelenilo« trebalo donositi ozbiljnu dobit.

S. M.

JAN KLJUČIK, ŠEF SLUŽBE INTERNE REVIZIJE PRI GRADSKOJ UPRAVI

Preporuke za bolje poslovanje

Mi nismo prethodna kontrola koja nekoga upozorava ili nadgleda, nego naknadna kontrola koja vrši reviziju procedura jesu li one u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima, kaže Jan Ključik

U drugoj polovici prošle godine pri Gradskoj upravi osnovana je Služba interne revizije. Služba je osnovana po preporuci Državne revizorske institucije nakon kontrole poslovanja Gradske uprave u 2012. godini od strane ove institucije, kada su utvrđene brojne nepravilnosti i nepoštovanje procedura.

Jedna od preporuka DRI tada je bila da se osnuje posebna neovisna služba za internu reviziju, odnosno da se do tada postojeća Služba za proračunsku inspekciju i internu reviziju razdvoji na dvije dužnosti i djelokrug rada.

Šef Službe interne revizije je diplomirani ekonomist Jan Ključik, koji je na ovo radno mjesto prešao iz spomenute

zajedničke službe, a prije toga je 12 godina radio u subotičkoj Poreznoj upravi.

»Htio bih najprije istaknuti da interna revizija nema ulogu inspekcije. Inspeksijske poslove radi Služba proračunske inspekcije koja dobiva nalog i radi u okviru svojih ovlasti i nadležnosti. U okviru tajništava Gradske uprave postoje pisane politike i procedure o funkcioniranju određenih sustava u okviru odsjeka, odjela i tajništava, te mi kao Služba interne revizije kontroliramo te pisane procedure koje već postoje u okviru posebnih odjela i tajništava. Stoga, mi nismo prethodna kontrola koja nekoga upozorava ili nadgleda, nego naknadna kontrola koja vrši reviziju procedura jesu

li one u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima«, kaže Jan Ključik i dodaje, kako će tijekom ove godine raditi reviziju procedura provedenih u 2013. godini. Predmet tih revizija mogu biti, primjerice, javne nabave, plaće, prihodi gradskog proračuna, itd.

»Nakon izvršene revizije dajemo svoje mišljenje kroz izvješće, te preporuke kako da na najbolji mogući način taj sustav konkretno, primjerice javnih nabava, funkcionira. U slučaju da sve odlično funkcionira također dajemo preporuke kako bi još dodatno unaprijedili poslovanje određenih sustava. Izvješće se dostavlja gradonačelniku, a u slučaju da nađemo nepravilnosti, on ga dalje, sukladno svojim ovlastima, treba predati eventu-

alno proračunskoj inspekciji koja bi potom izvršila kontrolu poslovanja«, objašnjava Ključik.

Interna revizija je samostalna neovisna služba u okviru Gradske uprave koja gradonačelniku podnosi kvartalnu i godišnje izvješće, kao i godišnji plan za tekuću godinu, a svoja izvješća podnosi i Državnoj revizorskoj instituciji te Središnjoj jedinici za harmonizaciju pri Ministarstvu financija. Prema Zakonu o proračunskom sustavu gradonačelnik također prosljeđuje izvješća Ministarstvu financija Republike Srbije. Služba trenutačno radi reviziju javnih nabava malih vrijednosti koje su provedene u Gradskoj upravi tijekom 2013. godine.

S. M.

RIJEDAK PRIMJER ŽALOSTI ZA DRŽAVNIM DUŽNOSNIKOM

Glamočiću ima tko klicati

Ministar je već otišao, a zašto – ne zna se. Ili: otišao je tiho, i ušao u agendu. Ovim bi se, recimo, riječima moglo opisati ozračje koje je pratilo smjenu Dragana Glamočića s dužnosti ministra poljoprivrede, kako sa službenog tako i sa stajališta onih čije je interese zastupao. Problem je, međutim, u tomu što, u maniri najortodoksijih ignoranata, od

rijetko koji njegov prethodnik (a od 2000. bilo ih je 10) s dužnosti ispraćen s toliko simpatija i potpore. Primjera radi, dok se za vladavine mnogih mu prethodnika u ovo vrijeme gomilajuće nezadovoljstvo poljoprivrednika pretakalo u planove o načinima prosvjeda, dotle se negodovanje tih istih poljoprivrednika danas svelo na mnogo finije detalje kao što su pitanja zašto, nakon što su obnovili registraciju gospodarstva, sada s istim podacima (koji

dodatak kako je riječ o čovjeku iz struke kojega su poljoprivrednici znali i prije stupanja na ministarsku dužnost, tvrdi i predsjednica Centralne asocijacije proizvođača mlijeka Vojvodine Sanja Bugarski. Kao primjer dobre Glamočićeve prakse ona navodi njegovo nastojanje da stvari u stočarstvu dovede u red, od čega će svakako biti zapamćen uspjeti pokušaj vraćanja nagomilanih dugova farmerima, poticaja i premija (ministar je rekao

kama u Srbiji. Na taj način, tvrde oni, ne samo da im je olakšao kupovinu, nego je i uništio NIS-ov monopol na ovu sirovinu, te stvorio tržišne uvjete u kojima se odnedavno naftne kompanije kod nas za kupce (poljoprivrednike) bore čak i slanjem SMS poruka o sniženoj cijeni određene kategorije goriva!

KONTINUITET, OPET

U kombinaciji na već neodgovoreno početno pitanje »zašto« sa sumiranjem dojmova poljoprivrednika, kao zaključak se nameće činjenica kako je smjenom Dragana Glamočića prekinut kontinuitet kratkotrajnog dobrog rada u Ministarstvu poljoprivrede. Iza Glamočića će, naime, njegovoj nasljednici Snežani Bogosavljević-Bošković ostati posao praktične provedbe izrađene »Strategije razvoja poljoprivrede« (istina, nova ministrica izjavila je kako će joj to biti jedna od prvih zadaća). Kao Glamočićevu ostavštinu nova je ministrica naslijedila i obećanje kako će na ljeto u Novom Sadu s radom početi Nezavisni laboratorij za kontrolu kvalitete mlijeka (Srbija je ostala posljednja zemlja u Europi koja takvo što još nema).

Ipak, kao najveće probleme nova je ministrica naslijedila tanka sredstva iz poljoprivrednog proračuna i još uvijek nedovoljno jasno definirane odnose između proizvođača i prerađivača, a tek je (možda) očekuju i brojne kušnje glede ispunjavanja uvjeta iz debelog poglavlja pretprijetnog puta k Europskoj uniji. Njezin prethodnik, prije svega zbog iskrenosti i uvažavanja sugovornika, u tomu je uspio. Na žalost, ne i kod Božanskog.

Z. R.

strane dojučerašnjeg mandatar Vlade Aleksandra Vučića javnost nije mogla čuti niti jednu riječ o razlozima Glamočićeve smjene (u situaciji kada je jedino Đilas draži bio položaj oporbe od odlaska na poklonjenje Božanskom, od drugih se, naravno, nije ni očekivalo da bilo što samoinicijativno zucnu na istu temu).

SMJENA BEZ OBJAVE RADA

Dakle, javnost je ostala uskraćena na pitanja što to nije valjalo u radu bivšeg ministra: je li, možda, povjerenu mu dužnost previše dugo obnašao kao nestranački kadar, ili je, ne daj Bože, na posao dolazio i prije pola sedam?

Tim se pitanjima, naravno, bave i sami poljoprivrednici. Ali, prije no što čujemo neke od njih, recimo kako je Glamočić, kao

se već nalaze u Ministarstvu) moraju ponovno stajati u red, podnoseći zahtjeve za poticaje. No, čujmo što poljoprivrednici kažu o »ex ministru«.

BIJELA LISTA POPUSTA

Predsjednik Upravnog odbora Asocijacije poljoprivrednika, u čijem se sastavu nalaze čak 53 udruge, Miroslav Kiš navodi nekoliko odlika koje nisu krasile, recimo, Dušana Petrovića, pa čak niti Gorana Kneževića. Jedna od najznačajnijih vrlina po kojoj će Glamočić biti upamćen, tvrdi Kiš, je ta što je bio spreman primiti, poslušati i uvažiti stavove poljoprivrednika. Kao primjer za to navodi Glamočićevu spremnost na preinaku vlastite odluke o preinaci načina poticaja, a koja je uslijedila nakon sastanka s poljoprivrednicima u siječnju ove godine. To isto, uz

kako podrijetlo većeg dijela tog novca vuče od sredstava vraćenih od kredita prije desetak godina). S nešto više kritika, ali u konačnici s istim zaključkom (ministra nije trebalo mijenjati), o Glamočiću govore i poljoprivrednici Tomica Vojnić Mijatov iz Tavankuta, Antun Nadheđeš iz Male Bosne, Jovan Ognjanov s Bikova i Zoran Predić iz Svilajna (kojega smo zatekli u razgledanju muzilica na Sajmu stočarstva u Hódmezővásárhelyu). Prva dvojica, recimo, kao najveće nedostatke u Glamočićevu radu navode zadržavanje kompliciranog sustava refakcija i poticaja za gorivo, odnosno umjetno gnojivo. Ipak, uz priznanje ostale dvojice, navedeni četverac kaže kako je i tu pomak na bolje učinjen, prije svega zbog toga što je Glamočić uvažio zahtjeve poljoprivrednika da gorivo mogu kupiti na svim benzinskim crp-

Za razliku od vlasti, koje nisu obrazložile zbog čega je Glamočić smijenjen, poljoprivrednici rad bivšeg ministra ocjenjuju pozitivno* Među najveće odlike, koje nisu krasile njegove prethodnike, poljoprivrednici Glamočiću pripisuju volju za razgovor, uvažavanje sugovornika i spremnost za prihvaćanje argumenata

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Pripremaju: Lazar Merković i Milovan Miković

KRONOLOGIJA od 9. do 15. svibnja

9. SVIBNJA 1861.

Na izvanrednoj sjednici, kojoj su nazočni mnogi gradski uglednici, Gradsko vijeće osudilo je neljudsko i bezobzirno ponašanje financijske policije. Ujedno je odlučeno da se oštećenim građanima nadoknadi sva materijalna šteta koju su im nanijele vojska i financijska policija.

9. SVIBNJA 1906.

Na jubilarnim Međulimpijskim igrama u Ateni, Subotičanin Đuro Stantić (1878.-1918.), osvojio je zlatnu medalju u hodanju na tri tisuće metara. Osim što je bio državni prvak, on je na Svjetskom prvenstvu u Berlinu, godinu dana ranije, stazu od dugu 75 kilometara prešao za 8 sati, 66 minuta i 24 sekunde, te tako u ovoj zahtjevnoj atletskoj disciplini postao svjetski rekorder.

9. SVIBNJA 1935.

Rođen je Matija Molcer, skladatelj, glazbeni pedagog i izvođač, spisatelj, prevoditelj, likovni stvaratelj osebujnog intelektualnog senzibiliteta i publicist. Objavio je više desetina ciklusa pjesama, knjiga lirike na mađarskom, hrvatskom, njemačkom, romskom i esperanto jeziku.

10. SVIBNJA 1897.

Otvorena je subotička Opća bolnica »Marija Valerija«. Podignuta je u jugoistočnom dijelu grada, na površini od 7,5 jutara. Činio ju je kompleks od 12 zgrada (paviljona) s pratećim objektima. Početkom sedamdesetih godina 20. stoljeća pokraj nje je podignuta zgrada sadašnje Bolnice, mahom sredstvima samodoprinosu Subotičana.

11. SVIBNJA 1861.

Prema odluci proširene sjednice Gradskog vijeća Subotice, članovima vijeća i činovnicima zabranjeno je da financijskoj policiji i vojsci pomažu u nasilnom ubiranjima poreza. Grad je, naime, odbio plaćati porez budući da mu je država za opskrbu Bolnice i vojnih postrojbi dugovala mnogo više novca nego što je potraživala.

11. SVIBNJA 1934.

Objavljena je knjiga subotičkog spisatelja, publicista i nakladnika Jose Šokčića »Subotica pre i posle oslobođenja«. U njoj je na osebujan i dokumentiran način, ali živ i reporterski, prikazao povijest grada od najstarijih vremena do 1933. Događaji uoči I. svjetskog rata, te 1918. zaključno s 1933. dani su veoma iscrpno, kronološkim redoslijedom.

12. SVIBNJA 1690.

Zapovjednik Segedinske utvrde, ujedno i pogranične oblasti u Potisju, general D. Nechem, službenim je spisom potvrdio vojne zasluge trojice kapetana – Đuje Markovića, Luke Sučića i Đure Vidakovića, koje su stekli u četiri minule godine rata protiv Osmanlija. Potrebno je spomenuti kako su bili među predvodnicima seobe bunjevačkih Hrvata u Bačku potkraj osamdesetih godina XVII. stoljeća.

12. SVIBNJA 1959.

Umro je spisatelj i sakupljač bunjevačkih narodnih umotvorina Ive Prčić, stariji. Osim triju zbirki kraćih pripovijesti, crtica i legendi, zatim djela »Subotica i Bunjevci« i »Bunjevački

narodni običaji«, 1939. tiskano je njegovo najznačajnije djelo »Bunjevačke narodne pisme«. Ova je knjiga 1971. tiskana u proširenom obliku, u redakciji prof. Bele Gabrića.

13. SVIBNJA 1785.

Nastojeći da se okolica Franjevačke crkve učini što pristupačnijom, uredi i ukrasi, Gradsko vijeće je odlučilo razgraditi i poravnati nekadašnji nasip oko gradske utvrde. Suboticu su ti nasipi s okolnim močvarama štitili od zavojevača i pobunjenika.

13. SVIBNJA 1914.

Rođen je Jovan Mikić Spartak, asistent Više ekonomsko-komercijalne škole u Beogradu, višestruki jugoslavenski i balkanski prvak u lakoj atletici, publicist, književnik i zapovjednik Subotičkog partizanskog odreda. Poginuo je u noći između 10. i 11. listopada 1944. u borbama za oslobođenje Subotice.

13. SVIBNJA 1961.

U Subotici su održani Prvi internistički dani, znanstveni skup o djelovanju internista i liječnika opće medicine. Inicijator i animator bio je primarius dr. Vinko Perčić.

14. SVIBNJA 1944.

U 54. godini života, u subotičkoj Gradskoj bolnici umro je Lazar Stipić, pjesnik, publicist i nakladnik, do okupacije ravnatelj Gradske knjižnice. Suradivao je u bečkim, peštanskim i subotičkim listovima i časopisima. Bio je pokretač, vlasnik i urednik više novina i knji-

ževnog lista Glas. Autor je dviju zbirki pjesama, jednog kazališnog komada i više rasprava.

15. SVIBNJA 1691.

Grof Leopold Herstein izdao je pismeno uvjerenje da su bački kapetani Đuro Vidaković i Luka Sučić u Srijemskoj županiji, te u okolici Beograda i Temišvara, nanijeli teške gubitke i poraze Turcima. Štoviše, zarobili su i pogubili i jednog turskog pašu.

15. SVIBNJA 1717.

U Pešti je rođen Petar Josić, pravnik, službeni bilježnik Subotičkog vojnog šanca, kasnije povlaštene komorne varoši Sveta Marija (Subotica), u dva mandata sudac i gradski vijećnik slobodnog kraljevskog grada Subotice. Bio je među najzaslužnijim osobnostima u dva možda sudbonosna trenutka u povijesti grada. Umro je u Subotici 15. lipnja 1789.

15. SVIBNJA 1859.

Rođen je Pavao Kujundžić, svećenik i kulturni djelatnik, pokretač »Bunjevačko-šokačke Danice«. Okupljao je rodoljubljem zadojene kulturne poslenike Bačke. Gorljivo se bori za uvođenje materinskog jezika u škole. Umro je 10. listopada 1915.

15. SVIBNJA 1948.

Rođen je Slavko Matković, istaknuti pjesnik, prozaik, slikar, knjižničar, multimedijalni umjetnik. Utemeljivač i animator likovne skupine Bosch+Bosch. Objavio je više knjiga pjesama i grafičkih sveza. Umro je 2. studenoga 1994.

POGLED S DRUGE STRANE: DOM I SIGURNOST

Tko se komu vraća?

Na putu od Subotice prema Horgošu, prema mjestu Horgoš, a ne istoimenom graničnom prijelazu, dakle na »staroj međunarodnoj cesti«, uoči skretanja prema Malim Pijacama svjedočimo krasoti prirode: »stari par« rođa koji se u proljeće uvijek vraća svom gnijezdu svijenom na drvenom stupu za električne instalacije – dobio je susjede! Dva gnijezda s rodama, na dvjema susjednim banderama – to se u ovom kraju ne viđa često, još odavno. Na području između Subotice i Horgoša, s Malim Pijacama, dokazani zaljubljenici u prirodu i njezini zaštitari na prste dvije ruke mogu prebrojiti »živa« gnijezda ptica koje su kod nas od uvijek simbolirale potomstvo, ali i naše ritove i ravnicu. Pripadaju strogo zaštićenoj vrsti ptica, a na spomenutom području svega ih je 8 do 10, čak i s novopridošlim parovima u posljednjih pet godina.

Zagledani u serije, avanturističke i ljubavne, pa i putopisne filmove o nekim dalekim egzotičnim mjestima gdje su ljudi nasmijani, pogledom, doživljajima, mislima i željama »transportirani« u neki drugi svijet, ne bi li se izolirali od osobnog, rijetko upijamo ove naše, autentične, prirodom darovane ljepote. Užurbani ujutro svakodnevnim obvezama, poslom, radnim vremenom koje sve više uzima pravo na odmor, opažamo li kako se i u ljudima oko nas, u neposrednoj blizini, na ulici, u gradu pa i među bliskima, tu odmah u prvom susjedstvu, ili u uredu od kojeg nas dijeli samo zid, odvija život, moguće upravo traje neka drama. Nečiji životni film...

Mjesto gdje su uz cestu rode svile gnijezdo jest poput filmske scene, poprište uzleta i padova,

dobitaka i gubitaka, ali i simbolično svjedočanstvo trajanja i veličine života. Naime, u proljetnoj oluji 2010. godine zbog kratkog spoja izgorjelo je staro rodino gnijezdo svijenom na banderi. Slični nesretni slučajevi u kontaktu mokrih grančica iz gnijezda s električnim vodovima minulih su godina i desetljeća bilježeni i u drugim krajevima, na što se ukazuje i u dokumentarnim filmovima o sudbini roda i neophodnim zaštitnim mjerama. Upravo u vrijeme oluje gniježđenje je bilo uveliko u tijeku i u gnijezdu su stradala mladunčad. Bilo je štete od požara i na elektrovodu. S obzirom da je par roda već sutradan počeo graditi novo gnijezdo na istom mjestu (parovi roda se uvijek vraćaju svome gnijezdu), Udruga ljubitelja prirode »Riparia« je po završetku sezone gniježđenja i odlasku roda u toplije krajeve, odlučila osigurati gnijezdo do povratka para. Na banderu je podignuta platforma i time je mjesto za gnijezdo osigurano od blizine električnih vodova. Kako je tom intervencijom dirano u obiteljski dom lijepih ptica, sljedećeg su proljeća pogledi bili uprti u vrh bandere. Hoće li se rode vratiti? Vratile su se tog proljeća domu svom – gnijezdu svom. Kao ljudi. Ili još i više.

Prošle godine novo iznenađenje. Na susjednoj banderi uz staro i aktivno gnijezdo, nastanio se još jedan par roda. To je mladi par koji je ovo mjesto izabrao za život sve dok je njih. Uzbunili su se i ljudi u okruženju, prisjećajući se tragičnog požara, jer je staro gnijezdo sada na platformi i zaštićeno, a mladi su se nastanili na susjednoj banderi bez zaštite. Gnijezdo se u ovo vrijeme ne smije uznemiravati, niti se platforma smije postavljati bez propisane procedure oko odobrenja, jer je riječ o strogo zaštićenoj vrsti ptica. »Riparia« je već ranije konkurirala s projektima za postavljanje novih i zamjenu starih platformi na ovom području, ali projekti u pokrajinskim i republičkim fondovima nisu prošli. Opet su pogledi uprti u gnijezdo i nebo.

Čini se kako je čovjeku dano sigurnije upravljati izgradnjom svoga gnijezda, odabirom mjesta za život i općenito sadašnjošću i budućnošću. Vrlo su zanimljivi podaci istraživanja – kako čovjek vidi svoju svakodnevnicu, kvalitete svakodnevnog života – provedenog 2012. s usporednim analizama u odnosu na iste podatke prikupljene i šest godina ranije. U studiji Rodni barometar u Srbiji »Razvoj i svakodnevni život«, nekoliko podataka dotiče

se, između ostalog, i tog života »u svome gnijezdu« ili negdje drugdje, kao što je to i aktualna tematika mnogih razmišljanja i rasprava u radno aktivnoj životnoj dobi, bez obzira na (ne)postojanje radnog iskustva ili duljinu radnog iskustva. Naime, čak oko dvije trećine žena i muškaraca smatra kako im nedostaje još »puno« u zadovoljavanju ekonomskih potreba svog kućanstva, a tek 19 posto muškaraca i 13 posto žena smatraju kako njihovi prihodi u potpunosti zadovoljavaju njihove potrebe. Što je značajan segment osjeća (ne)sigurnosti u vlastitom »gnijezdu«. Prema istraživanju, samo 26 posto roditelja želi ostanak djece u zemlji (23 posto očeva i 29 posto majki), a s daljnjim padom standarda i neoptimističnim mogućnostima zapošljavanja pretpostavka je kako ih je u međuvremenu još manje. Jer, u odnosu na 2006. već i do 2012. godine došlo je do povećanja sklonosti k iseljavanju kod muškaraca (s 45 posto na 51 posto), dok je kod žena ona ostala na istoj razini (42 posto). Promatrano po dobi, čak 66 posto najmlađih muškaraca bi se iselilo, kao i 57 posto najmlađih žena.

Kuda ćemo upirati poglede za našim mladima?

Katarina Korponaić

U SOMBORU VIŠE OD POLOVICU SREDSTAVA ZA MANJINE DOBILA JEDNA UDRUGA

Skandalozna raspodjela

Od 900.000 dinara koliko treba biti raspodijeljeno na natječaju za kulturno-umjetnička društva koja njeguju nacionalni identitet, oko 60 posto dobit će Udruga građana »Bunjevačko kolo«, dok će preostala sredstva dobiti tri hrvatske i dvije mađarske udruge.

Ovakva raspodjela sredstava izazvala je burne reakcije u hrvatskim udrugama, tim prije što se i ovaj put ponovila prošla godina, glede raspodjele ovih sredstava.

Komentar povjerenstva koje je zaduženo za razmatranje prijava i njihovo rangiranje nismo dobili, jer u vrijeme zaključenja ovog teksta još nije bilo završeno razmatranje pristiglih žalbi. No, očito je jasno da se postojeći pravilnik o raspodjeli mora što prije mjenjati, je će se u protivnom događati ovakvi paradoksi. Ali, ukoliko kao i prošle godine izostane zajedničko reagiranje i zajednički zahtjev za izmjenu načina raspodjele proračunskih sredstava, sve će se ponoviti već kod novog natječaja.

POVJERENSTVO »KRIVI« PRAVILNIK

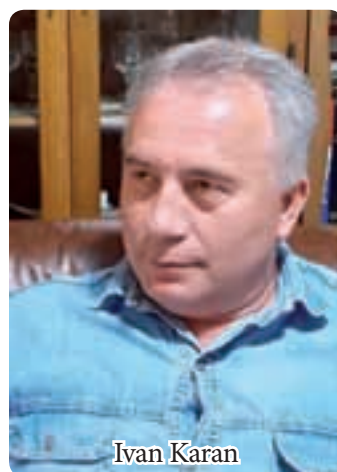
U vrijeme zaključenja ovog teksta bili su poznati tek preliminarne rezultati natječaja, a prema objavljenoj rang listi najviše novca – 559.000 dinara dobilo je UG »Bunjevačko kolo«, HKUD-u »Vladimir Nazor« pripalo je deset puta manje, odnosno 55.000 dinara, HBKUD »Lemeš« iz Lemeša dobilo je 39.000 dinara, HKPD »Silvije

Strahimir Kranjčević« iz Berega 16.000 dinara. Po ovom natječaju sredstva su dobila još i mađarska društva »Moric Žigmond« iz Doroslava i to 134.000 dinara i »Petőfi Sándor« iz Telečke 95.000 dinara. Neke od udruga, znajući unaprijed kakvi su kriteriji raspodjele, iz revolta se nisu ni prijavile na ovaj natječaj. Komentar u povjerenstvu nadležnom za ovaj natječaj nismo dobili. Predsjednica povjerenstva *Slavica Rogač* nije htjela davati nikakav komentar, uz obrazloženje da je rok žalbe u tijeku i da tek predstoji razmatranje pristiglih žalbi. Prema njenim riječima, povjerenstvo je radilo po pravilniku koji je usvojilo Gradsko vijeće i preliminarne rang liste napravljena je na temelju tog pravilnika, koji najviše bodova daje za priznanja osvojena na općinskim, zonskim, pokrajinskim i republičkim smotrama i natjecanjima.

ZAKAZALI PREDSTAVNICI HRVATSKE ZAJEDNICE

Mnogo rječitiji zato su u hrvatskim udrugama, a naoštrije je *Ivan Karan*, predsjednik HKD »Vladimir Nazor« iz Stanišića, koji za sporni pravilnik krivi i predstavnike hrvatske zajednice koji su donedavno bili dužnosnici u lokalnoj somborskoj vlasti, ali nisu ništa učinili da se taj sporni pravilnik izmijeni po ugledu na republičke i pokrajinske natječaje za manjine. »Nakon objave rezultata natječaja mogu reći, potpuno smireno, skandalozno! Prošle je godine isto to urađeno.

Mislio sam – ne znaju, pa sam uputio prijedlog da se promijene kriteriji i da se radi po ugledu na Ministarstvo kulture i informiranja RS, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice, Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje

Ivan Karan

i Grad Suboticu. To znači da se odrede sredstva za nacionalne zajednice u odnosu na broj pripadnika određene nacionalne zajednice na tom teritoriju, a onda se u okviru jedne nacionalne zajednice novac dijeli po projektima. U Somboru nije bilo dobre volje da se uradi tako, pa se i prošle i ove godine dogodilo da jedna udruga zahvaljujući nekolicini žena – slamarki, dobije 60 posto od ukupnih sredstava. No, nije problem samo u kriterijima, već i u ljudima koji nisu željeli da se ti kriteriji izmijene«, kaže za naš list *Karan* i nastavlja: »Očekivao sam da će inicijativu hrvatske udruge iz Stanišića za izmjenu pravilnika, koju smo uputili poslije objave rezultata prošlogodišnjeg natječaja, podr-

žati Hrvati koji su obnašali dužnosti u vlasti u Gradu Somboru – Gradskom vijeću, Savjetu za međunarodne odnose i u Skupštini Grada Sombora. Međutim, prijedlog naše udruge i oni su odbili. S obzirom da je nedavno vlast u Somboru pala, očekujem iznenadnu navalu građanske hrabrosti i da će druge udruge i oni koji su trebali onda glasati za izmjenu kriterija, sada napadati te kriterije«, zaključuje *Karan* i na kraju kaže kako je s načinom raspodjele sredstava za nacionalne zajednice u Somboru upoznao i pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje *Slavišu Grujića*.

TRAŽE IZMJENU PRAVILNIKA

Mata Matarić, predsjednik HKUD-a »Vladimir

Mata Matarić

Nazor«, rekao je u razgovoru za »Hrvatsku riječ« kako je ova hrvatska udruga iz Sombora podnijela žalbu i traži da njeni predstavnici prisustvuju sjednici povjerenstva na kojoj će se raz-

U Somboru nije bilo dobre volje da se promijene kriteriji, pa se i prošle i ove godine dogodilo da jedna udruga zahvaljujući nekolicini žena – slamarki, dobije 60 posto od ukupnih sredstava. No, nije problem samo u kriterijima, već i u ljudima koji nisu željeli da se ti kriteriji izmijene, kaže za naš list Ivan Karan

matrati pristigle žalbe. »Mi smo dobili deset puta manje novca od „Bunjevačkog kola“, ali tome nije krivo ni „Bunjevačko kolo“ niti „Vladimir Nazor“, već kriteriji doneseni od strane Gradskog vijeća i Savjeta za nacionalne zajednice, gdje hrvatska zajednica ima i predsjednika tog Savjeta. Podnijeli smo žalbu, ali ne na važeće kriterije već na rad povjerenstva. Tražimo da prisustvujemo sjednici povjerenstva i da vidimo je li povjerenstvo sve uradilo prema važećim kriterijima. Kriteriji su takvi kakvi jesu i oni važe godinama. Prema tim kriterijima zlatna medalja na republičkom i pokrajinskom

natjecanju donosi 80 bodova, srebro 50, a bronza 30 bodova. Službena međunarodna suradnja vrednuje se mnogo manje, sa samo 10 bodova. To je taj veliki problem, na koji sam i ranije pokušavao ukazati. Nije isto sudjelovati na smotrama gdje ima po deset sudionika ukupno i onda od toga tri medalje pripadnu jednoj udruzi i ona dobije za to 160 bodova i prestigne sve ostale udruge i dobije 60 posto raspoloživih sredstava«, kaže Matarić i pojašnjava kako je riječ o sekciji slamarki »Bunjevačkog kola«, koja je i prošle godine toj udruzi »donijela« 150.000 dinara. Matarić je najavio inicijativu

za izmjenu kriterija i to u smislu većeg vrednovanja i afirmacije amaterizma.

Žalbu na raspodjelu sredstava iz gradskog proračuna podnio je HKPD »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Berega, koji je na ovom natječaju dobio 16.000 dinara. »Po mom mišljenju treba mijenjati važeći pravilnik i to tako da se 50 posto raspoloživih sredstava podijeli udrugama za redoviti rad, a druga polovica na temelju osvojenih nagrada na smotrama. Najbolje bi bilo da se ovaj natječaj poništi, a da se u suradnji s udrugama nacionalnih zajednica urade novi kriteriji koji bi se uputili novom Gradskom vijeću i da se nakon toga raspiše novi natječaj, a sredstva raspodijele po tim novim kriterijima. Mi ćemo pokrenuti takvu inicijativu i nadam se da će je prihvatiti i druge udruge«, kaže Marin Katačić, predsjednik »Kranjčevića« i dodaje kako se na ovaj natječaj mnoge udruge nisu ni prijavile, upravo revoluirane načinom na koji se raspoređuju sredstva.

Objavljivanje preliminarne rezultata natječaja i žalbeni rok dogodili su se u vrijeme smjene lokalne vlasti u Somboru. Stari su razriješeni dužnosti, a nova

vlast još nije imenovana. No, povjerenstvo koje je odlučivalo o raspodjeli sredstava za KUD-ove nacionalnih zajednica nije razriješeno i vjerojatno će ono i razmatrati pristigle žalbe. Hoće li i na koji način ovaj sporni pravilnik biti promijenjen diktirat će odnos političkih snaga i političkih ustupaka vlasti koja se tek treba formirati.

Zlata Vasiljević

MONOŠTORCI SE NISU NI PRIJAVILI

»Prošle smo godine sudjelovali na ovom natječaju i nismo dobili niti jedan dinar. Ove godine nismo ni podnijeli prijavu. Kriteriji su takvi da favoriziraju aktivnosti pojedinaca. Rekao bih kako je rad KUD-ova s recimo pjevačkom ili folklornom sekcijom nešto drugo, jer zahtijeva istodobno angažiranje većeg broja ljudi. Kriterije svakako treba što prije mijenjati«, kaže Željko Šeremešić, predsjednik KUD Hrvata »Bodrog« iz Monoštora.

U OBITELJI ANTUNIĆ LJUBAV PREMA KONJIMA PRENOSI SE GENERACIJAMA

Život uz konjički kas

Aleksandar Antunić

»Što ima ljepše nego konjima proći atarom u predvečerje. Pustiš konje da idu polako, a ti uživaš«, kaže Aleksandar Antunić, koji nastavlja obiteljsku tradiciju

Aleksandar Šandor Antunić prije pola stoljeća bio je somborski vodar, a biti vodarom nije se moglo bez konja i kola. Njegov sin Mihajlo držao je trkače i konje lipicance. Ljubav prema konjima naslijedio je Aleksandar mlađi, koji danas u svojoj staji ima četiri konja. Kaže nam kako Antunići nikada nisu bili bez konja. Ta se ljubav prenosi i na četvrtu generaciju – Aleksandrove sinove Mihajla i Marka.

Na početku razgovora Aleksandra navodimo na priču o njegovu djedu vodar. »Djed je imao uvijek barem jednog konja i radio je kao vodar. Za vodare je posla bilo sve dok u Sombor nije stigao gradski vodovod. Raznosio je vodu po ovom djelu Sombora koji se zove Stara Selenča. Otuda i obiteljski nadimak Vodari, koji nosi naša obitelj, čiji je nadimak i Vrepcovi. Sjećam se i kako je djed fijakerom na tržnicu u Batinsku ulicu svakog

petka vozio jednog užara, sjećam se i kako se događalo da djed zakasni u nekoj kavani, a konji se sami vrata kući. Moj je otac držao trkače konje i lipicance. Bile su to 70-e i 80-e godine, kada se malo bolje živjelo, pa je bilo moguće držati i takve konje. Svog prvog konja kupio sam krajem 80-ih, a ubrzo i fijaker-štajervogni«, priča nam obiteljsku povijest Aleksandar.

UGLANCANI LJEPOTANI ZA PARADU

On se sam, čak i kada je sa suprugom Brankom živio kao podstanar, nije odrekao ljubavi prema konjima, koje je držao u stajama kod svojih prijatelja. Danas je u obiteljskoj kući u Staroj selenči, kraju u kojem je nekada gotovo svako kućanstvo imalo barem po jednog konja i kravu. No, ta su vremena davno prošla, ali zahvaljujući razumijevanju i tole-

FIJAKER POSTAO DIO STALNOG POSTAVA GRADSKOG MUZEJA U SOMBORU

Obilježje grada muzejski eksponat

Fijakeri i fijakeristi jedno su od prepoznatljivih obilježja Sombora. Odavno su izgubili značaj koji su imali i sada se na gradskim ulicama viđaju jedino u posebnim prigodama. No, ubuduće će se fijaker moći vidjeti i u Gradskom muzeju u Somboru, kao dio stalnog postava etnološke zbirke. Fijaker je u muzejskoj zbirci od polovice 80-tih godina prošloga stoljeća, a njegova konzervacija i restauracija počela je 2012. godine uz financijsku potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje i Grada Sombora. Zanimljivo je reći da su na restauraciji angažirane zanatlije koje se bave starim tradicionalnim zanatima. Na samoj restauraciji fijakera radio je Aleksandar Nedeljković, saračke rado-

ve Nikola Đuran, a tapetarske Šandor Vizi. »Brojni i zanimljivi događaji vezani za kulturnu djelatnost znamenitih Somboraca vezani su za fijaker, čime se otvara mnogo mogućnosti za njegovo predstavljanje, kako u kontekstu građanskog tako i zanatlijskog života Sombora s kraja XIX. i početka XX. stoljeća. Izdvajamo i jedan zanimljiv podatak iz bliže povijesti koji kaže da je Sombor 1975. godine sa svojih 19 fijakerista držao primat u Europi«, kaže Nada Putica, kustosica arheologinja i antropologinja, koja je s Pavlom Karabasilom, kustosom etnologom i konzervatorom, činila projektni tim koji je bio zadužen za restauraciju fijakera.

Z. V.

Aleksandar Antunić s fijakerom u svatovima

ranciji susjeda, Aleksandar nema problema. Osim konja Aleksandar ima i dva fijakera i paorska kola. Konji i fijakeri danas su više za paradu, pa Aleksandar sa svojim konjima i fijakerima sudjeluje na raznim manifestacijama, a moguće je i iznajmljivanje za svatove ili druge prigode. »Svatovi, krštenja, Dužionica, blagoslivljanja u okolnim salaškim naseljima, prigode su u kojima su fijakeri nezaobilazni. Ljudi, osobito oni stariji, vole vidjeti fijaker, pa i provozati se. Vole to i djeca, koja me u ulici obično čekaju na povratku kući ne bih li ih malo provozao. Poseban ugođaj je sanjkanje, kada na red za vožnju čeka i po tridesetero mališana«, priča Aleksandar.

DANONOĆNA BRIGA

Držati konje znači skrbiti o njima 24 sata. Nije to samo briga da ne budu gladni i žedni, već i svakodnevni rad s njima. »S konjima se mora početi raditi

od malena. Nije svaki konj iste naravi i za neke treba više truda i vremena. Sjećam se djedove priče, koji je govorio kako su se konji na probu uzimali na devet dana. Drži ga osam dana, hrani i poji, a deveti dan ga upregni i on će ti pokazati sve«, kaže Aleksandar. Koliko je konja prošlo kroz njegovu staju, ne zna. A, kobilica Tara mu je nekako najviše prirasla srcu. S njom je krenula i škola jahanja u Konjičkom klubu »Zapadna Bačka«, a Tara se znala »držati« kako dolikuje i u svatovima, sve primjereno svatovskoj ceremoniji. Omiljeni su mu konji riđani, ali kaže nam kako boja nije naružila niti jednog konja, nego njegova ćud. Trude se Antunići konje prezati svaki dan. Provozati se, kolima prevesti nešto, odraditi nešto na njivi. Izuzeci su sveci, bilo katolički bilo pravoslavni, jer drže se oni starog somborskog običaja da se veliki sveci poštuju, a time i oni koji ih slave.

Z. Vasiljević

Aleksandar Šandor Antunić vodar

9. svibnja 2014.

TJEDAN U BAČKOJ

Da nam živi, živi rad

Ako ste pomislili kako je ovaj naslov tjednog pregleda događanja u Bačkoj refleksija nedavnih prvosvibanjskih praznika, onda ste u krivu. Jednostavno, to mi je bila prva asocijacija na nekoliko vijesti koje se izdvajaju u ovim postprazničnim danima.

Od kraja 2012. godine broj nezaposlenih u Zapadnobačkom okrugu povećan je za tisuću ljudi. Najveći doprinos tomu dao je Sombor, jer je dvije trećine od te tisuće s ovoga područja. No, nezaposlenost u Somboru tek je 27 posto, što je, ako je za utjehu, daleko manje od Kule, gdje je stopa nezaposlenosti nevjerojatnih 47 posto. Za one manje upućene to znači kako skoro polovica radno aktivnog stanovništva nema posao. Onima koji se poslu nadaju opće prilike nikako ne idu na ruku, jer o koncu više radna mjesta oko 2.000 radnika u devet poduzeća u restrukturiranju, koliko ih ima u Zapadnobačkom okrugu. No, ne isplati se uvijek ni imati posao. To najbolje znaju nekadašnji radnici nekadašnje kožare »Etrena« iz Kule, koji će na ime svojih neisplaćenih zarada umjesto 600 do 800 tisuća dinara, dobiti 20, 50, a oni sa više sreće čak i 80 dinara. Stečajni upravitelj će nakon rasprodaje imovine kožare dobiti 4,3 da ne bude zabune, ne dinara, već milijuna dinara.

U svibanj Somborci su ušli obezglavljeni, točnije bez čelnika lokalne vlasti. Nema bojazni, ništa nam se strašno nije desilo. Nije stao život u gradu, nisu odgođeni prvosvibanjski izleti, nije nas zatrpalo smeće i nismo ostali bez vode i kruha. Stranačka kombinatorika još se pravi, pa eto materijala za jedan od sljedećih tjednih pregleda, jer bit će zanimljivo vidjeti kako su raspoređene karte u partiji s devet igrača, ili stranaka i udruga koje čine novu vlast.

Ako je suditi po ovim našim tjednim pregledima, jedna loša vijest sustiže drugu. A da ne bude da smo samo lovci na ono loše, evo i jedna malo drugačija vijest. U kampiralištu Crvenog križa u Monoštoru predano je na korištenje 12 brvnara koje su zemljene šatore. Tako će već ovog ljeta mladi koji u ovo kampiralište dolaze iz cijelog okruga boraviti u simpatičnim drvenim kućicama, koje su dar švicarske organizacije »Općine zajedno«. Suradnja Sombora i Crvenog križa traje puna dva desetljeća i za to vrijeme u Sombor je stigla pomoć od devet milijuna švicarskih franaka. Sombor je tih 90-ih izabran jer su čelnici švicarske organizacije u ovoj sredini prepoznali toleranciju i međusobno uvažavanje. Nadam se da smo i dalje ostali takvi. Ili možda i nismo?

Z. Vasiljević

PREKOGRANIČNI PROJEKT U SRIJEMSKOJ MITROVICI

Dječja igra čuva okoliš

Posljednjeg petka proteklog mjeseca u okviru projekta prekograničnog programa IPA Hrvatska - Srbija u Poslovno-sportskom centru »Pinki« u Srijemskoj Mitrovici održana je manifestacija »Dan planeta Zemlje«. U sklopu ovog inspirativnog događaja održano je natjecanje djece svih osnovnih škola iz grada i okolice. Natjecanje je bilo tematski koncipirano, jer se radilo o simbolici razdvajanja otpada putem kreativnih i zabavnih igara. Organizatori manifestacije bili su JKP »Komunalije« i Ekološki klub Srijemske Mitrovice, uz potporu Grada Srijemske Mitrovice i kulturalnih ustanova. Izuzev samog natjecanja, u zabavnom dijelu programa predstavile su se kako osnovne škole tako i Predškolska ustanova »Pčelica«, Glazbena škola »Petar Kranjčević«, te dječji zbor »Vivak«. Dvorana sportova orila se od smijeha, radosti, skečeva, recitacija, pjesme i plesa!

Nakon Subotice od prije više godina, upravo je u tijeku drugi prekogranični ekološki IPA projekt posvećen upravljanju otpadom, a tim povodom Srijemska Mitrovica se orila dječjom radošću

Istodobno su djeca iz Osnovne škole za ometene u razvitku »Radivoj Popović« pokraj sudjelovanja izložili i svoje rukotvorine, dok je JKP »Komunalije« predstavilo svoju komunalnu opremu, kamione za prikupljanje otpada i čišćenje ulica.

EDUKACIJA JE BLAGO

Prema riječima zamjenika gradonačelnika Srijemske Mitrovice *Tomislava Jankovića*, koji je i otvorio ove svojevrstne ekološke igre, veoma je važno

najmlađim sugrađanima skrenuti pozornost na zaštitu životnog okoliša, te utjecati na njihovu svijest o tome da je očuvanje prirode i okoliša od presudnog značaja za budućnost svih građana. Ekološki klub Srijemska Mitrovica je naglasio kako ekološke igre i edukacija nisu korisni samo za djecu već za i roditelje, kako bi im prenijeli navike i ukazali im na važnost očuvanja životnog okoliša. »Ovaj projekt pored materijalne ima i nematerijalnu vrijednost, a to je prije svega edukacija najmlađih, kojih

ovom prilikom ima ovdje u velikom broju«, istaknuo je Janković.

SURADNJA IZNAD SVEGA

Osim spomenutih organizacija, na ovom IPA projektu surađuju Ekološka udruga Zeleni Osijek, vodeći partner je Komunalno poduzeće Unikom iz Osijeka, te Regionalna razvojna agencija Slavonije i Baranje. Na projektu sudjeluje i Centar za ekologiju i održivi razvitak iz Subotice, koji je partnere iz Hrvatske i Srbije po drugi put okupio kako bi se poboljšalo upravljanje otpadom kroz projekte europske razine. U nastavku aktivnosti, čije je trajanje dvije godine, pokraj edukativnih aktivnosti predviđena je i pilot faza reciklaže u vidu postavljanja 32 zelena otoka za reciklažu i podjela tisuću kompostera u Srijemskoj Mitrovici.

Nikola Perušić

Regionalni deponij Srijem-Mačva počinje s radom

SRIJEMSKA MITROVICA – Tijekom ovih dana očekuje se početak rada regionalnog deponija Srijem – Mačva u Srijemskoj Mitrovici, tako što će se kompletan komunalni otpad s prostora Srijemske Mitrovice i Šapca početi odlagati na deponij. Ovo je zaključeno na konferenciji za novinare u Srijemskoj Mitrovici. Konferenciju su održali: gradonačelnik Srijemske Mitrovice *Branislav Nedimović*, *Nenad Tomić* iz JKP-a »Stari grad« iz Šapca, šef Regionalnog deponija *Ivan Artukov*, ravnatelj JKP-a »Komunalije« *Radoslav Jeremović* i koordinator podprojekta »Ekološki svijesna Srijemska Mitrovica« *Nikola Samardžić*. Kako je naglasio gradonačelnik Nedimović, početak rada deponija predstavlja vrlo važan korak za sam grad. Prije svega materijalni, jer će deponij dobiti opremu za rad i nematerijalnu vrijednost koja je u svakom slučaju vrijednija, a ogleda se u podizanju svijesti građana ova dva grada o ekologiji. Realizacijom projektnih aktivnosti, stvorit će se uvjeti za početak rada novog regionalnog deponija, a građane oba grada pripremit će za uvođenje primarne separacije po izvoru. Gradovi Srijemska Mitrovica i Šabac realiziraju projekt »Regionalni deponij Srijem – Mačva«, čija je ukupna vrijednost 154.593,60 eura, 10 posto vrijednosti investicije osigurava Grad Srijemska Mitrovica, dok je ostatak osiguran iz proračuna Europske unije.

S. D.

Novinarska radionica u Bezdanu

BEZDAN – »Hrvatska riječ« organizira u Bezdanu tijekom svibnja novinarsku radionicu za učenike iz Bezdana, Monoštora i Berega koji pohađaju nastavu hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture. Sudionici ove radionice bit će upoznati s osnovnim elementima novinarstva, pisanjem vijesti, izvješća, intervjua, a imat će prigodu čuti i kako se priprema radijska emisija »Glas Hrvata«.

Pomoć u organiziranju ove radionice NIU »Hrvatska riječ« ima od Hrvatske udge »Bezdanska marina« iz Bezdana.

Z. V.

Sestre na republičkim natjecanjima

Učenici OŠ »22. oktobar« iz Monoštora u posljednjih nekoliko tjedana postigli su značajne uspjehe na natjecanjima iz različitih predmeta.

Na međuokružnom natjecanju iz biologije održanom u Sivcu 12. travnja učenice *Ivana Kusturin* (6. b) i *Maja Pejak* (7. a) osvojile su, svaka u kategoriji svojega razreda, II. mjesto. Za Ivanu Kusturin osvojeno drugo mjesto podrazumijeva i plasman na republičko natjecanje, koje će se održati u svibnju 2014. Mentor učenicama je *Igor Repar*, nastavnik biologije. Istoga dana održano je i općinsko natjecanje »Što znaš o prometu«, gdje je *Igor Danić* (7. a) osigurao plasman na okružno natjecanje pod mentorskim vodstvom *Borivoja Ristića*. U subotu, 26. travnja održano je okružno natjecanje iz povijesti u OŠ »Ivo Lole Ribar« u Somboru, gdje je *Maja Pejak* (7. a) s osvojenih 45 bodova ostvarila plasman na republičko natjecanje pod mentorskim vodstvom *Dragice Knežević*. Pokraj izvrsnih rezultata koje su postigle Ivana i Maja, interesantno je spomenuti kako su njih dvije sestre, što je možda tajna njihovog uspjeha. A možda su to marljivost i upornost, kao i ljubav prema prirodi i društvu koje nas okružuje.

Z. M.

TJEDAN U SRIJEMU

Kako pokriti gubitke?

Prošli tjedan u Srijemu započet je najprije sjednicom Općinskog vijeća općine Šid, koja se zasigurno može okarakterizirati kao iznalaženje mogućnosti »preživljavanja« pojedinih javnih poduzeća. Tjedan se može okarakterizirati i pronalaženjem načina za ispravljanje pogrešaka izvjesnih izvođača radova, zahvaljujući kojima je, kako se moglo čuti od strane općinskog javnog pravobranio- ca, Šid danas ostao bez zgrade Muzičke škole. Pokraj javnih ustanova i mjesnih zajednica, izvještaj o poslovanju za prethodnu godinu podnio je i ravnatelj JP »Radio Šid«, navodeći tom prilikom kako je Radio Šid tijekom protekle godine iskazao gubitak koji ne mogu pokriti. Dat je i prijedlog za odobrenje kreditnog zaduživanja u iznosu od 10 milijuna dinara, kako bi to javno poduzeće unaprijedilo posao, uvelo internet i skinulo se na taj način s općinskog proračuna. Iako je više puta rečeno kako bi se privatizacijom umanjila prava manjinskih zajednica s ovih prostora, zbog čega je i upućen zahtjev Agenciji za privatizaciju o sprečavanju privatizacije radija, čini se, a kako se moglo čuti i od predsjednika općine Šid *Nikole Vasića*, da je ovih dana stigao dopis o privatizaciji spomenutoga poduzeća. Predsjednik općine nije dao zeleno svjetlo za kreditno zaduživanje, navodeći kako je u ovome momentu to sasvim besmisleno. Upitna je sudbina preko 20 uposlenih, ali isto tako i novinara koji rade na ugovor o djelu i onih koji pripremaju i emitiraju programe na jezicima nacionalnih manjina. Ali, čini se da je to u ovom momentu najmanje važno. Netko će, kao što se desilo u više privatizacija do sada, profitirati, dok će egzistencija još nekoliko obitelji biti ugrožena. Ali važan je profit, a Radio Šid svakako pruža uvjete za to s obzirom da posjeduje kabelsku distributivnu mrežu koja osigurava preko 50 zemaljskih i satelitskih kanala, što će i biti »meta« kupovine i ostvarivanja profita.

Dok Šidani već godinama čekaju izgradnju zgrade Muzičke škole započete u centru grada, sada se konačno moglo saznati da izgradnje neće biti skoro. Naime, Fond za kapitalna ulaganja prije nekoliko godina prebacio je izvođaču radova 30 milijuna dinara od odobrenih 90, poslije čega je izvođač radova zapao u teško financijsko stanje i otišao u predstečaj. Naravno, i ovaj slučaj završit će na sudu, a učenici Muzičke škole po svoj prilici će još godinama pohađati nastavu u prostorijama osnovne škole, dok se spor ne riješi.

S. Darabašić

ETNO-ZBIRKA »BUNJEVAČKI SALAŠ« – ĐURĐIN

Zaboravljeno blago

*»Volite ovu zemlju na ponos svome rodu,
volite salaš stari, čuvajte taj mali raj«,
prigodni su stihovi đurđinske
pučke pjesnikinje Matije Dulić*

Salaš je od davnina utkan u živote bunjevačkih Hrvata na sjeveru Bačke. Ispočetka je predstavljao životnu zaštitu od nadiranja neprijateljskih sila, izvor bunjevačke ekonomske moći, te simbol sigurnog i punog života, da bi dolaskom komunizma i industrijalizacije salaši bili nemilosrdno rušeni nauštrb očuvanja tragova i kulture življenja bunjevačkih Hrvata ovih predjela. Upravo to nestajanje salaša s bačkih prostora i povijesti koju nose sa sobom inspiriralo

je pokojnog đurđinskog župnika mr. *Lazara Ivana Krmpotića* da očuva salaš, barem kao muzejsku vrijednost.

BUDUĆIM NARAŠTAJIMA

Vođen tom idejom vlč. Krmpotić utemeljio je 2001. godine u Đurđinu jedinstvenu zavičajnu izložbu, etno-zbirku »Bunjevački salaš«. Na njegovu je inicijativu sačuvana stara zgrada pokraj crkve, u kojoj se nekoć nalazio župni ured, te je restau-

rana i pretvorena u etno-zbirku. Osim spomenute stambene cjeline koja je karakteristična za ovdašnji živalj, u etno-kući se nalazi i sačuvano pokućstvo, te brojni eksponati iz XIX. i XX. stoljeća korišteni u svakidašnjem životu bunjevačkih Hrvata, osobito s područja Đurđina, budući da su prikupljeni od članova župe sv. Josipa Radnika. Etno-zbirku je vlč. Krmpotić posvetio, kako sam piše u knjizi dojmova »Bunjevačkog salaša« Bogu na čast, a narodu i Crkvi na spomen, kao vid služanja. Također, u spomenutoj knjizi ističe i kako mu je želja bila ostaviti javnosti, a osobito našim budućim pokoljenjima, tragove kulture živ-

ljenja, koja se na ovim prostorima vezivala za salaše.

RUINIRANJE

Iako je osnovni cilj utemeljitelja zbirke bio sačuvati od zaborava način življenja bunjevačkih Hrvata, ova etnološka riznica je zaboravljena. Danas, trinaest godina nakon osnutka, ovu jedinstvenu etno-zbirku u Đurđinu osim nekolicine organiziranih posjetiteljskih skupina i samostalnih posjetitelja nitko nije iskoristio i prepoznao za neke druge aktivnosti. Kako ističe *Ivan Stipić*, predsjednik Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Đurđin«, za uspostavljanje turističke ili neke druge ponude ova etno-kuća ima potencijala, ali je prije svega potrebno njezino renoviranje – neophodna je izolacija i mijenjanje krovne građe. »Prije pet godina pokušali smo dobiti financijska sredstva za obnovu salaša preko projekta iz Osječko-baranjske županije,

ali to je propalo«, kaže Ivan, te naglašava kako je salaš etno-zbirka izuzetno zahvaćen ruiniranjem, te da mu je prijeko potrebna obnova.

NEZAINTERESIRANOST

S obzirom da je etno-zbirka u vlasništvu župe, te da o održavanju objekta skrbi pastoralno vijeće župe svetog Josipa Radnika, sadašnji župnik *Miroslav Orčić* također naglašava nemoć pred bilo kakvim građevinskim potphvatima zbog nedostatka financijskih sredstava. Međutim, ističe i nezainteresiranost župljana, kao i ostalih bunjevačkih Hrvata, za rješavanje ovih građevinskih, a kasnije i promidžbenih pitanja ovoga kulturnog naslijeđa koje hrvatski narod na ovim prostorima ima zahvaljujući vlč. Krmpotiću i dobrovoljnim darovateljima izloženih eksponata.

Jelena Dulić

»Značajna pozornost kulturi«

Nova Vlada Srbije posvetit će »značajnu pozornost kulturi«, istaknuo je u svojem trosatnom eksponatu novi premijer Aleksandar Vučić. On je najavio uspostavljanje »predvidive i konzistentne« kulturne politike, uz otvaranje rekonstruiranog Narodnog muzeja, jačanje kapaciteta ustanova kulture i civilnog sektora, poticanje njihove profesionalizacije i transparentnosti, digitalizaciju srpskog kulturnog naslijeđa, kao i oslobađanje od poreza radi povećanja ulaganja u kulturu.

Također, najavio je zaštitu i poticaj razvoju kultura nacionalnih manjina, te apostrofirao važnost otvorenosti srpske kulture za regionalnu i međunarodnu saradnju.

A za najavljene promjene bit će zadužena Vlada u kojoj je mjesto ministra kulture i informiranja ponovno pripalo Ivanu Tasovcu.

Dakle, okvirni plan i odgovorni tim su nam poznati, jedino što ostaje jest pitanje realizacije – hoće li nova vlast uspjeti značajnije promijeniti stanje u kulturi?

Tu, kao i kod većine drugih prognoza, postoje različita mišljenja. S jedne strane, ima onih koji izražavaju optimizam glede najavljenih promjena u kulturi. Upravnica JDP-a Tamara Vučković izjavila je za Tanjug kako je ono što smo čuli u Vučićevom eksponatu »značajno, pozitivno i ohrabrujuće« budući da kultura, kako je dodala, nije bila tema ne samo u nedavnoj predizbornoj kampanji, nego ni ranijih godina. Književnik Miljenko Jergović je u intervjuu za »Blic« rekao kako bi se u Srbiji moglo nešto promijeniti jer ima za ministra kulture čovjeka »koji ima i želju i znanje definirati neku ozbiljnu kulturnu politiku«.

S druge strane, ima i onih drukčijeg mišljenja. Naime, Tasovac je na ovu dužnost došao u rujnu prošle godine, a njegovo dosadašnje ministarstvo nije prošlo bez kritika. Stručno tijelo u ovom području, Nacionalni savjet za kulturu, u ožujku je oštro kritiziralo rad ministarstva u proteklih šest mjeseci. NSK je ukazao, između ostalog, na neizvjesnu sudbinu Strategije razvoja kulture, štetne odredbe pojedinih zakona, kršenje Zakona o kulturi u vezi s raspisivanjem natječaja za 2014., neprecizne izjave u vezi s proračunom za kulturu u 2014., raskidanje protokola o suradnji s Asociacijom Nezavisna kulturna scena Srbije, neodobravanje sredstava za sudjelovanje Srbije na Frankfurtskom sajmu knjiga, kao i uskraćivanje već odobrenih sredstava jazz festivalu Nishville.

Pred (relativno) novom Vladom i novim starim ministrom je stotinu dana »fore« do prvih ocjena rezultata. Ostaje nam, dakle, vidjeti kako će se »značajna pozornost kulturi« pokazati u praksi.

D. B. P.

U SUBOTICI OTVORENA IZLOŽBA SLIKA IZ KOLEKCIJE STJEPANA POHIŽEKA

Nesebično promicanje umjetnosti

»U današnjem svijetu, bremenitom mnogim sukobima i problemima, dobro je da postoje ljudi poput *Stjepana Pahižeka*, koji nesebično promiču pozitivne aspekte života, toleranciju, poštovanje različitosti i kreativnost, te okupljaju umjetnike raznih profila da oni svojim umjetnič-

predstavljani subotičkoj publici.

Likovni krug »Pahižek« predstavila je tajnica udruge *Zlata Šokac*. Stjepan Pahižek posvetio se kolekcionarstvu umjetnina 2005. godine, a od toga je vremena prikupio tri tisuće slika, nekoliko stotina kipova, te oko 100 oslikanih pisanica. Dijelove svoje kolekcije izlagao

kim izričajem to predoče svim ljudima.« Riječi su to zapisane u katalogu izložbe slika iz kolekcije spomenutoga Stjepana Pahižeka iz Zagreba, odnosno Sesveta.

Nakon Sombora, izložba Likovnog kruga »Pahižek«, koju čine 33 djela suvremenih hrvatskih autora, stigla je u Suboticu, gdje se u galeriji Otvorenog sveučilišta može pogledati još nekoliko dana, do ponedjeljka 12. svibnja. *Zoltan Novak, Gordana Špoljar Andrašić, Ana Gubrerina, Boris Bućan, Danko Friščić, Dubravko Mokrović, Dino Trtovac, Željko Mucko, Hrvoje Mitrov, Iris Bondora Dvornik, Đuro Seder, Vatroslav Kuliš, Damir Medvešek, Bruno Paladin, Jasminka P. Petter, Fadil Vejzović* – neka su od umjetničkih imena čiji su radovi

je u Sloveniji, BiH, Makedoniji, Srbiji. Među ostalim, posjeduje i vrijedna djela hrvatske naivne umjetnosti, čiji je dio predstavio ranije na izložbi u Kovačici. Organizira i likovne kolonije.

Ovaj likovni događaj rezultat je suradnje Likovnog kruga »Pahižek« iz Zagreba i Hrvatske likovne udruge »Cro Art« iz Subotice. Izložbu je otvorio generalni konzul Republike Hrvatske u Subotici *Dragan Đurić*, a u glazbenom dijelu programa nastupio je ženski tamburaški sastav »Golubice«.

Nakon Sombora i Subotice, izložba slika iz kolekcije Stjepana Pahižeka trebala bi gostovati i u Beogradu.

D. B. P.

Predstava »Tripud Bog pomaže« gostovala i u Sonti

SONTA – Nastavljajući višegodišnju međusobnu suradnju, KPZH »Šokadija« je u nedjelju 4. svibnja organizirala gostovanje dramske sekcije HBKUD-a »Lemeš« iz Svetozar Miletića u Sonti. Gosti su svojom predstavom, jednočinkom »Tripud Bog pomaže« autora *Marjana Kiša*, pod redateljskom palicom *Ilije Egzete*, nastupili na pozornici velike dvorane Doma kulture pred osamdesetak gledatelja.

Suradnja ovih dviju udruga uspostavljena je prije osam godina. Ta se tradicija održavala više godina na zadovoljstvo publike u oba mjesta, a ovim nastupom je obnovljena.

I. A.

»Voyage s Matošem« u Somboru

SOMBOR – Program pod nazivom »Voyage s Matošem«, koji u povodu 100. obljetnice smrti književnika *Antuna Gustava Matoša* priređuju Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, Gradska knjiž-

nica Subotica i Hrvatska čitaonica, bit će predstavljen publici u Hrvatskom domu u Somboru u subotu 10. svibnja, s početkom u 20 sati. Program »Voyage s Matošem« s podnaslovom »Putovanje – evo, to je poezija moderne civilizacije!« (A. G. Matoš), osmišljen je kao virtualno putovanje po gradovima koji su obilježili Matošev život i stvaralaštvo, a to su Zagreb, Beograd i Pariz. Kroz prostor i vrijeme, povijest i umjetnost, posjetitelje će voditi učenici subotičkih srednjih škola recitalima i književnim komentarima, glazbom i slikom. Autorica programa je prof. *Nevena Mlinko*.

Ovaj program realizira se u okviru projekta »Godina hrvatskih velikana u Vojvodini«. Karta za ovo putovanje je besplatna!

Veliki proljetni koncert HKC-a »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – Veliki proljetni koncert HKC-a »Bunjevačko kolo« pod nazivom »Večer s prijateljima« bit će održan sutra (subota 10. svibnja) u svečanoj dvorani

Centra u Subotici (Preradovićeva 4), s početkom u 20 sati. Osim članova folklornog i tamburaškog odjela HKC-a, na koncertu će nastupiti i gosti: KUD »Rudine« iz Livna (Federacija BiH) i KUD »Luka Ilić Oriovčanin« iz Oriovca (Republika Hrvatska). Cijena ulaznice je 300 din.

Izborni sabor u »Nazoru«

SOMBOR – Godišnji sabor HKUD-a »Vladimir Nazor« iz Sombora bit će održan u nedjelju 11. svibnja u Hrvatskom domu. Izvješća o radu podnijet će pročelnici svih sekcija društva, a s obzirom da je ovo izborna godina, bit će biran novi Upravni odbor, koji će poslije toga birati Izvršni odbor i predsjednika udruge. Početak je u 10 sati.

Z. V.

Izložba slika Snežane Kujundžić i Ivana Šarčevića

SUBOTICA – Samostalna izložba slika *Snežane Kujundžić* i *Ivana Šarčevića* bit će otvorena u utorak 13. svibnja u galeriji Otvorenog sveučilišta, s početkom u 18 sati. Izložbu organizira likovni odjel

HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice, čiji su navedeni autori članovi.

Vrijednosne orijentacije kao prediktori etničkih stavova

SUBOTICA – »Vrijednosne orijentacije kao prediktori etničkih stavova« tema je znanstvenog kolokvija koji će se održati u četvrtak 15. svibnja, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, s početkom u 11 sati. Uvodničarka je sociologinja dr. sc. *Jasminka Dulić*, koja će predstaviti dio rezultata empirijskog istraživanja o socijalnim i etničkim stavovima, vrijednostima i nekim osobinama ličnosti Hrvata u Vojvodini. Ovo su istraživanje 2013. godine proveli ZKVH i NIU »Hrvatska riječ« na uzorku od 321 ispitanika. Cilj istraživanja bio je ispitati odnos između vrijednosnih orijentacija i različitih etničkih stavova – nacionalne isključivosti, nacionalne afektivne vezanosti, međunacionalne mržnje, nacionalne narcisoidnosti i nacionalnog samopoštovanja. Istraživanje polazi od pretpostavke da su personalni vrijednosni prioriteti značajni prediktori pojedinih etničkih stavova, a što potvrđuju i rezultati istraživanja.

Zvonko Bogdan i »Hajo« na kompilaciji tamburaške glazbe

ZAGREB – Pjesme *Zvonka Bogdana* i ansambla »Hajo« iz Subotice našle su se među 43 probrane skladbe objavljene na dvostrukom CD-u »Tamburaški hitovi« iz nove edicije Croatia Recordsa. Ova kompilacija, kako navode iz zagrebačke diskografske kuće, predstavlja snažnu potporu popularizaciji, ali i modernizaciji tamburaške glazbe.

Novi broj »Hrvatskih novina«

SUBOTICA – Objavljen je deveti broj časopisa »Hrvatske novine«, kojega izdaje Hrvatska nezavisna lista iz Subotice. Časopis je dostupan na internetskoj stranici udruge: www.hnl.org.rs.

PROMOCIJA PRVE KNJIGE KATARINE FIRANJ U SOMBORU

Stranice koje je ispisao život

U Hrvatskom domu je u Somboru u subotu, 3. svibnja, održana promocija knjige *Katarine Firanj* »Žagor iz opaklije«. U knjizi je 112 lirskih pjesama podijeljenih u četiri ciklusa: »Besanje«, »Snop«, »Šapat bagrema« i »Kolivka«, pisanih na bunjevačkoj ikavici.

»Na stranicama ove knjige sabrala se ljubav, radost, zavičaj, nezacjeljiva mjesta boli. Jedan i jedinstveni život sazdan od mnogih svitanja u nepreglednom prostoru u čijem je središtu mali salaš u Nenadiću. Žagor iz opaklije, knjiga iskrenih pjesama Katarine (Pletikosić) Firanj, doživljava se kao lirski

životopis koji je nastao zahvaljujući njenom očitom daru za pisanje, ali i kao obol onome što joj tegobni, često i surovi život dade kao zalog za nezaslužen nadu i kao nauk za nezaborav. Ovo je knjiga koju je iznjedrio jedan tegoban, ali čistim srcem i bistrim pogledom sagledan život«, kazao je na promociji urednik knjige *David Kecman Dako*.

Pjesme Katarine Firanj čitala je *Cecilija Tomić*, a što je posebice zanimljivo i petero Katarininih unučadi.

Dar za pisanje Katarina je pokazala još u djetinjstvu, ali je voljom roditelja ostala na salašu i zemlji. Pisala je dječje pjesme i priče, pjesme o ljubavi i igrokaze, od kojih su neki i izvedeni. Kasnije pjesme su joj objavljivane u »Liri naivi«, »Subotičkoj Danici«, »Zvoniku«, Zborniku iz Rešetara, »Miroljubu«. No, tek sada se ohrabrila da svoje pjesme i objavi u jednoj knjizi. »Možda je ova knjiga došla malo kasno, ali ja bih rekla da nikada nije kasno. Kao dijete uvijek sam govorila da ću biti učiteljica, a kada naučim druge, pisat ću svoje knjige«, kazala je autorica.

Nakladnik knjige »Žagor iz opaklije« je nakladnička kuća »Alfagraf« iz Novog Sada, a knjiga je tiskana u 300 primjeraka.

Z. V.

TAVANKUĆANI NA OBILJEŽAVANJU »BUNJEVAČKOG DANA« U KAĆMARU

Povezivanje sa sunarodnjacima

Hrvatska samouprava u Kaćmaru već tradicionalno organizira »Bunjevački dan« u sklopu prvosvibanjskih praznika, kada se također obilježava i sam Dan sela. Proslavi Dana sela svaka od nacionalnih zajednica koja živi u Kaćmaru, a to su Mađari, Nijemci i Hrvati, daje doprinos organizacijom jednoga dijela programa, pa je tako »Bunjevački dan« doprinos zajednice bunjevačkih Hrvata. Predsjednik Hrvatske samouprave *Grgo Išpanović* nam je rekao kako na ovaj praznik

samouprava prakticira ugostiti kulturne udruge Hrvata iz Mađarske, Hrvatske te neku od hrvatskih udruga iz Vojvodine. Tako su ovogodišnji gosti iz Vojvodine bili članovi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, koje se predstavilo s dvije folklorne skupine i blokom tamburaške glazbe. Osim ove kulturne udruge u Kaćmaru su boravili i predstavnici tavankutske mjesne samouprave.

»Hrvatska samouprava svake godine organizira svoje aktivnosti, a među njima prelo u pokladno vrijeme, 8. ožujka, zatim Bunjevački dan, Blagdan Velike Gospe, susret Kaćmaraca te susret pjevačkih crkvenih zborova, dok pri kraju godine obilježavamo Materice i Oce. Tako naš svijet tijekom čitave godine ima aktivnosti u selu«, rekao je *Grgo Išpanović* napominjući kako još uvijek manjka bolja povezanost bunjevačkih Hrvata podijeljenih državnom granicom.

I. D.

PETROVARADINCI NA SOKOLSKOM DANU U VINKOVcima

Zbor »Jelačić« u bogatom programu proslave

I ove godine, na poziv Povijesnog i sportskog društva »Hrvatski sokol Vinkovci«, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina gostovalo je na manifestaciji »Sokolski dan« u Vinkovcima. Iako je još od vremena Austro-Ugarske monar-

hije hrvatski narod s posebnim pijetom slavio taj dan 30. travnja, kao spomen na tragično pogubljenje velikana hrvatske povijesti *Petra Zrinskoga* i *Frana Krste Frankopana*, proslava u Vinkovcima priređena je, iz

organizacijskih razloga, u subotu, 3. svibnja.

Zbog kiše, program proslave premješten je u zatvoreni prostor, u Sokolski dom na Sopotu. U bogatom programu sudjelovao je i pjevački zbor HKPD-a

»Jelačić« iz Petrovaradina. U svom skraćenom nastupu, zbor je pod ravnanjem prof. *Vesne Kesić Krsmanović* izveo četiri skladbe.

P. P.

POČELA TROGODIŠNJA PROSLAVA 300. OBLJETNICE POSTOJANJA TEKIJSKOG SVETIŠTA

Godina Ilije Okrugića Srijemca

Ovogodišnje hodočašće i bogoslužje u Biskupijskom svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu tradicionalno je započelo na Drugu vazmenu (Bijelu) nedjelju, služenjem svečane sv. mise u crkvi svetišta. Predvoditelj slavlja bio je ravnatelj svetišta vlč. *Stjepan Barišić*, uz asistenciju đakona *Jozefa Demana* i sudjelovanje većeg broja vjernika iz Petrovaradina i okolice.

Poseban doprinos svečanosti dan je ozvaničavanjem početka trogodišnje proslave velikog jubileja Tekijskog svetišta – 300. obljetnice postojanja, koja će svoj vrhunac imati 5. kolovoza 2016. godine.

LOGOTIP I GESLO

Po završetku sv. mise javnosti je po prvi puta predstavljen logotip jubileja, za čije autorstvo je zaslužan župljanin petrovaradinske župe Uzvišenja sv. Križa, grafički dizajner mr. sc. *Darko Vuković*. Nakon dužega osmišljavanja i kreiranja gesla i logotipa, dobivena je suglasnost i srijemskoga biskupa mons. *Dure Gašparovića*, te se isti od sada mogu koristiti u svrhu promidžbe jubilarne proslave.

Kada je o logotipu riječ, treba reći kako se radi o klasičnom rimskom križu, iznad čije se osnove nalazi položeni polumjesec kao simbol pobjede kršćanstva nad islamom (isti je simbol preuzet s kupole začelja tekijske crkve, po čemu je ova bogomolja prepoznatljiva u svijetu). Poviše križa lučno je raspoređeno pet zvijezda zlatnožute boje koje simboliziraju krunu – vijenac u biblijskom opisu Bogorodice iz Knjige otkrivenja u kojoj se Marija opisuje kao »žena odjevena suncem, mjesec joj pod nogama, a na glavi vijenac od dvanaest zvijezda« (Otk 12, 1). Središnja, vršna zvijezda, među-

tim, stilizirana je Davidova zvijezda, po uzoru na istu koja je nekada bila integralni dio središnjeg pročelja starog, originalnog tekijskog oltara. Podno i s obje strane križa s polumjesecom simetrično su ispisani brojevi 3 0 0, kojima se ukazuje na broj godina postojanja (300) koje ovo svetište obilježava. Radi umjetničkog doživljaja, središnju cifru (nulu) presijeca vodoravna linija ispod koje stoji napisano sljedeće: Tekije 1716-2016.

Osim logotipa, predstavljeno je i geslo jubileja za koje je odabrana, također, svetopisamska rečenica iz Ivanova evanđelja: »Što god vam rekne, učinite!« (Iv 2, 5), koju je Blažena Djevica Marija izrekla u Kani Galilejskoj, gdje je Isus učinio svoje prvo čudo. Ovim je riječima istaknuta Marijina uloga savjetnice i zagovornice, majke koja svoju djecu – vjernike upućuje na Isusa, upozoravajući ih da u svome životu bezuvjetno učine sve što od njih Krist traži. U tome je geslu prepoznata suština postojanja i djelovanja Biskupijskog svetišta Gospe Tekijske, koje i dalje treba biti svjetionikom duhovnosti u moru duhovne tame.

FILM O OKRUGIĆU

U tumačenju događaja koji će se predstojećih godina odvijati u svetištu, u okviru proslave jubileja, vlč. Barišić najavio je održavanje mariološkog simpozija, povijesnog simpozija, prigodnih koncerata i izložbi, izdavanje sveobuhvatne monografije svetišta, te provedbu obnoviteljskih zahvata na eksterijeru i interijeru crkve i svetišta. Na duhovnom planu, pozvao je nazočne da se pridruže ustrajnim molitvama časnih sestara iz karmelićanskog samostana u Đakovačkoj breznici, kao i mnogim drugima koji su već prihvatili obvezu moljenja Zavjetne molitve princa *Eugena Savojskog* za sadašnje i buduće blagostanje Tekijskog svetišta. Neizostavno, u svetištu će se nastaviti s održavanjem ciklusa jednomjesečnih duhovnih obnova, koje će predvoditi svećenici različitih službi i poziva.

U spomen na jednog od najčuvanijih petrovaradinskih svećenika, opata *Iliju Okrugića Srijemca*, zaslužnog obnovitelja tekijske crkve, poznatog književnika, dramaturga, glazbenika i povjesničara, nazočnima je priopćena odluka ravnateljstva sve-

tišta, prema kojoj će 2014. godina biti proglašena Godinom Ilije Okrugića Srijemca, čiji posmrtni ostaci počivaju u grobu kraj crkve svetišta. Odluka o proglašenju poistovijetila se sa završetkom prvog filma iz serijala »Znameniti Hrvati Vojvodine i Srbije«, koji je u čast spomenutom velikanu snimila Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« na čelu s predsjednikom i redateljem *Stipom Ercegovićem*.

Uz kratko predstavljanje projekta snimanja, u crkvi je upriličena i sama projekcija ovoga filma koji nosi naziv »Ilija Okrugić – Domovino, slatko milovanje«.

Prikazivanju filma prethodio je veliki interes Petrovaradinaca, napose članova pjevačkog zbora HKPD-a »Jelačić«, čiji su članovi sudjelovali u snimanju tona i slike. Skup je uveličala i poznata književnica *Jasna Melvinger* sa suprugom, koja je napisala scenarij za film.

Do kraja godine bit će organizirano još nekoliko sadržajno različitih manifestacija, kojima će biti prezentiran lik, djelo i doprinos velikana kakav je bio Ilija Okrugić.

P. P.

IZ ŽIVOTA SALAŠARA

Piše: Alojzije Stantić

Uništena živalj u vodi dolova

U komšinskom dolu

O d sveg uništenog življa u vodi dolova žal je za najkrupnijim svitom - ribama. U starom kraju naši prici jedva da su ili ribu (možda) zato nisu za nju marili. Ko đavo svete vode tako su se i ode klonili ribe u ilu, bojali su se da njim se koščura el košlja ne zaglavi u grlu.

Iako se ko dica na salašu nismo bavili vaćanjem ribe, najviše zato jel su nam stariji utirali stra u koščure, al smo uprkos znali da je ima u vodi. Vidili smo kako se praćaka, liti izvaljanu (mladu, tek izleženu) čak i izbliza, nadovat u priobalju. U kani-kuli šarani i njegovi familijaši bili su brez volje u litnjem snu. Plitka ritska voda bi se ugrijala, dobrim više od 20°C, u njoj bi se smanjio kisik, pa su ga šarani usisavali i iz ajera.

Med salašarima kojima su ledine udarale u dô (dodirivale ga), naritko je bilo koji su ribu vaćali vrčkama el su ih u kanikuli iz čunja nabadali ostima (dvoparoškim vilama). U to vrime nisu znali za podesan štap i konac (strunu), pa je udičarsko vaćanje ribe bilo tek u povelju. Kad smo ko dica izučavali dô, probali smo vaćat ribu poklopljenim košarom u vodu, al smo u tom bili neuki. Pokatkad smo uvatili čikova el sitniju ribicu - tamo-vamo, pa zero (ništa).

RIBE DOLOVA

U dolovima oko subatičkog atara i šire, pa i u Ludaškom, Paličkom i drugim manjim jezerima sa ritovima i danas žive ribe koje sam upozno u ribolovu:

- šarani (više vrsta) s krljuštima i brez nji. Karaši (zlatni, srebrni i sunčani karaš). Linjak. Grgeč (bandar).

- Bile ribe: deverika, crvenperka, bodorke (dvi fele), keseg (više feli), krkuša, sabljar, uklije (više feli), gavčica, balavac, čik(ov).

Podikoji dô je u novije vrime poribljen ribama: som, smuđ (dobro se snašo, tu se i mristi), tolstolobik, amur, a patuljasti somić (turpan), babuške (srebrna i zlatica) –su poribile tice štakare.

Popisano je oko 22-25 feli riba, koje su živile i sporile se osobito u razućenim đurđinskim, vantelečkim (pavlovačkim) i načvinskim (žedničkim) dolovima.

Nikoliko odlika o ribama koje su nestale s dolovima: vridi istaknit vretenastog šarana, ko štuka žestokog na udici, hamade soparnog mesa. Na udicu sam ga uvatio posljednji put u šezdesetim godinama prošlog vika, a posli isušivanja dolova i odmuljivanja Palića ribolovci ga više ne spominju.

Zlatni okrugli karaš, kadgod od sitniji riba bio je najomljeniji za ilo. Reš ispečen ijo (jeo) se đumle sa sitnijim koščurama. Posljednji put sam ga ulovio 2005. g. u bačkotopolskom jezeru. Ribolovci ga odavno ne love. Nesto je.

Linjak je žestoka šporcka riba, velik borac na udici. Danas je ridak i u ritovima. Grgeč (bandar) najbolje pokaziva čistu vodu. Kad se zagadi tzv. šaranska (ciproidna) voda, prvi ugibaju grgeči. On je ritka riba, malo poznat za ilo. Gavčica je najsitnija šaranska al i najlipča riba dolova sa više boja, a naraste najviše 6-8 cm. Dobar je mamac smuđu na varalici.

Koliko se olaako mogu odra-njivat ribe u vodi dolova pokazuje primer da su ribari mrežom iz čistaca obližnjeg dola, kod Bačke Topole, 1998. g. izlovili soma od 36 kg., amura od 22 kg., tolstolobika od 25 kila.

DRUGA ŽIVINA

U dolovima su živili i sporili se vidre, tvorovi, lasice (poljske i bile), hermelini, ondatre (bizanski pacovi), a na pojilo su dolazili: lisice, ježovi, tekunice, diviji svinji, stepski tvorovi, jazavci, srne, a jeleni i kurjaci (vukovi još i početkom 20. vika).

Žitelji dolova su bili i više feli žaba, barske kornjače i bilouške (zmije), rakovi, školjke, puževi,

pijavice, insektima se ni broja ne zna itd.

Svo opisano raslinje i druge blagodati iz isušeni dolova, saćuvani su u dolovima: nuz Čik od Čantavira do Svetićeva; oko Kapetanskog rita od Mali Pijaca do Kanjiže; oko Bačke Topole; nuz Dunav od Martonoša do Apatina; oko Ministarski bara i Staklare kod Sonte itd. po Bačkoj.

U Bačkoj još i danas živi pod zaštitom jato droplji u pustari Mokrin - Jazovo. Prija deset godina viđene su u priletu u žedniko-đurđinskom ataru. Oko 2007. vidio sam orla ribara u doletu nad topolskim jezerom.

Za dolovima tim više žalimo jel je kadgod Subatica imala 5.922 kj. ritova i 1.813 kj voda, od ukupno površine od 106.458 kj.(!) piše u godišnjem izveštaju subatičkog purgermajstora (gradonačelnika) iz 1867. godine (Magyar L.: Iratvallató).

Močvarni svit oko isušeni subatički dolova, ukras panonske ravni, imo je lanac ishrane, bio je sam svoj svit, čoviku od hasne. Od isušeni dolova ističem đurđinski dô koji je bio kao okrajak Ludaškog jezera, Kopačevskog rita, Obedske bare, donedavnog Hutovskog blata... Koliko ljudima za opstanak triba zemlja toliko njim triba i voda. Zato su se Đurđinari naselili zbijeno baš nuz dolove.

IŠČEZLA STOLJEĆA – CRTICE IZ POVIJESTI O NASELJIMA U SRIJEMU U SREDNJEM VIJEKU

Sudbonosno proljeće 1526. godine

Piše: dr. Zsombor Szabó

Pостоji jedna finska narodna izreka, po kojoj se svaki čovjek sastoji iz tri čovjeka; jedan je onaj kako on sam sebe vidi, drugi je onaj kako ga drugi vide, a treći je on sam. Ova narodna mudrost ukazuje na kompleksnost analize svakog pojedinca (npr. suvremena psihologija), ali ukazuje na to da se događaji iz prošlosti valjano mogu tumačiti samo primjenom različitih metoda, što je suvremeni pristup bilo kakvim istraživanjima. U mađarskoj je povijesti analiza događaja iz 1526. godine sigurno jedna od najviše obrađivanih tema, počevši od XVIII. stoljeća do danas. U sjeni događanja posljednjih desetljeća, naizgled su ta davna događanja vrlo slična, no ne treba se varati, kao što čovjek ne može dva puta stati u istu rijeku, ni povijesni događaji se ne repliciraju. Za dobru analizu potreban je dovoljan broj podataka, napisanih svjedočenja, memoara. S tog stajališta, zahvaljujući širenju pismenosti imamo dosta podataka iz XVI. stoljeća. Na nama je kako ćemo ih interpretirati.

SULEJMAN UMJESTO NA BEČ, KREĆE NA BUDIM

Elita, vodeći ljudi Hrvatsko-Ugarsko-Češkog Kraljevstva (ne zaboravimo *Ludovik II.* je bio i češki kralj) već krajem 1525. godine znali su za ovaj ratni plan Turskog Carstva. Izravni povod ove odluke bio je traženje od strane zarobljenog francuskog kralja *Fransoa I.* pomoć od Sultana i odbijanje *Ludovika II.* kroz Srijem, Slavoniju i Hrvatsku da propusti otomansku armadu na pohodu prema Beču. Zato je *Sulejman* odlučio »na Beč krenuti zaobilaznim putem, preko Budima«, što je i učinio 23. travnja sudbonosne 1526. godine iz Istambula. Što je učinila već spomenuta elita kraljevine? Za 25. travnja je zakazala Zemaljski sabor, na kojem će donijeti odluke kako se suprostaviti očekivanom napadu. Svi se povjesničari slažu kako su samo trojica ljudi činili izuzetne napore da zemlju kako-tako pripreme za ratovanje protiv tada najmoćnije armije Europe. To su bili papski nuncij *Giovanni Antonio (de) Burgio*, bačko-kaločki nadbiskup *Pál Tomori* i kraljev kancelar, srijemski biskup *Stjepan Brodarič*. Prvi je grof sa Sicilije, čiji su preci bili Normani, drugi je mađarski niži plemić, a treći je Hrvat podrijetlom iz Slavonije.

Mladi bračni par na čelu kraljevine, *Ludovik II.* i *Marija Habsburška*

Kroz zapise njih trojice pokušat ćemo dočarati sliku tog sudbonosnog proljeća.

SVAKOG TJEDNA PISMA PAPI U RIM

Pismo papi Klementu VII. 9. kolovoza 1525. godine: »Da se Ugarska može spasiti s tri forinte od opasnosti koja joj prijeti, ne vjerujem da bi se našla tri čovjeka koja bi dala taj novac«; 18. siječnja sljedeće 1526. godine: »Ova zemlja nije sposobna sebe obraniti, nego je prepuštena milosti neprijatelja, iz rata će izaći kako to neprijatelj hoće, jer se ne može niti zamisliti da kraljevina ratuje protiv cijele turske sile, kada kralj i gospoda nisu u stanju postarati se da vojnici (graničari) redovito dobiju svoju plaću.« Isto on piše, poslije pobjede kod Jajca: »Da se kraljevinom dobro upravlja, Turci ne bi imali većeg i hrabrijeg protivnika«, ali, upravljalo se nikako.

ZAŠTO SULEJMAN GRADI MOST?

Bačko-kaločki nadbiskup *Pál Tomori* je, dok je mogao, iz prihoda svoje nadbiskupije financirao obranu, ali novca je nestalo, nije pomagala ni trgovina s Turcima (navodno im je prodavao sol i noževe) i početkom godine dolazi u Budim moliti novac za svoje vojnike, koji već 11 mjeseci nisu dobili plaću. Kad su ga odbili ponudio je ostavku, koja nije prihvaćena. Krajem ožuljka on i svi kapetani s granice podnose ostavku. *Burgio* i estergomski

nadbiskup *Szalkai* daju mu novac u zajam. Razočarani *Tomori* (s dosta ironije) piše tada dvadesetogodišnjem kralju *Ludoviku II.*: »Vaša visost i gospoda niste u stanju potkovati noge konja (što je osnovno za ratovanje)... jer vaša sveta visost treba znati kako sultan ne gradi most (preko Save) da bi držao vašar u zemlji.« O njemu *Burgio* piše: »Mnogo je više razumne ratne varke *Bali bega*, nego intrige na Dvoru.«

IZ KRONIKE SRIJEMSKOG BISKUPA STJEPANA BRODARIČA

Brodarič ovako opisuje opće stanje među elitom i plemstvom: »Svi misle kako se može letjeti bez krila«, tvrde kako »pobjeda ne ovisi o mnoštvu vojnika, nego o viteškoj hrabrosti«. Uoči bitke na Mohaču u memoarima piše: »Među vojnicima je bila neka čudesna, nevjerovatna, skoro fatalistička želja za borbom i vladalo je uvjerenje da će bez ikakve sumnje pobijediti.« Naravno, očekivani Zemaljski sabor nije donio nikakve rezultate, osim što je umjesto *Verbőczija* ponovno *Báthori* postao nador. Ta je »pobjeda« nad nižim plemstvom zadovoljila velikaše, koji odbijaju krenuti u rat dok ne krene sam kralj, to je »njihovo pravo«. Cijela se obrana zemlje temeljila na nedovoljno izgrađenim, neopremljenim i slabo plaćenim vojnicima u srijemskim utvrđenim gradovima. Ova 1526. godina će biti sudbonosna za srijemske gradove, na trenutak će zablistati u povijesti, malo zadržati Turke, da bi poslije skoro potpuno iščezli.

DUHOVNA OBNOVA NA TEKIJAMA

Za našu budućnost

Početak svibnja obilježila je druga po redu ovogodišnja duhovna obnova u Biskupijskom svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu, održana pod sloganom »Za našu budućnost.« Predvoditelj obnove bio je pater mr. *Vinko Maslač*, župnik župe sv. Petra u Beogradu, poznati mariolog i član Družbe Isusove.

Za temu izlaganja, shodno mjestu i vremenu održavanja obnove, odabrao je naslov »Marija, Majka evangelizacije«.

MARIJA KAO UZOR VJERE

Program je započeo 3. svibnja u 15 sati ispovijedanjem vjernika, nakon čega je uslijedila pobožnost sv. Krunice. Misno slavlje predvodio je pater Maslač, uz koncelebraciju rektora svetišta vlč. *Stjepana Barišića*. Iz propovijedi valja istaknuti Maslačev govor o Mariji kao slici i uzoru Crkve. Parafrazirajući riječi pape Franje, opširno je govorio o trima aspektima Bogorodičina uzora današnjoj Crkvi, citirajući ga: »kao uzor vjere... Marijin DA, već savršen na početku, rastao je sve više, sve do časa križa.« »Marija kao uzor ljubavi... Gospa želi donijeti i nama, svima nama, veliki dar koji je Isus; a s njim nam donosi njegovu ljubav, njegov mir, njegovu radost.« »Marija kao uzor jedinstva s Kristom... Marija je svaki čin uvijek činila u potpunom jedinstvu s Isusom. To jedinstvo dostiže svoj vrhunac na Kalvariji: tu se Marija sjedinjuje sa Sinom u mučeništvu srca i u prinošenju života Ocu za spasenje ljudi.«

KRUNICA

Nakon mise dio predvoditeljeva izlaganja bio je posvećen predstavljanju Bogorodice kao Isusova dara svojem narodu. Između ostalog, rekao je: »Podno križa, u najvišem času novoga stvaranja, Krist nas vodi Mariji. Vodi nas njoj, jer želi da na svome životnom putu imamo majku... Ona, koja ga je rodila s tolikom vjerom, prati, također, ostatak njezina potomstva.«

Na koncu je, citirajući izreke mnogih svetaca i poglavara Crkve o važnosti moljenja sv. Krunice, ponovio: »Krunica je oružje« (sv. Padre Pio), »Krunica je bičevanje đavla« (papa Hadrijan), »Krunica je riznica milosrđa« (papa Pavao V), »Nema sigurnijeg puta da se zazove Božji blagoslov na obitelj, od svakodnevnog moljenja Krunice« (papa Pio XII.).

Program obnove završen je polusatnim klanjanjem pred Euarisijskim Kristom, u meditaciji, komplementaciji i pjevanom slavljenju Boga. Sljedeća duhovna obnova u svetištu održava se 7. lipnja, predvođena vicerektorom i ekonomom Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu vlč. *Matejom Glavicom*.

Petar Pifat

Koncert Marijanskih pjesama na Tekijama

Tradicionalni koncert duhovne glazbe, poznat pod nazivom »Koncert Marijanskih pjesama«, bit će održan u subotu 10. svibnja, u svetištu na Tekijama. Nakon sv. mise koju će od 17 sati predvo-

di srijemski biskup mons. *Đuro Gašparović*, bit će upriličen nastup petero izvođača. Nastupit će: mješoviti pjevački zbor župe sveta Katarina iz Nijemaca, RH, mješoviti pjevački zbor župe sveti Lovro (Sonta), instrumentalni duo *Florijan Balaž* i *Marta Balaž* (Novi Sad), Ekumenski muški hor (Beograd) i udruženi dječji pjevački zborovi: »Vivak«, »Bajićevi slavuji« i Inkluzivni zbor »Ison« (Novi Sad).

Koncert će, kao i do sada, biti priređen u duhu ekumenskog zajedništva i međunarodne suradnje izvođača, pod geslom »Molitvom i pjesmom Gospi Tekijskoj!« Njegovo će održavanje biti doprinos veličanju lika i djela znamenitog petrovaradinskog svećenika opata *Ilije Okrugića Srijemca*, kome je na poseban način u svetištu posvećena ova godina.

P. P.

Proštenje u Đurđinu

Crkva sv. Josipa Radnika u Đurđinu proslavila je svečano proštenje 1. svibnja. Na svetoj misi prisustvovali su, uz župnika vlč. *Miroslava Orčića*, brojni svećenici, među kojima je bio i vlč. *Lazar Novaković*, pret hodni đurđinski župnik. Misu je predvodio msgr. *Slavko Večerin*, te je u svečanoj propovijedi istaknuo sv. Josipa kao novog Abrahama, koji je vjerom prihvatio Boga. Također, pozvao je brojne prisutne na poštenje u radu, ali i na odgovornost za svoju obitelj, po uzoru na sv. Josipa.

Je. D.

VIJESTI

Liturgijska slavlja
na Bunariću

13. svibnja – Gospa Fatimska, sveta misa u 18 sati
24. svibnja – Marija Pomoćnica, sveta misa u 18 sati
25. svibnja – VI. Vazmena nedjelja, sveta misa u 18 sati, blagoslov vozača i vozila
31. svibnja – Pohod Blažene Djevice Marije, sveta misa u 9.30 sati.

Rezultati
natječaja
»HosanaFesta
2014«

Deveti po redu Festival hrvatskih duhovnih pjesama – HosanaFest bit će održan u Subotici u nedjelju 21. rujna 2014. godine. Slogan ovogodišnjega festivala je »Da budeš sretan!« (Pnz 8,16) Na natječaj su pristigle ukupno 33 skladbe. Pjesme koje su izborile pravo sudjelovanja na HosanaFestu 2014. poređane po redoslijedu nastupa su: 1. Ljubav Neba, 2. Kad gori pod nogama, 3. Za Tebe želim živjeti, 4. Korak po korak do Isusa, 5. Nismo sami, 6. Dar tebi, 7. Mostovi, 8. Dobro došao nam Ti, 9. Bogu na slavu, 10. U Tebi je slava, 11. Sveta krv, 12. Čekaj me, 13. Tvoja će me ljubav čuvati, 14. Ljubav mog Gospodina 15. Traganje.

Organizatori podsjećaju kako svi izvođači, čije su skladbe uvrštene u program festivala, trebaju studijsku snimku dotične skladbe, te njenu matricu dostaviti organizacijskom odboru najkasnije do 20. svibnja 2014.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Slika ovaca i pastira postoji već u Starom zavjetu za prikaz odnosa Boga i njegova naroda. Preko proroka Ezekiel Bog izriče oštru osudu protiv Izraelovih pastira, koji su trebali pasti njegovo stado, voditi brigu za njegov narod, a oni su ga ostavili da raspršen luta, kao da nema svog vođu, dok ti isti pastiri »sami sebe pasu« (Ez 34, 8). Zato Bog na usta prorokova najavljuje kako će se sam pobrinuti za svoje stado: »Evo me, sam ću potražiti ovce svoje i sam ću ih pasti! Kao što se pastir brine za ovce svoje kad se nađe uza stado raspršeno, i ja ću se pobrinuti za svoje ovce i skupiti ih iz svih mjesta u koja se raspršiše u dan oblaka i mraka« (Ez 34, 11-12). Bog po Isusu Kristu preuzima brigu za svoj narod. Isus je pastir koji svoje ovce ne ostavlja same nego život svoj daje za njih.

ŽIVOT ZA OVCE

Slika pastira i ovaca vrlo je bliska Isusovim suvremenicima, jer je to prizor iz njihova svakodnevnog života. Suvremenom čovjeku je teško razumjeti odnos pastira prema svojim ovcima, jer mnogi čak nisu ni vidjeli ovu sliku, osim na televiziji. Ali, naši stari – djedovi, pa čak i roditelji – vrlo dobro znaju što znači stado ovaca za obitelj jednog pastira. Zato pastiri poznaju dobro svaku ovcu iz svog stada, o svakoj vode jednaku brigu, a u stanju su dati i svoj život da obrane

Dobri pastir

svoje stado. U sliku takve životne stvarnosti Isus stavlja svoj odnos prema narodu. Međutim, dok pastir živi od svog stada, jer je ono za njega izvor hrane i prihoda, Isus je pastir koji živi za svoje stado. Njegova ljubav ne nalazi korist u svom odnosu prema svojim ovcima, ali on svejedno daje život da bi njegovu stado živjelo: »Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju« (Iv 10, 10).

Vrlo bitna činjenica je da, kao što pastir poznaje svaku svoju ovcu, tako isto i Isus poznaje svakog po imenu. Zna se često čuti kako ljudi sumnjaju da Bog njih među tolikima vidi, čuje, poznaje. Osobito je to teško zamisliti u današnjem svijetu otuđenosti, kada u velikim gradovima susjed susjeda ne poznaje, iako žive vrata do vrata, kada je komunikacija sve manje osobna, a sve više virtualna. Ljudi su se otuđili međusobno, otuđili su se od Boga, pa misle i da se Bog od njih otuđio. Ali, Bog se nikad od čovjeka ne otuđuje. On svakog poznaje po imenu, zna za svakog kakav je i što nosi u svome srcu. Pastir Isus, koji život svoj daje za svoje ovce, njih poznaje i ljubi, te ne želi dopustiti da i jednu izgubi. Ali, iako je Isus dao svoj život za svoje stado, našao je način da zauvijek ostane s njim i da im trajno bude izvor života. U euharistiji on se uvijek iznova prinosi i postaje život onima koji mu dolaze.¹

I PASTIR I VRATA

U Ivanovu evanđelju, kada Isus o sebi govori kao o pastiru,

1 Usp. Mladen PARLOV, Pastir Dobri, u: Ante CRNČEVIĆ (ur.), *Povede ih na goru*, Zagreb, 2007., 94-97.

on se ujedno predstavlja i kao vrata: »Ja sam vrata. Kroza me tko uđe, spasit će se: i ulazit će i izlaziti i pašu nalaziti« (Iv 10, 9). Vrlo jasno Isus daje do znanja kako je On taj koji vodi u spasenje, Njega prihvatiti i slijediti znači proći kroz vrata koja vode k Bogu. Ali, mnogo je interesantniji dio rečenice u kojem Isus kaže »i ulazit će i izlaziti«. Ovo znači da svatko ima slobodu odabrati hoće li ući na Isusova vrata ili ne, a kada uđe nitko ga tu neće zadržati na silu ili zaključati, nego može izaći kada bude htio. Bog je svojoj djeci dao slobodu kao dar, i taj dar im nikada neće oduzeti, čak ni kada vidi da se oni tim darom pogrešno koriste. Ali će svoja vrata uvijek držati otvorenim i čekati da se u svojoj slobodi njegova djeca ipak za njega odluče. Tada će ih radosno dočekati i primiti raširenih ruku, poput milosrdnog oca iz Isusove prisposode (usp. Lk 15, 11-32).

PONOVI OPROST

To što nas ne prisiljava da se njemu vratimo ne znači da mu je svejedno jesmo li ušli na njegova vrata ili smo izašli. Bog želi spasenje svim ljudima, zato ih neprestano zove nazad k sebi. Nudi sakramente, nudi svoju riječ. Po sakramentu pomirenja oprašta čovjeku sva njegova lutanja, zablude i zloće, te pokazuje kako kod njega za svakog postoji nova šansa i po više puta, da on može sve oprostiti. Na njegovim vratima uvijek vrijedi: »Kucajte i otvorit će vam se« (Mt 7, 7). Jer se Dobri pastir nikad ne može odreći svoje zalutale ovce, nego pravi vesele zbog njezina povratka.

Tanju Bošnjak upoznala sam prije tri godine kada je Fondacija »Most«, čiji je ona jedan od osnivača, organizirala karneval u Somboru, manifestaciju koju do tada nismo imali prilike vidjeti u našem gradu. Posljednje dvije godine redovito je viđam u HKUD-u »Vladimir Nazor«, gdje aktivno sudjeluje u dramskoj sekciji. Činilo mi se zato da bi njena priča mogla biti zanimljiva i našim čitateljima. Razgovor smo prvo dogovorile poslije jedne od proba u Hrvatskom domu, no, baš tada se desilo da je rad s dramskom sekcijom preuzela glumica *Ljiljana Markovinović*, pa se proba odužila, jer trebalo je mnogo toga dotjerati u komadu s kojim se kreće na nekoliko gostovanja. Naš susret smo zato pomaknule za sljedeći dan. Na ugodan dvosatni razgovor, uz kavu, Tanja je došla sa svog salaša iz okolice Sombora, gdje živi posljednje tri godine.

GLUMA

Aktivno sudjelovanje u dramskoj sekciji u »Nazoru« zapravo je Tanjin povratak glumi, jer se na kazališnim daskama oprobala kao studentica u Dubrovniku, a i još prije toga u dramskoj sekciji u osnovnoj školi. »Audiciju u Hrvatskom domu, kod *Marije Šeremešić*, prošla sam prije više od 10 godina, ali sam zbog smrti supruga tada odustala od aktivnog sudjelovanja u dramskoj sekciji. Prije dvije godine odlučila sam se vratiti i nastaviti ono što mi je bila želja prije desetak godina. Prva predstava koju sam radila bila je 'Zum, treš, bum', a druga 'Aptaman', odnosno 'Draga moja Micika', kako je sadašnji naziv ove predstave. Za jesen je najavljena nova predstava, tako da će biti baš dinamično«, priča Tanja. Do tada čeka ih, tijekom svibnja, gostovanje u Baču i dva gostovanja u Hrvatskoj, kao i ljetna turneja po okolnim selima.

Dan prekratak za sve Tanjine ideje

FONDACIJA

Po formalnom obrazovanju Tanja je turizmologinja. Radila je, a i sada povremeno radi, kao turistički vodič za somborske turističke agencije. Sada nema mnogo vremena za taj posao, jer je njena preokupacija Fondacija »Most«, koju je prije manje od tri godine osnovala s kolegicom *Ksenijom Pezelj*. »Ideja nam je bila povezati kulturu, turizam, sport i obrazovanje. Imamo dobru suradnju s HKUD-om 'Vladimir Nazor', ali i dugim udrugama u Somboru. Organizirali smo do sada dva karnevala. No, ove godine nismo dobili sredstva, tako da će Sombor ostati bez karnevala. Nadamo se da će ipak biti nekog načina da dodemo do novca i da nećemo Somborce i goste uskratiti za jedan zanimljiv događaj.

Sajam sporta, kulture i obrazovanja pripremamo za rujan i nadamo se da ćemo tu tradiciju održati i ove godine. U rad fondacije uključen je veliki broj volontera, a okupljamo ljude koji vole ovaj grad, koji žele pomoći da nam dođe što više posjetitelja. Fondacija 'Most' ima već oko 500 članova. Nemamo mi niti novca, niti potrebe za nekom velikom reklamom, već se glas o nama prenosi putem naših članova. Prvo su to bile naše prijateljice, onda su došle njihove mame, tete, strine, djeca. Važno je da svi volimo iste stvari – putovanja, druženja, dobru hranu«, priča Tanja i dodaje da fondacija organizira i pjesničke večeri. Ideja je mnogo, a jedna od njih je turističko povezivanje Osijeka i Sombora, jer kako kaže naša poduzimljiva sugovornica ima mnogo toga zanimljivog što bi Somborci mogli vidjeti u Osijeku, i Osječani u Somboru i okolici.

Članovi fondacije vole ne samo ugostiti, već i putovati. Tako su redoviti posjetitelji kazališta u Novome Sadu i to ne samo na kazališnim predstavama, već i na operskim i balet-

skim predstavama. »Gdje god odemo trudimo se promovirati Sombor i naše domaćine pozvati da budu naši gosti. Sombor ima problem sa smještajem, jer hotel ne radi, pa je problem na jednom mjestu smjestiti veći broj gostiju. Recimo, bilo je interesiranja promatrača ptica koji su htjeli doći u Sombor, ali nismo uspjeli za sve njih osigurati smještaj i 10 čamaca koje bi iznajmili. Na kraju su otišli u Mađarsku«, priča Tanja.

DUBROVNIK

Zaintrigirala nas je rečenica da je svojevremeno kao studentica glumila u amaterskim kazališnim komadima u Dubrovniku, pa je pitam kao se ona, rođena Somborka, našla u tom gradu. »Poslije završene srednje škole odlučila sam otići i naći posao u Dubrovniku. Volim more, a Dubrovnik je bio izbor iz prostog razloga što do tada tamo nikada nisam bila. Poslije srednje škole želja mi je bila upisati studij novinarstva u Beogradu, ali kako na poslu nisam imala niti jedan slobodan dan da bih otišla do Beograda, šef me je poslao da se prijavim na Fakultet turizma i vanjske trgovine, koji je bio blizu mog posla. Prijavila sam se tek tako i ne interesirajući se što je bilo. Poslije nekoliko dana od svog šefa čula sam da sam primljena i tako sam ostala na

studijama u Dubrovniku«, priča Tanja o tim mladalačkim danima koji su joj ostali lijepa uspomena. Kolege sa studija bile su iz svih krajeva nekadašnje države, putovali su kao studenti na sajmove i druge turističke manifestacije. Nije upisala studij novinarstva,

ji »Dubrovačkih ljetnih igara«. Dio tog bogatog iskustva htjela je prenijeti i u Sombor ali, kaže, zaboravila je samo jednu važnu stvar – onda je za sve to bilo novca. No, bez obzira na to, iskustvo iz Dubrovnika itekako joj i danas pomaže.

No, tko god želi i danas može sebi priuštiti poneko putovanje, jer ne moraju to biti neke daleke destinacije već i neki zanimljiv predio u okolici.

SALAŠ

Tanja je prije tri godine napustila Sombor i stan u stambenoj zgradi i otišla sa sinovima *Strahinjom* i *Stefanom* i majkom živjeti na salašu u Lugovu nekoliko kilometara od Sombora. Kada je pitamo koje su najveće prednosti tog života uz smijeh odgovara – tamo se vrata ne zaključavaju. »Živimo u prirodi, imamo plovke, purice, piliće. Toliko nam prija život na salašu da se kada dođemo u grad prosto unervozimo«, kazuje naša sugovornica. Nama se nekako logičnim nastavkom ove priče čini ideja da se salaš otvori i za posjetitelje. O tomu razmišlja i Tanja, ali kaže bio bi to, za početak, kutak samo za članove fondacije.

I pokraj svih aktivnosti Tanja nalazi vremena i za druženje, a kulturni dan je petak kada se na kartanju okupi društvo od dvadesetak žena. Razmjenjuju se tu recepti, mustre, razni savjeti.

Dan joj je kratak, pa je i poslije ovog našeg razgovora odjurila dalje uz obećanje da ćemo se s nekim novim pričama sresti na još jednoj kavi.

Zlata Vasiljević

DIJELIMO S VAMA RECEPT

ŠUFNUDLE

Tanju, koja voli kuhati, zamolili smo da jedan recept podijeli s našim čitateljima. Nismo je pripremili za to pitanje, ali nije se dala zbuniti. Izdiktirala nam je jedan stari recept, za jedno staro narodno jelo. A kako to biva kod takvih recepata pravih mjera nema, nego se pravi onako od oka, na osjećaj. Prvo se pripremi krumpir pire, doda se zatim malo brašna, jedno jaje i malo soli. Brašna se dodaje toliko da se, dok se mijesi, ne lijepi za prste. Od tijesta se napravi valjak, koji se isječe na komadiće. Tijesto se skuha u vodi, a kuhano je kada se podigne na površinu. Skuhano tijesto se istrese na mrvice, pekmez, vrhnje, već po želji tko što voli.

ali je kao studentica pisala za »Dubrovački vjesnik« izvješća s Koločepa, Lopuda, Šipana i Mljeta. Bila je i u organizaci-

Nekako se podrazumijeva da Tanja obožava putovanja. Kaže, nekad ih je bilo mnogo više, ali bila su i neka druga vremena.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com
 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813, 0600/553-774, 0600/567-465

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

od 1991. sa vama

Alergotestiranje na 370 alergena, bez bola, bez krvi, pouzdano.

Poliklinika za vašu obitelj

NATJECANJA, FESTIVALI, MEMORIJALI...

Uspjesi mladih subotičkih tamburaša

POŽEGA: Međunarodno natjecanje tamburaša, solista i komornih sastava »Tambura instrumental festival« prvo po redu održano je od 25. do 27. travnja u Glazbenoj školi u Požegi. Mladi tamburaši natjecali su se u izvođenju klasične i folklorne glazbe, a sudjelovalo je 12 glazbenih škola iz Republike Hrvatske i 3 glazbene škole iz Republike Srbije - iz Subotice, Pančeva i Novoga Sada. Oko stotinu učenika natjecalo se u dvije kategorije: u kategoriji klasičnog programa i kategoriji folklornog programa, te su dodijeljene brojne nagrade, kao i posebna nagrada Grand Prix, najbolji među najboljima. Ova laskava titula pripala je *Zlatku Galiku*, učeniku Glazbene škole iz Požege. Iz subotičke Glazbene škole nagrade su osvojili: *Milica Lerić* – II. nagrada u kategoriji klasične glazbe; *Miran Tikvicki* – II. nagrada u kategoriji klasične glazbe i I. nagra-

da u folklornoj kategoriji, kao i srebrna medalja; *Magdalena Temunović* – II. nagrada u kategoriji klasične glazbe i I. nagrada u kategoriji folklorne glazbe te zlatna medalja. Svi nagrađeni su iz klase profesor *Vojislava i Mire Temunović*. Sljedeće godine, kako je rekla prof. Temunović, ovo natjecanje bit će održano u Subotici.

OSIJEK: Članovi Tamburaškog orkestra Hrvatske glazbene udruge »Festival bunjevački pisama« i ove godine sudjelovali su na 37. međunarodnom festivalu hrvatske tamburaške glazbe. Ove godine festival je bio u znaku 90. godišnjice rođenja njegova osnivača *Julija Njikoša*. Na festivalu je sudjelovalo 17 orkestara iz Hrvatske, Austrije, Slovenije i Vojvodine, podijeljenih u tri kategorije. Tamburaši iz HGU »Festival bunjevački pisama« natjecali su se u juniorskoj konkurenciji, te su osvojili zlatnu

prof. Vojislav Temunović, Milica Lerić, Magdalena Temunović, prof. Mira Temunović i Miran Tikvicki

plaketu »Tambura Paje Kolarića« s osvojenih 94,5 poena.

Orkestar je pripremila i njime dirigirala prof. Mira Temunović. Pokraj spomenute udruge, na ovome je festivalu iz Vojvodine sudjelovao i Dječji i Veliki subotički tamburaški orkestar.

VINKOVCI: 15. tamburaški memorijal Hrvoja Majića održan je 30. travnja u Vinkovcima u gradskom kazalištu »Jozo Ivakić«. U prvome dijelu programa nastupili su manji sastavi,

dok je u drugom dijelu nastupio Veliki brodski tamburaški orkestar. Manji sastavi koji su se predstavili na ovogodišnjem memorijalu bili su: Tamburaški orkestar KC »Gatalinka«, Vinkovci, Odjel za tamburu Glazbene škole »Josipa Runjanina«, Vinkovci, Tamburaški sastav »Slavonci«, Vinkovci, vokalni solist *Josip Paulić*, ansambl »Hajo«, Subotica, i komorni sastav HGU »Festival bunjevački pisama« iz Subotice.

Ž. V.

Temeljem članka 35, stavak 2, i članka 36 Zakona o kulturi (Službeni glasnik RS 72/2009.), članka 48 Zakona o radu (Službeni glasnik RS 24/2005.), članka 33 Statuta Moderne galerije »Likovni susret« Subotica i Odluke Upravnog odbora Moderne galerije »Likovni susret« Subotica (sjednica br. 3/2014. od 07.05.2014. godine), Upravni odbor Moderne galerije »Likovni susret« Subotica raspisuje

NATJEČAJ ZA IZBOR I IMENOVANJE RAVNATELJA MODERNE GALERIJE »LIKOVNI SUSRET« SUBOTICA

Uvjeti:

Pokraj općih uvjeta propisanih zakonom, kandidat mora ispunjavati sljedeće posebne uvjete:

- da ima visoku stručnu spremu (VII stupanj obrazovanja) – Filozofski fakultet iz struke povijesti umjetnosti ili srodnih znanosti (muzeologija i menadžment u kulturi),
- da ima tri godine radnog iskustva u svojoj struci unutar muzejsko-galerijske djelatnosti,
- da ima položen stručni ispit.

Prilikom izbora kandidata za ravnatelja Moderne galerije »Likovni susret« Subotica, Upravni odbor će posebno cijeniti i sljedeće uvjete:

- da se kandidat odlikuje stručnim, radnim i organizacijskim sposobnostima,
- da kandidat ima aktivno znanje jednog svjetskog jezika.

Uz prijavu kandidat treba podnijeti dokaze o ispunjavanju uvjeta natječaja, planirani program rada za mandatni period, svoju radno-profesionalnu biografiju (uključujući ovjerenu fotokopiju dokaza o potrebnoj stručnoj spremi, ovjereni dokaz o položenom stručnom ispitu, dokaz-potvrdu o potrebnom radnom stažu), uvjerenje o državljanstvu Republike Srbije, uvjerenje da nije osuđivan i da se protiv njega ne vodi kazneni postupak – ne starije od 6 mjeseci.

Rok za podnošenje prijave je 8 dana od dana objavljivanja natječaja. Natječaj će biti objavljen u sljedećim novinama: »Subotičke novine«, »Magyar Szó«, »Hrvatska riječ«.

Prijave slati na adresu:

Moderne galerija »Likovni susret« Subotica, Park Ferenc Rajhla 5, 24000 Subotica, s naznakom »za konkurs«.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Stari album *Stipana i Andrije Andrašića* iz Sonte čuva mnoge fotografije koje ne podupiru samo njihova osobna sjećanja, nego su mnoge od njih izvadak iz prošlosti sončanskih Šokaca. Prava su dokumenta koja umjesto riječi svjedoče o statusu, radnim aktivnostima, načinu odijevanja i prehrane pa i ekonomskom stanju njihovih predaka. Na ovoj fotografiji, snimljenoj 1963. godine, Stipan priprema kukuruzne ljuske za kalupljenje duhana. Poput mnogih paorskih obitelji te dobi i Andrašići su, pored ostalih kultura, proizvodili određenu količinu duhana.

PROFITABILNA KULTURA

»Poput mnogih Sončana i mi smo proizvodili duhan. Ova biljka je tada bila vrlo profitabilna kultura, a otkupna stanica, takozvana vaga, bila je u susjednom

selu Svilojevu. Moji su duhan proizvodili nekoliko generacija unatrag. Kad sam od oca preuzeo paoršag, par godina sam i ja održavao tu obiteljsku tradiciju, međutim, poput ratarstva općenito i proizvodnja duhana vremenom je postajala sve manje isplativa. Danas mu je otkupna cijena vrlo niska, tržište je neregulirano pa na njemu najviše zarađuju mešetari, dakako, na štetu proizvođača«, kaže Stipan.

PROIZVODNJA NA STARINSKI NAČIN

»Proizvodnja duhana na starinski način zahtijevala je dosta ljudske radne snage. Kako su tadašnje sončanske obitelji u većini bile mnogočlane, nadničari im nisu bili potrebni. Ova biljka zahtijevala je puno više njege od svih ratarskih kultura, osobito u vrijeme branja. Izjutra bi se usta-

Sjećanje na uzgajanje duhana

jalo jako rano, jer se nije moglo brati kad užegne sunce. Dozreli listovi duhana bi se obrali, dovezli u kuću i pripremali za prodaju. Nizali bi se na konce, a onda podizali na mjesta predviđena za sušenje. Kod nas je to bio čardak, zbog stalnoga propuha. Kad bi se osušio, kalupili smo ga i odvozili na vagu u Svilojevo. Tamo su otkupljivali sav duhan, bio on dobre ili loše kvalitete. Različita je bila jedino cijena. Prigodom predaje duhana bila je realizirana i isplata na licu mjesta, pa se često dešavalo da se u Sontu vratimo dosta veseli, nakon brojnih »aldumaša«. Dio duhana kojega bismo uspjeli uzgojiti poskrivečki od vrlo rigoroznih državnih kontrolora, ostavljali bismo u kućama, za vlastitu uporabu, jer većina tadašnjih pušača nije kupovala cigarete, nego ih je zavijala, poglavito u novinski papir. Kontrolori su izlazili na njive, prebrojavali biljke, mi smo se dovijali i sadili ih među kukuruz, a ukoliko bi nekoga u tome uhvatili, rigorozno bi ga kažnjavali pa bi mnogima pušenje i presjelo«, kroz smijeh priča Stipan Andrašić.

O DUHANU

Duhan potječe iz Sjeverne i Južne Amerike. Izraste do 2 m visine, s listovima do 70 cm duljine. Dozreli listovi se suše i prepuštaju fermentaciji, kako bi se tako pripremljeni koristili za pušenje, ušmrkivanje i žvakanje. Duhan je i osnov za proizvodnju insekticida, od sjemenki se ekstrahira tehničko ulje. Rabi se i u farmaceutskoj industriji zbog visoke sadržine nikotina. Sve do otkrića Amerike nije bio poznat Europljanima. Plodovi ove biljke smatraju se vrlo štetnim, čak i zločudnim. Duhanski dim sadrži kapljice smole, nikotin, ugljen monoksid i druge po zdravlje štetne plinove. Osnovni aktivni farmakološki sastojak duhana je nikotin i on uzroči naviku i ovisnost. Pod utjecajem nikotina nestaje osjećaj umora, gubi se nagon za konzumacijom hrane, postupno se gubi i osjećaj mirisa i ukusa, stežu se vene, ubrzava rad srca, povećava se krvni i srčani tlak, a istodobno se povećava i razina masnoće i šećera u krvi. S druge strane, duhanska industrija je danas među najvećim poslodavcima u svijetu.

Ivan Andrašić

OČNA KUĆA
optika i ordinacija
na jednom mjestu
551-045
Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Zašto? Kako? Molim?

Tko je izmislio patentni zatvarač?

Prvi patentni zatvarač osmislio je Whitcomb Judson, ali bio je prilično nezgrapan. Švedanin Gideon Sundbäck promijenio je način na koji se ljudi odijevaju – unaprijedivši

novi način zatvaranja hlača nazvan patentni zatvarač (u nas poznat i kao »ciferšlus«, »rajsferšlus« ili »zip«). Sundbäck je umetnuo mnogo više zubaca. Između Sundbäcka i Judsona nije zbog toga bilo nesuglasica; štoviše, sve je ostalo u obitelji, jer je Sundbäck oženio Judsonovu kćer. Naziv zipper kasnije je ustoličila tvrtka BF Goodrich 1923. godine. Japanska tvrtka YKK 1934. godine zauzela je tržište proizvodeći tisuće patentnih zatvarača na dan. Patentni zatvarač najprije je bio popularan kod djece, čije su se ručice teško snalazile s gumbima, ali 1937. godine postao je najpopularniji način zakopčavanja hlača.

U zadanoj osmosmjerci pronađi sve zadane riječi, koje počinju na:

Na slovo, na slovo, recimo... B

kad pronađeš zadane riječi ostat će ti zadano slovo!

BUBAMARA, BIKIKL, BANANA, BOSNA, BOŽIĆ, BIJELO, BRAVO, BRDO, BRAK, BINA, BIK i BIČ

B	U	B	A	M	A	R	A
A	B	I	O	D	R	B	B
N	R	C	B	S	R	I	O
A	A	I	I	A	N	Č	Ž
N	V	K	K	A	B	A	I
A	O	L	E	J	I	B	Ć

Školski rad

Jeste li se ikada pitali kakve sastave pišu drugi? O čemu? O kome? Ima li tu stvarnosti ili samo radi mašta? Jesu li ozbiljni ili komični? Mogli bi pitanja do sutra nabrajati, no, kratko rečeno, vjerujem da ima svega i, priznat ćete, ni nastavnicima nije uvijek lako dati prave ocjene.

Učeničke radove koje donosimo u ovome broju poslala nam je nastavnica hrvatskog jezika u OŠ »Matko Vuković« iz Subotice Ivana Matić.

Zvukovi subotičkih ulica

Svi misle - Subotica je ista kao i svi drugi gradovi. Ali svi griješe! O Subotici su otpjevane mnoge pjesme. Pjesme su pjevale obično o njezinoj ljepoti, ali nitko nije spomenuo zvukove subotičkih ulica.

Svakog jutra malo-pomalo čuje se glasno: »Ciju, ciju! Ciju,« pa tišina. Pa još jednom: »Hu-hu...! Ga-ga, kra-kra-kra...!« To se ptice oglašavaju i najavljuju jutro.

»Ding, gong, ging, gong,« oglašavaju se crkvena zvona i svi žure da stigu na nedjeljnu misu. »Trrrr...« čuje se autobus. »Brm-brm-brm« čuju se motori i automobili na semaforu koji čekaju zeleno svjetlo. Odjednom kap-kap-kap-kap – čuju se kapljice kiše... »Pljus!« Malo dijete skače po velikim lokvama vode.

»Fijuuuuu,« snažni vjetar raščupao je kose građana i oteo im kišobrane. »Kuc-kuc,« učenik petog razreda izašao je iz škole i kuca na mamina vrata, a ona ga pusti unutra i poljubi mokru glavu: »Cmok!«

Ivana Imrić, 5. h

Avantura jedne cipele

Nekada davno u malom gradu Kićićaniću živjele su sve cipele svijeta, a s njima živio je obućar Oli. Kada bi Oli napravio par cipela, odmah bi poslao pismo u grad pun ljudi. Pisma su stizala obućaru Kiksu koji je stavljao oglase i ljudi su naručivali cipele koje je Oli pravio. Oli je svaki dan napravio po pedeset pari cipela, a brod koji ih je nosio u ljudski svijet dolazio je samo subotom. Svaka cipela je sa svojim parom otputovala Kiksu, osim Dine. Dina je bila stara, pokidana, izuljana cipela i nitko je nije volio jer nije imala para. Oli je napravio Dinu i njenog para zajedno, ali je poslije dva dana Dinin par nestao. Od tog dana Dina tuguje. Jedne subote, kada je brod stigao, Dina je skinula mašnicu sa sebe, spakirala je u torbu i odlučila pobjeći iz Kićićanića. Kada su se sve cipele ukrcale, uskočila je kapetanov džep i ušla u brod.

Putovali su tri dana. Dok su druge cipele pravile zabave i elegantne večere, Dina je sjedila u kutu kabine kapetana Brkonjića. Kada su napokon stigli, pričevala je da se svi iskrcaju pa je zadnja izašla.

Mislila je pronaći obućara Kiksa i zamoliti ga da je popravi i uljepša. Htjela je pratiti ostale cipele, ali nijedna cipela nije išla kod obućara, nego u ruke svog vlasnika. Odlučila je malo prošetati gradom i tako dospjela u trgovinu cipela. Tamo je bilo puno cipela, kao i ljudi. Dok je jedna djevojčica birala cipele, Dina se slučajno našla ispod police s dječjim cipelama. Odjednom je djevojčica počela vikati i objašnjavati mami i trgovcu da želi baš tu cipelu, a mama i trgovac su je začuđeno gledali, ali djevojčica je bila uporna. Dobili su je besplatno jer je

trgovac tvrdio da to nije cipela iz trgovine. Odmah poslije otišli su kod obućara i uredili Dinu. Dina je bila presretna, ali joj nije bilo jasno zašto je djevojčica odabrala nju pa ju je pitala. Djevojčica je odgovorila da ona ima samo jednu nogu i da je zato stalno u kolicima. Dina je bila sretna jer je napokon našla nekog tko joj je sličan. Djevojčica i Dina živjele su sretno i nerazdvojno sve dok djevojčici nije poraslo stopalo.

Katarina Piuković, 6. h

Novi broj Hrcka

Idućeg petka, 16. svibnja, iz tiska izlazi još jedan broj našeg zajedničkog podlistka »Hrcko«. Što sve donosimo u ovome novom broju saznat ćete ukoliko svoj primjerak potražite kod učiteljice. Tko su sretni detektivi? Hm, vidjet ćete! Smijem vam samo reći kako je i ovaj broj pun zanimljivosti! Uvjerite se sami!

PETAK 9.5.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:18 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Novi Zeland iz zraka: Kranji jug, dokumentarna serija
11:00 Ni da ni ne
11:50 Vijesti iz kulture
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Labirint
14:10 Abeceda zdravlja: KBB (Kronična bubrežna bolest)
14:30 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:43 Riječ i život: Kako iz blokiranog stanja?
15:13 Index
15:43 Alpe-Dunav-Jadran
16:13 Kralj vinograda, serija
17:00 Vijesti
18:15 Znanstveni krugovi
18:42 Iza ekrana
19:00 Javna stvar - politički intervju
19:30 Dnevnik
20:06 Znaš li tko si? : David Suchet, dokumentarna serija
21:09 Europa pjeva - Concordia discors
21:20 Europa pjeva, prijenos
23:05 Dnevnik 3
23:40 Opsesija, američki film - Filmski maraton
01:15 Selling Innosence, kanadski film - Filmski maraton,
02:50 Claire, američko-francuski film - Filmski maraton
04:10 Riječ i život: Kako iz blokiranog stanja?
04:40 Hrvatska uživo
05:40 Ljubav u zaleđu, serija

05:14 Najava
05:17 Moć sudbine, telenovela
06:02 Moć sudbine, telenovela
06:47 TV vrtić: Vaza
06:59 Krčić prikazuje: Maraton, Tko je najbrži, Sat (R)
07:03 Tajni dnevnik patke Matilde: Sami u školu (R)
07:15 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
07:45 Batman i hrabri superjunaci, crtana serija

08:10 Vatrene kugla, serija
08:32 Školarci obavještaji
09:00 Školski sat: Kultura plesa
09:30 Puni krug
09:45 Svaki dan dobar dan: Moja misija - spašavanje životinja
10:25 Pozitivno
10:55 Biblija
11:35 Napravljeno po mjeri, dokumentarna serija
12:00 Divlji u srcu, serij
12:45 Nordska kuhinja Tareqa Taylora, dokumentarna serija
13:15 Claire, američko-francuski film
14:35 Glazba, glazba...
14:50 Edgemont, serija
15:15 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat: Kultura plesa
17:00 Puni krug
17:15 Briljanteen
17:55 Tračnica, serija
18:40 Večer na 8. katu
19:30 TV vrtić: Vaza
19:42 Tajni dnevnik patke Matilde: Sami u školu (R)
19:55 Hot spot: Klapa Rišpet & Jelena Rozga - Prsti zapleteni
20:05 Selling Innosence, kanadski film
21:45 Lewis, serija
23:25 Zločinački umovi, serija
00:10 Scott i Bailey, serija
01:00 Noćni glazbeni program

06:25 RTL Danas, (R)
07:10 Aladdin
07:35 Moji džepni ljubimci
07:50 Virus attack
08:10 Snažne žene, serija
09:10 TV prodaja
09:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:10 TV prodaja
10:25 Odbačena, serija
11:00 Odbačena, serija
11:30 Villa Maria, serija
12:40 Pet na pet, kviz (R)
13:35 Tajne, serija (R)
14:45 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
16:45 Cobra 11, akcijska serija
17:35 Ekkluziv Tabloid, magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Bourneova nadmoć, igrani film, akcijski triler
22:20 Colombiana - TV premijera, film, akcijski
23:10 Colombiana - TV premijera, film, akcijski
00:30 Bez traga, (R)
01:30 RTL Danas, (R)
02:10 Kraj programa

SUBOTA 10.5.2014.

06:57 Iza ekrana
07:30 Destry ponovno jaše, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:05 Normalan život
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:35 Veterani mira, emisija
13:23 Duhovni izazovi
13:55 Prizma
14:45 Kućni ljubimci
15:20 Royal Scandal, kanadsko-američki film
17:00 Vijesti
17:20 Seoska gozba: Baranja, gastroputopis
18:07 Manjinski mozaik
18:25 Lijepom našom: Bugojno (BiH)
19:30 Dnevnik
20:05 Loto 7/39
20:12 Mjesta UNESCO-ove svjetske kulturne baštine u Austriji, dokumentarni film
21:00 Eurosong 2014 finale, prijenos
00:20 Dnevnik 3
00:55 Paranormalno, američki film - Filmski maraton
02:20 Destry ponovno jaše, američki film - filmski maraton
03:50 Novi Dubrovnik Nikole Dobrovića
04:25 Vijesti iz kulture
04:32 Duhovni izazovi
05:02 Veterani mira, emisija
05:47 Prizma

05:19 Najava
05:22 Turistička klasa (R)
05:52 Moć sudbine, telenovela
06:37 Moć sudbine, telenovela
07:22 Dim dam dum, crtani film
07:27 Wot wot's, crtani film
07:37 Priče za sva vremena, crtana serija
07:47 Mali ljudi
07:52 Mali ljudi
07:57 Magično drvo, serija
08:25 TV vrtić: Mama
08:34 Ured za zagonetke: Slučaj Mačka
08:40 Vedranovi velikani: Marko Babaja
09:20 T3I, tri istražitelja i tajna Otoka kostura - njemački film za djecu
10:50 Mjesto pod suncem
11:40 Kroz tvoje oči,

dokumentarna serija
12:15 Looking for Miracles, kanadski film
13:55 Znaš li tko si? : David Suchet, dokumentarna serija
15:25 Nebesko plavetnilo, serija za mlade
16:10 Dolina sunca, serija
16:55 Dolina sunca, serija
17:40 Top Gear, dokumentarna serija
18:30 Simpsoni, humoristična serija
18:55 Vaterpolo, PH: Mladost - Primorje, 2. utakmica finala
20:15 Agnetha - ABBA i poslije, dokumentarni film
21:10 Dosjei X - Želim vjerovati, američki film
22:50 Scott i Bailey, serija
23:40 Scott i Bailey, serija
00:30 INmusic festival 2013. - Basement Jaxx
01:50 Noćni glazbeni program

06:15 RTL Danas, (R)
06:55 Phineas i Ferb
08:15 Sofija Prva
08:25 Ekkluziv Tabloid, (R)
08:40 Učilica, kviz za djecu
09:30 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
11:00 Malcolm u sredini, serija
11:30 Malcolm u sredini, serija
11:55 Malcolm u sredini, serija
12:45 Bourneova nadmoć, film, akcijski triler (R)
14:55 Pink Panther ponovno napada, film, komedija
16:30 RTL Vijesti
16:40 Pink Panther ponovno napada, film, komedija
17:10 Koledžicom po svijetu
18:30 RTL Danas,
19:15 Galileo, emisija
20:00 Kung fu panda, film, akcijski animirani
21:50 Norbit, film, komedija
23:55 Ljubavni zov, igrani film, komedija
02:05 Astro show
03:05 RTL Danas, (R)
03:50 Kraj programa

NEDJELJA 11.5.2014.

06:45 Lijepom našom: Bugojno (BiH)
08:00 Sretna obitelj, američki film
09:50 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:15 Press klub

11:00 Ubojstvo, napisala je
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:23 Split: More
14:00 Nedjeljom u 2
15:05 Mir i dobro
15:40 Pošteno i prema zakonu
16:30 Suvremenici: Đuro Seder
17:00 Vijesti
17:15 Vrtlarica
17:45 Sretna obitelj, serija
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 6/45
20:12 Potjera, kviz
21:00 Stipe u gostima
21:35 Damin gambit: Jadranka Reihl-Kir
22:25 Dnevnik 3
23:00 Klasika mundi: Europski koncert Berlinske filharmonije iz Madrida (2. dio)
00:05 Igrani film - strani
01:45 Press klub
02:25 Nedjeljom u 2
03:25 Damin gambit: Jadranka Reihl-Kir
04:08 Mir i dobro
04:38 Plodovi zemlje
05:28 Split: More
05:58 Vrtlarica (R)

04:07 Najava
04:10 Labirint (R)
04:55 Moć sudbine, telenovela
05:40 Moć sudbine, telenovela
06:25 Moomini, crtana serija
06:50 Tintinove pustolovine
07:15 Zvonko u Zemlji
07:25 Vatrogasac Sam
07:35 Gladijatorska akademija
08:00 Mowgli, crtana serija
08:25 Tajni dnevnik patke Matilde: Sami u školu (R)
08:40 Laboratorij na kraju svemira: Muzičke čaše (R)
08:50 T3I, tri istražitelja i tajna strašnog dvorca - njemački film za djecu
10:20 Pozitivno
10:50 Biblija
11:00 Vukomerec (Zagreb): Misa, prijenos
12:35 Ni da ni ne: Plaće nastavnika
13:30 Freche Mädchen, njemački film
15:05 Magazin LP
15:30 Uoči SP, Brazil 2014. - dokumentarna serija
16:00 Nedjeljom lagano
17:25 Rukomet, PH: Poreč - Varaždin, prijenos
19:15 Putokazi 30 godina - Porculan
20:00 Dvije sestre za kralja, britansko-američki film
21:55 Američki gangster, američki film

00:25 Večer s Joolsom
Hollandom
01:25 INmusic festival 2013.
- NOFX
02:25 Noćni glazbeni program

06:20 RTL Danas, (R)
07:05 Phineas i Ferb
08:20 Svemoguća Spiderman
09:00 Galileo, emisija
09:55 InDizajn s Mirjanom
Mikulec - nove epizode
10:35 TV prodaja
10:50 Malcolm u sredini, serija
11:20 Malcolm u sredini, serija
11:50 Malcolm u sredini, serija
12:30 Kung fu panda, igrani
film, akcijski animirani (R)
14:15 Norbit, igrani film,
komedija (R)
16:25 Mjenjačnica
16:30 RTL Vijesti
16:40 Mjenjačnica
17:35 RTL Extra Magazin
18:30 RTL Danas
19:15 Sulejman Veličanstveni
20:00 Žikina ženidba, igrani
film, komedija
22:00 Kriza, serija
22:40 CSI: Miami, serija
23:35 CSI: Miami, serija
00:30 CSI: Miami, serija
01:25 Astro show
02:25 Siguran plan, igrani
film, triler
04:05 RTL Danas, (R)
04:50 Kraj programa

PONEDJELJAK
12.5.2014.

06:40 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:18 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Novi Zeland iz zraka,
dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Glas domovine
13:45 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
14:10 Jezik za svakoga
14:20 Vijesti iz kulture
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža: Treća
dob
15:30 Godine za pamćenje
1966., dokumentarna
serija
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Potrošački kod
18:50 Kazalište u kući,
humoristična serija
19:30 Dnevnik
20:08 TV Bingo
20:30 Univerzum uma:
Tajne mozga - misterij
uma, dokumentarna serija
21:05 Fokus
22:05 Domovina, serija
23:05 Dnevnik 3
23:40 Hoću živjeti - ciklus
hrvatskog filma

01:25 Što vas žulja?
02:10 Društvena mreža: Treća
dob
02:50 Potrošački kod
03:20 Fokus
04:15 Glas domovine
04:40 Pogled preko granice -
Hrvati u BiH
05:05 Hrvatska uživo
06:05 Ljubav u zaleđu, serija

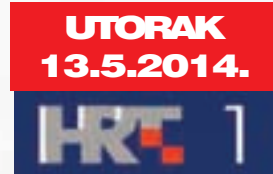
05:12 Najava
05:15 Moć sudbine, telenovela
06:00 Moć sudbine, telenovela
06:45 TV vrtić: Selo
06:55 Ninin kutak: Sat Ura
Hura
07:00 Čarobna ploča: Engleski
- slovo K (R)
07:15 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:45 Batman i hrabri
superjunaci
08:07 Vatrene kugle, serija
08:32 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Znanost za djecu (Boli
glava itd.)
09:45 Briljanteen
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent
za nekretnine,
dokumentarna serija
11:55 Divlji u srcu, serija
12:40 Nordijska kuhinja
Tareqa Taylora,
dokumentarna serija
13:10 Glazba, glazba...
13:20 Knjižara krimića,
američki film

14:45 Edgemont, serija
15:10 Nebesko plavetnilo,
serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Znanost za djecu (Boli
glava, itd.)
17:15 DW: Shift
17:30 Village Folk: Zlatni
paški sir
17:40 Novi dom, novi život -
dokumentarna serija
18:10 Svaki dan dobar dan
18:50 Dr. Oz, talk show
19:30 TV vrtić: Selo
19:40 Čarobna ploča: Engleski
- slovo K (R)
20:05 Svlačionica: Drago
Čosić, talk-show
21:00 Muriel se udaje,
australski film
22:45 Završni udarac, serija
23:30 Fringe, na rubu - serija
00:15 Seks i grad,
humoristična serija
00:45 Noćni glazbeni program

07:00 RTL Danas, (R)
07:45 Aladdin
08:10 Moji džepni ljubimci
08:25 Virus attack
08:45 Sulejman Veličanstveni,
povijesna serija (R)
09:50 RTL Extra Magazin, (R)
11:05 Odbačena, serija
11:35 Odbačena, serija
12:00 Villa Maria, serija
12:55 TV prodaja
13:10 Pet na pet, kviz (R)
14:05 Prljavi pokvareni

varalice, igrani film,
komedija
16.30 RTL Vijesti
16.45 Cobra 11, akcijska serija
17.35 Ekkluziv Tabloid,
magazin
18.30 RTL Danas
19.20 Pet na pet, kviz
20.05 Tajne, dramska serija
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!,
kulinarski show
23.00 RTL Vijesti
23.20 Smrtonosna utrka, film
01.25 Kriza, serija (R)
02.00 CSI: Miami, serija (R)
03.00 Astro show, (R)
04.00 RTL Danas, (R)
04.45 Kraj programa

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:18 Kad srce zatreperi
10:00 Vijesti
10:15 Novi Zeland iz zraka
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Drugi format
14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16.30 sati.
Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljom od 13.05 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH
• Kronologija • Dogodilo se na današnji dan •
Jezični savjetnik • Govorimo hrvatski«

19.00 - 19.30

• Poetski predah • »Popularne melodije« - zabavna
glazba (ponedjeljkom) • »Na valovima hrvatske glaz-
bene tradicije« - narodna glazba (utorkom) • »Veliki
majstori glazbe« - ozbiljna glazba (srijedom) • »Rock
vremeplov« (četvrtkom) • »Minute za jazz« (petkom)

19.30 - 20.00

• »Europski magazin« - magazin Radija Deutsche
Welle (ponedjeljkom) • »Kulturna povijest« (utorkom)
• »Znanjem do zdravlja« (srijedom) • »Razmišljanje
dopušteno« (četvrtkom) • »Tjedni vodič« (petkom)

20.00 - 20.30

• »U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • »Aktualije« (utor-
kom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kultur café« -
magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
• »Vodič za moderna vremena« - emisija Hrvatskoga
radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic
vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 »Vojvodanski tjedan«
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 »Vjerska emisija«, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 »Putnici kroz vrijeme« emisija za djecu
Hrvatskoga radija
• 20.00 »Hrvatima izvan domovine« - emisija
Pitomog radija iz Pitomače (RH)
20.55 Odjava programa

16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti
18:20 Pravilo 72
18:50 Kazalište u kući,
humoristična serija

19:30 Dnevnik
20:05 Potjera, kviz
21:00 EU izbori 2014.
21:55 Domovina, serija
22:45 Dnevnik 3
23:20 Putem europskih
fondova
23:35 Ivan Kukuljević
Sakcinski: Juran i Sofija,
snimka kazališne
predstave

01:10 Što vas žulja?
01:55 EU izbori 2014.
02:45 Društvena mreža
04:00 Pravilo 72
04:30 Duhovni izazovi
05:00 Hrvatska uživo
06:00 Ljubav u zaleđu, serija

05:12 Najava
05:15 Moć sudbine, telenovela
06:00 Moć sudbine, telenovela
06:45 TV vrtić: Naočale
06:55 Ninin kutak: Čovječe,
ne ljuti se!
07:00 Danica i šišmiš
07:05 Profesor Baltazar:
vjetrovita priča
07:15 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:45 Batman i hrabri
superjunaci, crtana serija

08:07 Vatrene kugla, serija
08:32 Školarci obavještajci,
serija za djecu
09:00 Školski sat
09:35 Navrh jezika
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent
za nekretnine,
dokumentarna serija

11:55 Divlji u srcu, serija
12:40 Nordijska kuhinja
Tareqa Taylora,
dokumentarna serija
13:20 Knjižara krimića:
Mystery Weekend,
američki film

14:45 Edgemont, serija
15:10 Nebesko plavetnilo,
serija za mlade
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:05 Navrh jezika
17:15 Garaža: M.O.R.T
17:45 Novi dom, novi život -
dokumentarna serija

18:15 Svaki dan dobar dan
18:55 Dr. Oz, talk show
19:35 TV vrtić: Naočale
19:45 Ninin kutak: Čovječe,
ne ljuti se!
19:50 Danica i šišmiš
20:05 Top Gear

21:10 Alex i Emma, američki
film
22:45 Završni udarac, serija
23:30 Fringe, na rubu - serija
00:12 Seks i grad,
humoristična serija
00:42 Noćni glazbeni program

06.25 RTL Danas, (R)
07.10 Aladdin
07.35 Moji džepni ljubimci
07.50 Virus attack
08.10 Snažne žene, serija
09.25 Ekkluziv Tabloid, (R)

10.25 Odbačena, serija
11.00 Odbačena, serija
11.30 Villa Maria, serija
12.40 Pet na pet, kviz (R)
13.35 Tajne, serija (R)
14.45 Tri, dva, jedan - kuhaj!,
kulinarski show (R)

16.30 RTL Vijesti
16.45 Cobra 11, akcijska serija
17.35 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz

20.00 Tajne, dramska serija
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.00 RTL Vijesti,
23.20 Muke sestre, film
01.10 Smrtonosna utрка,
film (R)

03.05 Astro show
04.05 RTL Danas, (R)
04.45 Kraj programa

**SRIJEDA
14.5.2014.**

06:37 Najava
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:18 Kad srce zatrepri
10:00 Vijesti
10:15 Novi Zeland iz zraka,
dokumentarna serija
11:00 Što vas žulja?
11:45 Jezik za svakoga
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:20 Reporter: Gubici i tužbe
"Dobro poslovanje"
Deutsche Bank"

14:10 Jezik za svakoga
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera
17:00 Vijesti

18:20 Eko zona
18:50 Kazalište u kući
19:30 Dnevnik
20:06 Loto 7/39
20:11 Seoska gozba,
gastroputopis
21:00 Paralele

21:30 Pola ure kulture
22:00 Domovina, serija
22:55 Dnevnik 3
23:30 Wer wenn nicht wir
(Ako ne mi, tko će?),
njemački film - ciklus
Kino Europa

01:30 Što vas žulja?
02:15 Društvena mreža
03:30 Prekid programa radi
redovnog održavanja
04:55 Hrvatska uživo
05:55 Ljubav u zaleđu, serija

05:22 Najava
05:25 Moć sudbine, telenovela
06:50 TV vrtić: Kuća
07:00 Krčić prikazuje:
Kazalište, Linapark, Film
07:05 Malo obećanje,
hongkonška drama za
djecu

07:20 Pustolovine Prudence
Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla, serija

08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 EBU dokumentarci -
Izazovi
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show

11:05 Phil Spencer: Tajni agent
za nekretnine,
dokumentarna serija

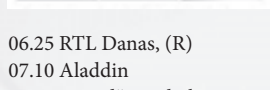
11:55 Dobra žena, serija
12:40 Nordijska kuhinja
Tareqa Taylora,
dokumentarna serija
13:20 Knjižara krimića:
Fotografija, američki film

14:45 Edgemont, serija
15:10 Nebesko plavetnilo
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 EBU dokumentarci -
Izazovi (R)

17:15 Generacija Y
17:40 Novi dom, novi život
18:00 Svaki dan dobar dan
18:45 Vaterpolo, PH: Primorje
- Mladost, 3. utakmica
finala

20:00 Nogomet, EL - emisija
21:00 Torino: Nogomet, EL -
prijenos finalne utakmice
22:55 Nogomet, EL - emisija
23:20 Zakon i red: Zločinačke
nakane, serija

00:05 Seks i grad, serija

06.25 RTL Danas, (R)
07.10 Aladdin
07.35 Moji džepni ljubimci
07.50 Virus attack
08.10 Snažne žene, serija
09.25 Ekkluziv Tabloid, (R)

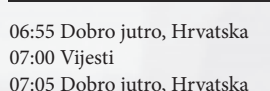
10.25 Odbačena, serija
11.00 Odbačena, serija
11.30 Villa Maria, serija
12.40 Pet na pet, kviz (R)
13.35 Tajne, serija (R)
14.45 Tri, dva, jedan - kuhaj!,
kulinarski show (R)

16.30 RTL Vijesti
16.45 Cobra 11, akcijska serija
17.35 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Tajne, dramska serija
21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!

23.00 RTL Vijesti
23.20 Kost, serija
00.15 Kost, serija
01.15 Mučke sestre, igrani
film, komedija (R)

03.00 Astro show
04.00 RTL Danas, (R)
04.40 Kraj programa

**ČETVRTAK
15.5.2014.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:15 Kad srce zatrepri
10:15 Novi Zeland iz zraka
11:00 Što vas žulja?

11:45 Abeceda zdravlja
12:00 Dnevnik 1
12:35 Znaj da te volim
13:18 Paralele (R)
13:48 Reporter: Strah ima
tisuću očiju, Gradovi i
terorističke prijetnje

14:18 Abeceda zdravlja
14:30 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:45 Društvena mreža
16:00 Puna kuća Raftera

17:00 Vijesti
18:20 Turistička klasa
18:50 Kazalište u kući
19:30 Dnevnik
20:06 Večer na 8. katu
21:00 Debata kandidata
za predsjednika
Europske komisije

22:35 Domovina, serija
23:30 Dnevnik 3
00:05 Drugi format
00:45 Emisija
01:40 Što vas žulja?

02:25 Društvena mreža
03:40 Abeceda zdravlja (R)
03:50 Drugi format
04:30 Turistička klasa
05:00 Hrvatska uživo

06:00 Ljubav u zaleđu, serija
05:25 Moć sudbine, telenovela
06:07 Moć sudbine, telenovela
06:50 TV vrtić

07:00 Profesor Baltazar
07:06 Laboratorij na kraju
svemira
07:15 Crtani film
07:20 Pustolovine Prudence

Petitpas, crtana serija
07:50 Corto Maltese
08:15 Vatrene kugla, serija
08:37 Školarci obavještajci
09:00 Školski sat
09:30 Kokice

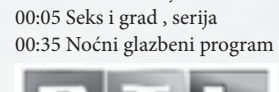
09:45 Svaki dan dobar dan
10:25 Dr. Oz, talk show
11:05 Phil Spencer: Tajni agent
za nekretnine
11:55 Dobra žena, serij
12:40 Nordijska kuhinja
Tareqa Taylora

13:20 Knjižara krimića:
Predviđanje ubojstva,
američki film
14:45 Edgemont, serija
15:10 Nebesko plavetnilo
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Školski sat
17:00 Kokice

17:15 Močvarna staništa: Krila
nad močvarom (2.dio)
17:45 Novi dom, novi život
18:15 Svaki dan dobar dan
18:55 Dr. Oz, talk show

19:45 Laboratorij na kraju
svemira (R)
20:05 Divlja Arabija: Nemirni
pijesak ili pomoćni
pijesak, dok. serija
21:00 Hvala što pušite,
američki film

22:35 Završni udarac, serija
23:20 Zakon i red: Zločinačke
nakane, serija
00:05 Seks i grad, serija
00:35 Noćni glazbeni program

06.25 RTL Danas, (R)
07.10 Aladdin
07.35 Moji džepni ljubimci
07.50 Virus attack
08.10 Snažne žene, serija
09.25 Ekkluziv Tabloid, (R)

10.25 Odbačena, serija
11.00 Odbačena, serija
11.30 Villa Maria, serija
12.40 Pet na pet, kviz (R)
13.35 Tajne, serija (R)
14.45 Tri, dva, jedan - kuhaj!, (R)

16.30 RTL Vijesti
16.45 Cobra 11, akcijska serija
17.35 Ekkluziv Tabloid
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Tajne, dramska serija

21.15 Tri, dva, jedan - kuhaj!
23.00 RTL Vijesti
23.20 Bez traga, serija
00.15 Bez traga, serija
01.10 Kost, serija (R)
02.05 Kost, serija (R)

03.00 Astro show
04.00 RTL Danas, (R)

XIII. MEĐUNARODNA SMOTRA U ILAČI

Stara glazbala ponovno u modi

Ilača, malo ali lijepo mjesto u tovarničkoj općini čuveno je po Gospi Ilačkoj, i u novije vrijeme po tradicijskoj manifestaciji »Međunarodna smotra svirača starih glazbala«, koja je ove godine organizirana po XIII. puta. Započelo je kao županijska smotra još prije Domovinskog rata, a nastavljeno nakon povratka Ilačana kući i vrlo brzo prerasla lokalne okvire,

Trinaest je sretan broj, jer je sudionika smotre sve više* Zastupljena i Bačka, tj. njezina glazba i šokačka narodna nošnja zahvaljujuću KUD-u iz Sarvaša

Otkupili su nekoliko nošnji koje su potom i restaurirali, te su već nastupali u njima uz bačke gajde,

bili su prijatelji iz svih 9 društava, godinu dana prije domaćin je bila Ruma i opet su svi bili

županije pohvalio je smotru zbog pregršt sudionika koji sviraju na tradicijskim glazbalima. Naime, nastupali su Hrvatski gajdaški orkestar iz Zagreba, zatim dvije pjevačke skupine iz Bickoga Sela, tamburaški sastav »Gatalinka« iz Vinkovaca koji okuplja i mlade samičare, te poznati samičari iz Tovarnika, Nuštra, Retkovaca i Šokačke grane iz Osijeka, a iz Podravine su bili prisutni svi-

pa su na ilačkoj smotri do sada nastupili umjetnici iz mnogih zemalja: Bosne i Hercegovine, Mađarske, Slovenije, Austrije, Njemačke, Italije, Rumunjske, Češke, Slovačke, te iz Srbije.

PRISUTNA I BAČKA

U bogatom ovogodišnjem programu smotre bila je zastupljena i Bačka, tj. njezina glazba i šokačka narodna nošnja, zahvaljujuću KUD-u iz Sarvaša. Naime, mladi Tomislav Livaja, podrijetlom iz Slakovaca, u ovom prigradskom naselju vodi folklor, a kako mještani nikada nisu imali narodnu nošnju, odlučili su potražiti ideju u susjednim šokačkim selima, Aljmašu i Sonti, s druge strane Dunava.

predstavljajući podrugljive bačke poskočice.

Da je Bačka uvijek nazočna u Ilači, priznao je predsjednik KUD-a »Matija Gubec« iz Ilače Josip Karalić, koji je govorio o dugogodišnjoj suradnji ovoga KUD-a s devet društava koja nose ime poznatog hrvatskog povijesnog tribuna i vođe seljačkog ustanka Matije Gupca. To je 6 društava iz Hrvatske, dva iz Srbije i jedno iz Bosne i Hercegovine. Prema riječima predsjednika Karalića, ova se drušva druže već godinama, razmjenjuju iskustva, predstavljaju svoja postignuća i osobnosti svojega kraja i uvijek završe trećim poluvremenom, koje je svim sudionicima i najbolje. Baš prošloga ljeta domaćin je bila Ilača i

zajedno, a ove godine, polovicom srpnja, svi će se ponovno okupiti u Tavankutu, na sjeveru Bačke.

PREGRŠT SUDIONIKA

Smotru je otvorio izaslanik župana i predsjednik Vijeća općine Tovarnik Marinko Beljo, naglasivši kako je trinaest sretan broj, jer je sudionika smotre sve više, te da je ovo prva smotra otkako je Hrvatska u EU. Također je podsjetio sve prisutne na značaj očuvanja tradicijske kulture i pitanja nacionalnog identiteta, pohvalivši Ilačane da to dobro rade, te im obećavši da će uvijek imati potporu općine Tovarnik, te Vukovarsko-srijemske županije.

Dario Grčić iz ZAKUD-a

rači na dudama. Iz Bosne i Hercegovine došli su sudionici s guslama i diplama, gajdaši iz Češke, a iz dubrovačkog zaleđa svirači na lijericu, dok su članovi novoosnovanog KUD-a iz Sarvaša sve prisutne zabavljali bačkim gajdama. U zadnjem je momentu otkazan nastup grupe iz Škotske i Bosne, te je smotra ostala uskraćena muziciranjem na škotskim gajdama i šargiji.

Da bi sve odisalo ilačkim duhom pobrinuli su se pučki pjesnik Đuka Kuveždić, koji je nedavno izdao novu zbirku pjesama, i baka Anka Peulić, koja izrađuje tradicijsko šokačko ruho i ženska oglašlja cijeloga kraja, te je skupa s jetrvom Marijom i svojim snahama priredila izložbu.

Slavko Žebić

NOGOMET

Na korak do podviga

RIDICA – Sončani su, desetkovani kartonima i bolešću, u Ridicu na utakmicu 23. kola Međuopćinske nogometne lige Sombor – Apatin – Odžaci – Kula, otputovali s devetoricom igrača, među njima i nekoliko tinejdžera i dvojicom vratara. Tako je prvi vratar Ćopić igrao štopera, a mjesto među vratnicama poslije duljeg vremena zauzeo je Smiljanić. Prvo poluvrijeme domaći Graničar je dominirao i riješio s 3 : 0 u svoju korist. Sončani su poslije odmora potpuno otvorili igru i sve ozbiljnije napadali. Zgodicima Komadine u 57. i 63. minuti rezultatski su se primakli domaćinu, a da sudac nije prekinuo napad mladog Mihaljeva zbog navodnog prekršaja na domaćem vrataru, vjerojatno bi uslijedilo i poravnanje. U završnici utakmice kapetan Gal je imao veliku priliku za poravnanje iz slobodnog udarca sa dvadesetak metara, no, domaćina je i ovoga puta poslužila sreć, pa je krajnji rezultat glasio: Graničar – Dinamo 3 : 2 (3 : 0). Plavi su i pored poraza zadržali 10. mjesto, a u narednom kolu će ugostiti ekipu Panonije iz Lalića. Monoštorci definitivno posustaju u borbi za mjesta koja vode u Područnu ligu Sombor. U nedjelju su ostavili bodove u Kupusini uz poraz od 0 : 2 i spustili se na 5. mjesto. Priliku za popravni imaju u nedjelju, kad na Doli dočekuju fenjeraša Jedinstvo iz Ribareva.

I. A.

U čast Čika Varge

SUBOTICA – Tradicionalnim susretom veterana Bačke i Čika Varginih momaka još jednom je odata počast velikom sportskom pedagogu i nogometnom treneru Ladislavu Vargi. Utakmica nije imala rezultatski značaj, ali je odigrana u punom ritmu uz mnogo viđenih golova. Zanimljivost ovih susreta ogleda se u činjenici kako su svi igrači na ovom susretu nosili majicu najstarijeg kluba u zemlji u brojnim selekcijama od pionirske do seniorske, a prijateljstvo Čika Varginih momaka traje već četiri decenije.

Čika Vargini momci: Radakov, Najdeski, Kujundžić T., Romić, Francišković I., Francišković D., Virc, Kajinić, Ciganović, Kujundžić i Prčić.

RUKOMET

Nova pobjeda Tajfunka

SONTA – U 14. prvenstvenom kolu Treće lige Srbije, skupina Srijem – Južna Bačka, Sončanke su dočekale ekipu ŽRK Hajduk iz Beške. Pobjeda Tajfunka niti u jednom momentu utakmice nije bila upitna. Od prve minute su uspostavile svoju prepoznatljivu igru, a na svaki zgoditak Beščanki odgovarale su sa svoja dva. Na odmor se otišlo s prednošću Sončanki od 15 : 8. U nastavku je trener prof. Goran Matić uveo u igru rukometašice s klupe. Solidnu minutažu dobila je oporavljena druga vratarka Marijana Gomboš i s nekoliko dobrih obrana pokazala da se na nju može ozbiljno računati, a s dva postignuta pogotka buran pljesak navijača izmamila je i najmlađa, Nikolina Janjanin. Najviše zgoditaka postigla je neumoljiva Monika Čonka (9), a po 5 Amra Sopi, Jelena Miloš i Sanja Vidaković. U narednom kolu Sončanke će gostovati u Temerinu.

Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša grada Subotica temeljem člana 20 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni Glasnik RS« br.1365/04, 36/09) :

OBAVJEŠTAVA

Nosilac projekta NIS a. d. Novi Sad, Milentija Popovića br. 1. Beograd, podnio je zahtjev za davanje suglasnosti na projekt REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA BENZINSKE STANICE »PALIĆ« na Paliću, Splitska aleja bb na katastarskim parcelama 923/2 i 922 ko Palić.

Javni uvid po podnijetom zahtjevu od 28. 4. 2014 traje do 31. svibnja 2014.godine. Podaci i dokumentacija iz zahtjeva nosioca projekta mogu se dobiti na uvid u prostorijama Gradske kuće II. kat soba 226 u Službi za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, radnim danim od 10.00 do 12.00 sati.

Javna prezentacija i rasprava predmetne studije bit će održana 2. 6. 2014.godine u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, soba 226 II. kat Gradske kuće –Trg slobode br.1 sa početkom u 12. sati.

NAĐA VIDAKOVIĆ HADNAĐ, KOŠARKAŠICA SPARTAKA

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nikada mi nije teško trenirati

Nagrada za najbolju igračicu Kvalitetne kadetske lige Vojvodine stigla je u prave ruke

Talent mlade košarkašice Spartaka Nađe Vidaković Hadnađ uočen je još na startu njenog početka bavljenja igrom pod obručima, a nedavna nagrada kao najboljoj igračici Kvalitetne kadetske lige Vojvodine najbolja je potvrda stručnih prognoza. Što za nju znači ovo prestižno priznanje i kakvi su joj daljnji sportski planovi upitali smo slavodobitnicu nekoliko dana nakon jednog od najvećih događaja u njenoj dosadašnjoj košarkaškoj karijeri.

»Nagrada mi mnogo znači, jer su vodeći ljudi lige sumirali igračke doprinose svih igračica i odlučili da su moje igre tijekom cijele sezone završile prvu poziciju. Imala sam prosjek od 21,2 poena po utakmici i skupa sa zabilježenim asistencijama sam nakorisnija igračica ligaškog natjecanja«, pojašnjava je Nađa razloge što se vrijedno priznanje našlo baš u njenim rukama.

SUBOTICA – VRBAS – SUBOTICA

Bavljenje košarkom Nađa je počela u rodnoj Subotici, ali je potom par kadetskih sezona igrala u Vrbasu, jakoj ekipi koja je i ove godine osvojila prvo mjesto u Kvalitetnoj ligi Vojvodine.

»Igranje za Vrbas mi je donijelo mnogo igračkog iskustva i vrijeme provedeno u ovoj ekipi je također doprinijelo mom košarkaškom razvoju. Povratkom u Spartak, uz dodatni individualni rad s trenerom Bracom Mitrovićem, rezultat nije izostao.«

TRENINZI

Najbolja vojvodanska kadetska košarkašica od samog početka bavljenja ovim sportom poznata je kao vrijedna i predana treningu. Nikada joj nije teško trenirati, dva puta, a ponekada i tri puta na dan.

»Treninge imamo prije i poslije podne, a ponekada postoje i

izvanredni termini od osam sati navečer, pa ukoliko to mogu uskladiti s ostalim obvezama, prije svega školskim, onda dođem i na sva tri termina. Nikada mi nije bilo teško trenirati, jer svaki trening predstavlja mogućnost za napredovanje i učenje. A kad nešto voliš, kao što ja volim košarku, onda niti jedan napor nije pretežak«, nasmijala se Nađa.

LJETNA SHEMA

Prvenstvo je završeno i praktično sada je razdoblje kada su treninzi i ozbiljniji rad u drugom planu, sve do početka priprema za novu sezonu. Kako će izgledati Nađin košarkaški život u nastupaćem vremenu?

»Ljetno razdoblje ću iskoristiti za što više rada i popravljajući nedostataka u svojoj igri, jer bih željela još napredovati u svom košarkaškom razvoju. Najviše mi fali šut za tri poena i na tome ću

još više u budućnosti raditi, kao i na korekcijama situacija kada bih se trebala izvlačiti na šut. Generalno gledano, najjača strana su mi prodori i igra u obrani, a najmanje koristim šut«, otkriva nam najbolja igračica kadetske ekipe Spartaka i dodaje:

»U planu je formiranje mlade ili juniorske ekipe, koja bi trebala biti druga ekipa kluba, ali je to još uvijek u fazi dogovaranja. S obzirom na to kako imam sedamnaest godina iskreno se nadam da bih na jesen mogla zabilježiti i koji nastup za prvu ekipu Spartaka. Tijekom ovog razdoblja treninzi nisu obavezni, održavaju se poglavito navečer, ali ja idem redovito na svaki, jer bez košarke ne mogu.«

BASKET

Zaigraš li ponekad popularni basket, igru na jedan koš, sa svojim prijateljima i prijateljicama?

»Volim igrati s društvom, najviše je to na terenima na Proizivci i te naše igre znaju biti vrlo zanimljive i rezultatski neizvjesne, jer su to sve igrači i igračice koji redovito treniraju košarku, pa nema neke velike razlike među nama. Naravno, uvijek pazim da se ne ozlijedim i da me neobvezna igre ne ponese u pogrešnom smjeru.«

ŽELJE

»Voljela bih da se formira juniorska ekipa, jer bi to dalo više prostora za razvijanje omladinske košarke u našem gradu, ali i prostora za ligaško natjecanje djevojaka koje stasavaju za igru u prvoj ekipi. Ukoliko se to ne dogodi, željela bih da se ponovno plasiramo na završno natjecanje najboljih kadetskih ekipa u državi. I konačno, željela bih odigrati i svoju prvu utakmicu za prvu žensku ekipu Spartaka koja će se i sljedeće godine natjecati u Prvoj ligi«, izrekla je svoje želje Nađa Vidaković Hadnađ, najbolja kadetska košarkašica Vojvodine. Svojim marljivim radom i zalaganjem na treninzima i utakmicama, završuje njihovo ostvarenje.

POGLED S TRIBINA

Modrić i Rakitić

Prolaskom u finala Lige prvaka i Lige Europe, momčadi Luke Modrića (Real Madrid) i Ivana Rakitića (Sevilla) potvrdile su supremaciju španjolskog nogometa u odnosu na sve ostale dije-love nogometne Europe. Plus što je drugi finalist najprestižnijeg klupskog nogometnog natjecanja Atletico Madrid. No, pokraj svega nabrojenog, dva ponajbolja hrvatska nogometaša u ovom trenutku izabrana su u idealni sastav španjolske Primere. Kakva je to počast najbolje govori činjenica kako su dva Hrvata našli

mjesto uz Ronalda i Balea, Diega Costu i Messija. Luka Modrić je neumorna radilica »Galactica«, dok je Ivan Rakitić umnogome zaslužan za sve ovosezonske rezultate Seville.

Zahvaljujući njima i njihovom doprinosu u momčadima za koje standardno igraju tijekom cijele sezone, Hrvatska će imati predstavnika u oba velika Euro finala. Podsjetimo, 14 hrvatskih nogometaša je do sada igralo u velikim finalima Champions leaguea (Modrić je 15.), a samo su Robert Prosinečki (C. zvezda '91.), Alen Bokšić (Marseilles '93.), Zvonimir Boban (Milan '94.), Davor Šuker (Real Madrid '98.), Igor Bišćan (Liverpool '05.) i Mario Mandžukić ('13.) uspjeli popeti se na pobjednički podij i zagrliti besmrtni »ušati« pokal. Hoće li Luka Modrić biti sljedeći slavodobitnik, saznat ćemo u subotu, 24. svibnja, nakon završetka finalnog susreta u Lisabonu.

Deset dana prije, u srijedu 14. svibnja, u Torinu gledat ćemo finale Lige prvaka u kojemu će Ivan Rakitić imati svoju priliku za upisivanje na popis hrvatskih osvajača europskih pokala. Tzv. malo europsko finale je također velika stvar, a nemojmo zaboraviti kako je upravo Atletico Madrid, ovogodišnji finalist Lige prvaka, prethodno dva puta osvajao ovaj naslov (2009./10., 2011./12.), a prošlogodišnji pobjednik je bio Chelsea, pobjednik Lige prvaka (2012./13.).

Sve ovo je izvrsna uvertira pred početak priprema za nastup na Svjetskom prvenstvu u Brazilu, jer budu li Modrić i Rakitić slavodobitnici, donijet će pobjedničko ozračje među ostale reprezentativce.

Pobjednički duh je izuzetno bitan, osobito u vremenu pred velika natjecanja i posebice pred veliki susret na otvorenju SP-a, protiv domaćina Brazila.

Dobro, u toj utakmici se i ne očekuje pobjeda, ali protiv Kameruna i Meksika svakako.

D. P.

NOGOMET

Osijek sve bliži spasu

Domaćom pobjedom protiv Splita (3:1), Osijek je sve bliži luci spasa u 1. HNL. Domaćim porazom od Istre 1961 (0:1) Hajduk je nastavio seriju loših rezultata.

Ostali rezultati 34. kola: Dinamo – Slaven 3:0, Zadar – Lokomotiva 3:4, Rijeka – Hrv. dragovoljac 3:1

Tablica 1. HNL: Dinamo 81, Rijeka 67, Hajduk 59, Lokomotiva, Split 51, Istra 1961 41, Osijek, Zadar 32, Slaven 29, Hrvatski dragovoljac 26.

KOŠARKA

Cibona i Cedevita na vrhu

Nakon odličnih igara na Final fouru ABA lige, Cibona i Cedevita nastavljaju dobru formu i u završnom natjecanju domaćeg prvenstva 1. hrvatske košarkaške lige. U 9. kolu Cibosi su uvjerljivo svladali Šibenik (107:72), dok je Cedevita bila bolja od Jolly JB (91:66). Na tablici vode Cibona i Cedevita sa 17 poena.

TENIS

Poraz Dodiga na startu ATP Madrida

Dруги hrvatski reket Ivan Dodig poražen je već u prvom kolu ATP turnira u Madridu (serija Masters 1000) od Japanca Nishikoria (6:4, 6:4).

TAEKWONDO

Zlatne sestre Zaninović

Na Europskom prvenstvu u taekwondou u Azerbajdžanu, sestre blizankinje Ana i Lucija Zaninović osvojile su zlatne medalje i sada ih u svojoj kolekciji s velikih natjecanja imaju ukupno deset. Zanimljivo, ovo je prvi puta kako su se zlatom obje okitile na istom natjecanju.

NAMA JE DOVOLJNO

DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Odmor u Vrbovskoj, otok Hvar, povoljno. Tel.: 063 7139337.

Prodajem 3 motike placa (2 km udaljen) iza Crvenog sela, blizu somborske ceste (10.000 eura) Tel.: 024 532570.

Prodajem čutke, stol, stolice, razna bunjevačka ruha: sefire, sukna, pregače, kapute s peržijanom, dunju, marame, ponjave, čaršave, muške čakšire, čizme (br. 43) i sl. Tel.: 024 528682.

Prodajem dvorišni stan 43 m² u Petrovaradinu. Tel.: 060 5450440.

Prodajem štrikači stroj stolni »Empisal«, skoro nov. Tel.: 5742-136 Odžaci.

Povoljno izdajem manje skladište, podrum i tavanski prostor, veliko dvorište pogodno za parkiranje kombija, kamiona i za auto-plac, kod autobusnog kolodvora u subotici. Tel.: 064 9640745.

Prodaje se nov el. štednjak s ravnom pločom, 2 felne s čeličnim prstenovima za kamionsku prikolicu, rolere, bijele i roze leandere. Tel.: 024 532570.

Naprodaj moderna ekskluzivna prelijepa italijanska vjenčanica, tepih i staze. 024 528682.

Prodajem metalni kavez za gajenje pilića s hranilicama. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem klasični kauč sa naslonom u dobrom stanju ručne izrade, tapacirain. Tel.: 024 453-5319.

Prodajem automobil Opel Astra coupe bertone 1,8 2003. Tel.: 024 754760.

Izrađujem hrastove čamce, nekoliko tipova, od 3 do 6 metara dužine. Prijevoz po dogovoru. »Novogodišnja akcija« - vesla - bijeli barski jasen. Petar Okruglić, Morović. Tel.: 064 3467056. www.okruglic-camci.co.rs

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Prodaje se garaža u sklopu stambene zgrade na Radijalcu, A. M. Tita 26/b s priključkom na grejanje, vodu i struju. Tel.: 069 2887213.

Prodajem zob, deblo oraha i kruške, muške čakšire i kožne čizme, rojtoš i plišane marame, stol na razvlačenje sa stolicama. Tel.: 024 532-570.

Tečajevi italijanskog jezika, početne i napredne grupe. Naučite jezik ljepote i elegancije. Tel.: 065 2597700.

Prodajem 4 sobnu kuću na tihom i mirnom mjestu u Velikom Radanovcu, autobus na 400 m. Gradska voda, telefon, plin. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. (cijena 50.000 eura) Tel.: 064 1759512.

Prodajem nov dvoiposoban stan na I. katu 70m². Garaža i podrum, u ulici Bore Stankovića u Subotici. Može zamjena za poljoprivredno zemljište. Stan je sređen. Tel.: 064 1759512.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću novu katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalnim priključcima i CG u centru Sombora. Tel.: 025 5449 220 ili 064 2808432.

Prodajem motokultivator IMT-506 Tel.: 065 4033077.

Prodajem ormar - kredenac za dnevnu sobu - sa stolom, stolcima i »virangamašima«, muško tamno odijelo (kaput, prsluk i čakšire) i šešir. Tel.: 024 532570.

Povoljno prodajemo 3.850 m² građevinskog zemljišta kod bazena Dudova šuma u Subotici za gradnju 2 kuće, može za teniske terene, sadnju vinograda ili voćnjaka, sve pogledati u Ulici Pere Popovića Age. Kontakt: 063 7668808, e-mail: leanikolas17@yahoo.com

Povoljno kuća od 158 m² s gospodarskim zgradama u predgrađu Virovitice, Slavonija, Hrvatska. Za one koji hoće boravak u Europskoj uniji. Vrt, voćnjak uz kuću, povoljno prodajemo! Pitati na telefone 00381 644413383 i 00385 33543263.

Prodajem traktorsku prskalicu RAU 440 litara, paraču od 47 krila s krimerima, kembriž valjak (2 m širok iz jednog dela) - vučni. Tel.: 024 532570.

Prodajem lijepu 182 m² kuću u turističkom gradu s jezerom Slavenska Orahovica, Hrvatska. Vrijedi pogledati. Plin, telefon, zračna banja, blizu planine Papuk. Tel.: 00385 33 673076 ili 063 7668808. E-mail: leanikolas17@yahoo.com

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i cg, u centru Sombora. Tel.: 025 5449220 ili 064 2808432.

Prodajem stare cigle - velikog formata, cijele polutke, povoljno (15 din/kom). Tel.: 024 532570.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email:marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/ 6012021 098/ 9622059.

Hrvatska likovna udruga »CROART« prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC »Bunjevačko kolo«, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8-14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi« VAŽI DO 16. 5. 2014.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priložen kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo)
Zlata Vasiljević (dopisništvo Sombor)
Suzana Darabašić (dopisništvo Šid)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)
Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизacija
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO: ROĐENJE SINA HORVATOVIH

Provorođenac Albert

Prije dva tjedna rođena je prinova u obitelji *Olge i Đerđa Horvata*! Mala je beba rođena u Berlinu, gdje Đerđ uskoro završava doktorske studije. Olga je bivša urednica našeg podlistka »Kužiš« i bivša vijećnica Hrvatskog nacionalnog vijeća. Sretni par je donio odluku da se dijete rodi u Njemačkoj, kako bi bili svi skupa u tim najuzbudljivijim trenucima roditeljstva. Tako da je mali Albert rođen u bolnici »Martin Luther Krankenhaus« ujutro 19. travnja s 3260 grama i 51 cm duljine.

Ime Albert na latinskom i staronjemačkom sadrži značenje »plemenit«, slično kao i kod ženskih imena Adelina i Etelka.

Često u ovoj rubrici navodimo neke detalje s porođaja, a ovaj put samo valja reći da su običaji u najrazvijenijoj državi Starog kontinenta drugačiji od naših. U rodilištu se mjesto rezervira mjesecima unaprijed, liječnici brinu o svakom detalju i nema improvizacije. Znaju i odbiti trudnice ako procijene da nisu od starta uključeni u održavanje trudnoće i nošenje bebe, ili ako bi im puno trudnica razvuklo kapacitete. Svladavanje tog kulturnog šoka odnijelo je dosta energije Horvatovima. Svaki je potez bio isplaniran, najavljen, pojašnjen i smireno izveden, institucije su zaista oslonac majkama. Međutim, usprkos tome što je porod bio težak, liječnici su ustrajali u tome da se do kraja provede na prirodan način. Tek kada se već pojavila opasnost najavili su da bi uskoro morali započeti carski rez, Olga je skupila svu preostalu snagu, a Đerđ, koji je cijele noći bio uz nju, pružio joj je maksimum potpore i dijete se rodilo kako je i bilo planirano!

Dvije bake sada jedna za drugom, kao i djed, odlaze na daleki put kako bi pomogle u prvim tjednima. Dakle, neke stvari se ipak obavljaju »po naški«. To se odnosi i na čašćenje kojim Đerđ planira proslaviti rođenje prvijenca kada za par tjedana dođe na kratak posjet Lemešu i Subotici.

Nikola Perušić

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Lipa naša ravnica

Piše: Branko Ivković

Faljnjs čeljadi, jevo prošli nama i ovi sveci i red je da se malo latimo posla, makar i na priprezanje, pa da se posvršava što je još ostalo po njivama. Baš nam je dobro došlo ovo malo kišice makar sam i iskiso dok sam

spravljo užnu na svetog Josipa radnika u avliji, da nije bilo ovo malo kišice bome bi obrali kuruze prija vrmena, a i žito bi bilo vrlo siromaškog mereša. Tiram biciglu Ivković šorom i baš se divim našim svitu kako su lipo izrađene njive, ječam već izvlato, a i žito bome uveliko pušta vlato-ve, kuruzi niču i sve za pofalu, samo ne znadem očemol i ove što ćedu primat i određivat cinu moć falit, jel ćemo ji morat još i covat, ne daj bože. Ako i ovog lita tako odrididu, otićemo u trvalo naskroz, bože šta se to trevljava s ovim svitom, svako bi da se priko noći obogati, da imade tri limuzine, pet kuća na svim stranama svita i svu ovu našu lipu ravnicu samo za se. Sićam se čeljadi moja jedne pripovitke, kad sam bijo mali dida mi pripovido kako je diljena zemlja, koliko mož otrčat za obdanicu sve je tvoje, jedan je tako trčio i u suton pao na ledinu, ispružio ruku i kazo i ovo je moje, a ondak umro od umora, eto kaki smo mi lakumi i nikako da svatimo da imademo više neg što triba. Sve to gledi ova naša lipa ravnica vikovima i kugod da nam se podsmijava pa kaže, »ta di se žurite čeljadi, rodit ću ja i na godinu i na drugu, i vašoj dici i nako nećete imat sve vrime ovog svita ufekujte malo«. Al mi samo grabimo i radimo, glavešine nam otmu i tako u krug i tim nema kraja. Neg gledim niki dan televiziju i ne možem se iščudit, prominila nam se vlast, došli nam novi na vrv države, oma dotrčali iz svita njevi i ljubidu se čestitadu kugod da je to sav najvažniji poso to ljubljenje da svit gledi, a valjda triba štogod i uradit, no doduše i uradili su nema šta, uzeli su više od polak roditljama što nigdi ne radidu, pondak slušam da ćedu i produžit radno vrime pa će, ajmo se okladit tu naplatit samo koji kake spremačice i rabadžije koji i nako rade, a oni ćedu i dalje ić na poslovne i privatne užne, službene putove, poslovna litovanja i šta ti ja znadem kojikake huncutarije što već znadedu izgustirat, a ovi iz svita što su došli na rukoljub kad sam bolje zagledijo sve oni stari, koji su dolazili i dok je bila ona druga vlast. Av čeljadi moja pitam se ja oni se nikad ne menjadu, tiraje na vlasti do smrti i njima je uvijek dobro? Nas tiradu u niku demokraciju, a oni vladaju do vika kugod kraljovi. Ta idite molim vas ondak je tute pravda za nji vaka, a za nas manje države naka, a tu bome meni nije baš u pravdu, ta nek se i oni malo menjadu, nek dodedu kake mlađe i lipče na vladu, ovi sam se već nagledo. No o tim po tim čeljadi moja jevo još obađem ode oko Platišinog salaša da vidim kaku je saziđo pušnicu, a i suknem jednu rakijicu pa natrag. Ajd zbogom do drugut.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Čiji su danas majalusi

Bač-Iva podranijo i umijo se na bunaru. Istom počelo sva-njivat, u to doba najviše volji slu-šat taj žagor ka se svi budu. Pitlovi se krož cilo selo natpivavu, krave muču, a potli će i sve drugo oživiti. Opro je muzlicu, ošo u štalu i po-muzo Šaru, pa je napojijo, razvezo snop sina i bacijo u jasje. Muzlicu š mlikom odno u vojatac, njegova će to potli razaljat u boce zone što svako jutro dojdū kupit. Oma se tu stvorili i mačak i Taksa, ko da su ga namerisali i stali mu se trljat nuž noge. Skinijo je š police njeve zdilice, naljo jim malo friškoga mlika, a za se fićok dudovače i sijo na stolčić isprid vojaca. Baš volji tako polako, dok se sve okolo budi, pomalo guckat i uživat ko kerica, što bi reko njegov pokojni dida. Zapalijo je i mali radijon na batrije što mu kadgoda pokojni tetak dono iz Švapcke, veli da čuje šta ima novo. Preznijo se ka su rekli koliko će čeljadi to jutro izajt napolje i oma se sitijo da je prvi i da počimlju majalusi. A sitijo se i da su raniji godina u to doba kroselo već išli vatrogaski trumbetaši i svirali budnicu, a rabadžije sa cilima familijama sva-ko u svoj kombinat, pa se slavilo naveliko. Još ka je bijo dite, notaj dan su išli u dadin kombinat. Sića se da su se tamo rabadžije i fodbalovale i kuglale i šahovale š rabadžijama iz drugi kombinata, pa ko bi zadobijo, taj bi dobijo nikake bukalčije i kolajne, a potli bi se svi zajedno, jedni od radosti što su zadobili, a drugi od jida što su izgubili, »navatali kvasa« kako bi reko dada. Sića se i da su svi jili ribljega paprikaša i ciganckoga pečenja, sve zabadva, a zno bi š velikima kolicma nait i Joza sladoledar, pa eto radosti za svu dicu. Više put je dadin upravnik zno izvadit punđelar pa sladoledom počastit svu dicu i žene što su taj dan došli na slavlje u kombinat. Muški su i nako zabadva imali piva i špricera koliko su tili. Dica bi se obradovala, a taj dan bi za nji bilo – Tita, pa upravnik. Potli majalusa bi i škulari jedno vrime upravnik pisali velikim slovom. Bač-Iva ni ni ositijo kako se naškobijo i duboko izdanijo. Eto, ope mu juče došle cure, al već danas neće ni bit doma, rekle da ji rano probudu, pa će š njevim društvom na Dunov. On i njegova će ostat doma, bašća već dreči za motikom. Potli fruštuka je sijo na biciglu, veli ide samo malo obit selo, dok ne spadne rosa. Al bolje da ni. Vidi da svi dućani radu, fabrika radi, traktori u njiva, zatvo-rita samo pošta, banka, abolanta, opština i škula. Majalusi, kanda, više i nisu zone za koje su i izmisliti. Eto, svi rabadžije radu, a ni što ništa ne radu ni kad radu, a ranu ji vi što radu i kad jim se piše da ne radu, ope će slavit četiri dana. Slaviće i ni što su već davno posvršavali škole, a još ni dan danas nikako da dojdū do posla. I ne samo u njegovomu selu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Diderot:** Ima ljudi koji od svog bogatstva nemaju ništa izuzev straha da će ga izgubiti.
- **Konfucije:** Lijepa je stvar čovjek, ako je čovjek.
- **Freud:** Djetinjstvo je roditelj čovjekove ličnosti.

KVIZ

Dragutin Lerman

Koje godine i gdje se rodio hrvatski istraživač Dragutin Lerman?
U kome dijelu Afrike je najviše istraživao?
Čijih je glasovitih ekspedicija bio sudionik?
Kao generalni tajnik čije vlade je uspostavio kolonijalnu upravu?
Kako je nazvao jedan od slapova na rijeci Kwilu?
Što je darovao Etnografskom muzeju u Zagrebu?
Kako se zovu knjige koje su nastale iz njegovih dnevnika?
Kada i gdje je umro Dragutin Lerman?

Umrro je 12. lipnja 1918. godine u Kreševu.
Dnevnik iz Afrike (1891.) i Novi dnevnik iz Afrike (1894.).
Vrijednu zbirku predmeta naroda istočnog Konga.
Zrinski Chutes.
Kao generalni tajnik belgijske vlade u Kongu.
Stanleyevih ekspedicija.
U Kongu.
Rodio se 24. kolovoza 1863. godine u Požegi.

FOTO KUTAK

Roditelji i djeca!

VICEVI

Dolazi muž pijan doma. A žena mu s vrata predbacuje:

- Opet si došao mrtav pijan!
- Pusti me ženo na miru. Dosta sam kažnjen što te vidim dvo-struko!

Srele se dvije nekadašnje studentice na tržnici:

- Koliko si imala prosjek kada si diplomirala svjetsku književnost?
- upita prva
- 9,5 – odgovori druga.
- Svaka čast. Nego, koliko ti je kupus, a koliko mrkva?

Koncerti

Petak

16. svibnja, 20 sati

Koncertna sala

Muzičke škole u Subotici

**Koncert skladbi
subotičkih skladatelja
Vidakovića, Arnolda i Gaala**

Sudjeluju:

Krešimir Ivančić – violina

Kornelije Vizin – klavir

Collegium musicum
catholicum, Subotica

Subota

17. svibnja, 20 sati

Katedrala – bazilika

sv. Terezije Avilske

Koncert zborova i orgulja

Sudjeluju:

Mješoviti zbor
Instituta za crkvenu glazbu
„Albe Vidaković“, Zagreb

Zbor Hrvatskog
pjevačkog društva
„Slavulj“, Petrinja

Katedralni zbor
„Albe Vidaković“, Subotica

Katedralni dječji zbor
„Zlatni klasovi“, Subotica

Collegium musicum
catholicum, Subotica

DANI ALBE VIDAKOVIĆA

**prigodom
100. obljetnice
rođenja i
50. obljetnice
smrti**

**Subotica,
15. – 18. svibnja
2014. godine**

**Liturgijska
proslava**

Nedjelja, 18. svibnja

8,30 sati

Bajsko groblje,

**Posjet grobu
Albe Vidakovića**

10 sati

Katedrala – bazilika
sv. Terezije Avilske,
**Svečana biskupska
pjevana Sveta Misa**

**Međunarodni
znanstveni
simpozij**

Četvrtak

15. svibnja, 20 sati

Velika vijećnica

Gradske kuće

Otvorenje simpozija

Projekcija filma
Petra Sarčevića
Zdravo o moj anđele
o Albi Vidakoviću

Reprodukcija audio
zapisa skladbe
Allegro scherzando,
Albe Vidakovića

Pastoralni centar
"Augustinianum"
Subotica,
Trg svete Terezije 3

Petak

16. svibnja, 9-13 sati
Radni dio simpozija

Subota

17. svibnja, 9-13 sati
Radni dio simpozija

Organizatori:

Subotička biskupija

Institut za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“ Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika, Zagreb

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, Subotica

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

JP SUBOTICA-TRANS

Turistička agencija Subotica-Trans

24. svibnja organizira jednodnevni izlet u Budimpeštu,

Cijena po izletu za odrasle iznosi 2.500,00 rsd, a za djecu do 12 godina 2.000,00 rsd.

Rezervirajte već danas putem telefona 024/555-466 i 024/4150212

i posjetite našu web stranicu www.sutrans.rs www.sutrans.rs.

Prijave su u toku!

Vaš Subotica-Trans.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VELEPOSŁANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE
BEOGRAD
Kneza Miloša 62, 11 000 Beograd
Republika Srbija

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu na temelju čl. 23. Zakona o registru birača i čl. 8. Zakona o izboru članova u Europski parlament iz Republike Hrvatske, daje slijedeću

OBJAVU BIRAČIMA

**IZBORI ZA ČLANOVE U EUROPSKI PARLAMENT IZ REPUBLIKE HRVATSKE
ODRŽAT ĆE SE 25. SVIBNJA 2014. GODINE OD 7,00 DO 19,00 SATI**

*u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu na adresi: Kneza Miloša 82/I kat
i u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici na adresi: Maksima Gorkog 6*

SVI BIRAČI OBVEZNI SU PROVESTI PRETHODNU I AKTIVNU REGISTRACIJU BIRAČA KAKO BI MOGLI PRISTUPITI GLASOVANJU NA IZBORIMA:

- Birači s PREBIVALIŠTEM u Republici Hrvatskoj koji će se zateći u inozemstvu na dan održavanja izbora trebaju obaviti PRETHODNU registraciju
- Birači koji NEMAJU PREBIVALIŠTE u Republici Hrvatskoj trebaju obaviti AKTIVNU registraciju

**REGISTRACIJA BIRAČA OBAVLJAT ĆE SE, OVISNO O MJESTU GLASOVANJA,
U VELEPOSŁANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU (KONZULARNI URED) I GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI**

**ROK ZA POSTUPAK PRETHODNE I AKTIVNE REGISTRACIJE BIRAČA
ISTJEĆE 14. SVIBNJA 2014. GODINE**

Državljanima Republike Hrvatske mogu obaviti uvid u registar birača, temeljem svog OIB-a ili MBG i prezimena, na internetskim stranicama Ministarstva uprave Republike www.uprava.hr. Na navedenoj stranici dostupni su i obrasci potrebni za aktivnu i prethodnu registraciju. Zahtjevi za aktivnu i prethodnu registraciju podnose se osobno u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i to radnim danom od 9,00 do 16,30 sati, a mogu se podnijeti i putem fax-a i e-mail adresa navedenih u ovoj objavi.

Zahtjev treba sadržavati ime i prezime, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta te kontakt telefon ili e-mail adresu. Zahtjev se vlastoručno potpisuje i prilaže se preslika (kopija) važeće identifikacijske isprave.

Za sve informacije možete se obratiti:

Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Konzularni ured, Beograd Kneza Miloša 82/I;
tel. (011) 3679 140; fax (011) 3613 566 ili e-mail: crocons.beograd@mvep.hr i
Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6;
tel. (024) 656 900 i 656 902; fax (024) 556 158 ili e-mail: gkrh.subotica@mvep.hr